

వట్టికోట ఆళ్వరుస్వామి

వందనాలు ప్రజల మనిషి వట్టికోట ఆళ్వరు!
పలుకుతోంది పిడికిలెత్తి తెలంగాణ జోహరు!!

కన్నతల్ని కడుపులోన కల ఏదో కన్నావు
ఉద్యమాల ఉగ్గబువు చిన్ననాడె తిన్నావు
బతుకు పోరులోన జనం వెతలహోరు విన్నావు
వందనాలు ప్రజల మనిషి వట్టికోట ఆళ్వరు!
ఉపైనగా ఎగిసిపడిన వెట్టిబతుకు కన్నిరూ!!

ఆదర్శం మూటగట్టి నెత్తికెత్తుకున్నావు
ఆశయాల పుస్తకాలు ఊరూరుకు పంచావు
గ్రంథమాల కట్టి చరిత బంధనాలు విప్పావు
గ్రంథాలయ ఉద్యమమై గడికి ఎదురు నిలిచావు
వందనాలు ప్రజల మనిషి వట్టికోట ఆళ్వరు!
రజాకార్ల నెదురొడ్డిన అక్కరాల కైజారూ!!

జైలులోన జనజీవన విలువలు కనుగొన్నావు
కులమతాల పాదులల్ల కూడు పుట్టుదన్నావు
భూస్వామ్యం కూల్చుకుండ బువ్వ దొరుకడన్నావు
భూ విముక్తి ఉద్యమంల మువ్వకట్టి నిలిచావు
వందనాలు ప్రజల మనిషి వట్టికోట ఆళ్వరు!
అగ్నిధార అలుముకున్న త్యాగాల సెలయేరూ!!

కాలాన్నే చీల్చుకొని కలమై తిరిగస్తావా
కాటగలిసె తెలంగాణ బాటలు నిర్మిస్తావా
వలస తెరలు కమ్మేస్తిన వెలుగులు వివరిస్తావా
వందనాలు ప్రజల మనిషి వట్టికోట ఆళ్వరు!
మల్ల నిన్ను పిలుస్తోంది తెలంగాణ మట్టిపోరూ!!

సుప్రసిద్ధ రచయిత,
సాహితీవేత్త, తొలితరం
కథారచయిత వట్టికోట
ఆళ్వరు స్వామి నల్గొండ
జిల్లాలోని చెరువు

మాదారంలో 01-11-1915 నాడు జన్మించాడు.

నిజం పాలనకు వ్యతిరేకంగా పోరాది జైలుకు
వెళ్ళాడు. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన
శభసందర్భంలో 2015వ సంవత్సరంలో వట్టికోట
ఆళ్వరు స్వామి శతజయంతి ఉత్సవాలను
నిర్వహించారు. దీన్ని పురస్కరించుకొని తెలంగాణ
రాష్ట్ర ప్రభుత్వం హైదరాబాదులోని సిటీసెంట్రల్
లైబ్రరీకి వట్టికోట ఆళ్వరు స్వామి పేరును పెట్టి
నివాటలు అర్పించింది. ఈయన 05-02-1961
నాడు మరణించాడు. తెలంగాణలోని
సాహితీప్రియులకు ఈయన స్మారి కలిగించాడు.
తెలంగాణ ప్రజలకు ఆరాధ్యుడైనాడు.

ప్రెడిమ్మర్ల వేంకట సుబ్బరావు

బడి కార్బూకమాలు ప్రార్థనతో ప్రారంభమవుతాయి. ప్రార్థనలో
“వందేమాతరం”, మన రాష్ట్ర గీతం, మన జాతీయ గీతం “జనగణమన”
పాడుతాం. ప్రతిజ్ఞ చేస్తాం. ప్రతిజ్ఞ రాసింది ఎవరో తెలుసా! పైడిమ్మర్ల
వేంకట సుబ్బరావు. ఈయన నల్గొండ జిల్లా అన్నపర్తిలో 1916
జూన్ 10న పుట్టాడు. రాంబాయమ్మ, రామయ్య ఈయన
అమృనాయనలు. చిన్నప్పటి నుండి దేశభక్తి ఎక్కువ. తను పుట్టిన నేల
మీద గౌరవం ఎక్కువే. అలా పెరిగిన పైడిమ్మర్ల ప్రెజరీ శాఖలో
పనిచేశాడు.

విశాఖపట్టంలో పనిచేస్తున్నప్పుడు 1962లో చైనా యుద్ధం వచ్చింది. చైనా ప్రభుత్వం ఆ దేశ
విద్యార్థులకు, యువకులకు దేశభక్తి కలిగించే పాతాలు పెట్టారు. మన విద్యార్థులకు కూడా అలాంటి
పాతాలు, పాటలు ఉండాలనుకున్నాడు. అందుకే ప్రతిజ్ఞ రాశాడు.

పైడిమ్మర్ల రాసిన ఈ ప్రతిజ్ఞ 1963లో ఆనాటి ప్రభుత్వం అధికారికంగా పాత్య పుస్తకాలలో
చేర్చింది. ప్రతి రోజు ప్రార్థనలో విద్యార్థులచే చదివించాలని ఉత్తర్వులు ఇచ్చింది. కొన్ని రోజుల
తర్వాత కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రతిజ్ఞను ఇంగ్లీష్‌తోపాటు భాషల్లోకి అనువాదం చేయించింది.
జనగణమన, వందేమాతరం లాగా ప్రతిజ్ఞకు కూడ అంత గుర్తింపు వచ్చింది.

పాత్య పుస్తకాలు ఉన్నంత కాలం సుబ్బరావు పేరు నిలిచే ఉంటుంది. ట్రైజరీ అధికారిగా
పనిచేసిన పైడిమ్మర్ల 1971లో ఉద్యోగ విరమణ చేశాడు. తర్వాత హోమియో వైద్యుడిగా నల్గొండ
పట్టణంలో దవాభాన నడిపాడు. రోగులకు

పైసలు తీసుకోకుండా మందులు ఇచ్చేవాడు.

పైడిమ్మర్లకి తెలుగుతో పాటు సంస్కృతం,
ఉర్దూ, పారసీ, ఇంగ్లీష్, అరబీ భాషలు కూడ వచ్చు. కవిత్వం రాశాడు కథలు రాశాడు.
అరబీలోని కవితాన్ని తెలుగులోకి అనువదించాడు. చాల తెలివైనవాడుగా గుర్తింపు
పొందాడు. 1988 ఆగస్టు 13న చనిపోయాడు. ఇంత గొప్ప మనిషి మన తెలంగాణ వాడు
కావడం మనకు ఎంతో గర్వకారణం కదా!

జూబి - 5

తెలుగు వాచకం

వదో తరగతి

సంపాదకమండలి

శ్రీ సుపర్ణ వినాయక్,
కో-ఆర్డినేటర్, ఎన్.సి.ఐ.ఆర్.టి.,
హైదరాబాద్, తెలంగాణ.

డా॥ దహగాం సాంబమూర్తి,
విశ్రాంత ప్రధానాచార్యుడు,
ఉపాధ్యాయ విద్య కళాశాల వరంగల్.

అచార్య బస్స ఆయిలయ్య,
తెలుగుశాఖ, కాకతీయ
విశ్వవిద్యాలయం, వరంగల్.

డా॥ ఎస్. రఘు,
అసిస్టెంట్ ప్రోఫెసర్, తెలుగుశాఖ,
ఉస్కూనియా విశ్వవిద్యాలయం,
హైదరాబాద్.

శ్రీ దేశపతి శ్రీనివాస్,
అఫీసర్ ఆన్ సైషల్ డ్యూచీ,
ముఖ్యమంత్రి కార్యాలయం,
హైదరాబాద్, తెలంగాణ.

డా॥ పత్రిపాక మోహన్,
ఎడిటర్, తెలుగువిభాగం,
నేషనల్ బుక్ ట్రస్ట్, హైదరాబాద్.

విషయసిఫులు

డా॥ సన్నారు ఉపేందర్ రెడ్డి,
విశ్రాంత ఆచార్యుడు, సలహాదారు,
విద్య సంస్కరణలు, పారశాల విద్యశాఖ,
హైదరాబాద్, తెలంగాణ.

డా॥ ఎం. భూషాల్,
బాలసాహితీవేత్త,
అంబర్ పేట,
హైదరాబాద్, తెలంగాణ.

చిత్రాలు, ముఖ్యచిత్రం : శ్రీ కూరెళ్ల శ్రీనివాస్, ప్రధానోపాధ్యాయుడు, జి.ప.ఉ.పా. కుర్కెడు, నలగొండ జిల్లా.

పార్యపుస్తక ప్రచురణ సమితి

శ్రీ ఎస్. జగన్నాథ రెడ్డి

సంచాలకులు,
రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ,
తెలంగాణ, హైదరాబాద్.

శ్రీ కె. కృష్ణమోహన్ రావు

ప్రోఫెసర్, విద్యాప్రణాళిక,
పార్యపుస్తక విభాగం,
రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ,
తెలంగాణ, హైదరాబాద్.

శ్రీ బి. సుధాకర్

సంచాలకులు,
ప్రభుత్వ పార్యపుస్తక ముద్రణాలయం
తెలంగాణ, హైదరాబాద్.

విద్యవల్ల ఎదగాలి
వినయంతో మెలగాలి

చట్టాలను గౌరవించాలి
హక్కులను పొందాలి

“నా తెలంగాణ కోటి రత్నాల వీణ”

తెలంగాణ ప్రభుత్వ ప్రచురణ, హైదరాబాద్

తెలంగాణ ప్రభుత్వంచే ఉచిత పంపిణీ 2020-21

© Government of Telangana, Hyderabad

*First Published 2015
New Impression 2016, 2017, 2018, 2019, 2020*

All rights reserved

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior permission in writing of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

The copy right holder of this book is the Director of School Education, Hyderabad, Telangana.

This Book has been printed on 70 G.S.M. Maplitho
Title Page 200 G.S.M. White Art Card

తెలంగాణ ప్రభుత్వంచే ఉచిత పంపిణీ 2020-21

Printed in India
at the Telangana Govt.Text Book Press,
Mint Compound, Hyderabad,
Telangana.

ముందుమాట

ఎన్నో పోరాటాల ఫలితంగా మనం కోరుకున్న తెలంగాణ రాష్ట్రం జూన్ 2, 2014 రోజున ఆవిర్భవించింది. మన రాష్ట్రంలో మన భాషతో కూడిన పార్శ్వపుస్తకాల ఆధారంగా పిల్లలు భాషను నేర్చుకోవాలి. తెలంగాణ సంస్కృతి, భాష, చరిత్ర మొదలైనవి పిల్లలు తెలుసుకోవాలిన అవసరం ఉన్నది. ఇందుకోసం తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పార్శ్వంశాలను నిర్దయించడానికి కమిటీని నియమించింది. కమిటీ సమ్ములు ప్రస్తుతం అమల్లో ఉన్న వాచకాలను సమీక్షించి తెలంగాణ ముద్ర ఉండేలా వాచకాలను రూపొందించడానికి కృషిచేశారు. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో మన పిల్లల కోసం రూపొందిన తొలి వాచకం ఇది.

ఉచిత నిర్వంధ విద్యా హక్కు చట్టం 2009 అమల్లోకి వచ్చినందున పిల్లలందరూ నాణ్యమైన విద్యను పొందే హక్కును కల్గి ఉన్నారు. ప్రాథమిక స్థాయి పూర్వయ్యేసరికి పిల్లలందరూ చదువడం, అర్థం చేసుకోవడం, సాంతంగా రాయగల్గడం వంటి కనీస సామర్థ్యాలను కల్గి ఉండాలి. వీటిని సాధించిన పిల్లలకు ప్రాథమికోస్తు స్థాయిలో వివిధ విషయాల అభ్యసనం సులవపుతుంది. ప్రాథమిక స్థాయిలో మాత్రభాషపైన పట్టకల్గి ఉన్న పిల్లలు ఇతర భాషలను కూడా సులవుగా నేర్చుకోగల్లారు. వీటిని దృష్టిలో ఉంచుకొని పిల్లలందరూ పొందాల్చిన సామర్థ్యాలను విద్యా ప్రమాణాలుగా నిర్దారించారు. ఈ సూతన పూర్వపుస్తకం వీటిని సాధించడానికి వీలగా వినడం-ఆలోచించి మాట్లాడడం, చదివి అర్థం చేసుకోవడం, స్వీయరచన, సృజనాత్మకత, పదంబాలన్ని వినియోగించడం, భాషను గురించి తెలుసుకోవడం, ఉన్నతమైన వైభాగ్యాలను కల్గి ఉండడం వంటి సామర్థ్యాల ఆధారంగా రూపొందించారు.

ఈ సూతన పూర్వపుస్తకంలోని పార్శ్వంశాలను ప్రధానంగా ఐదు అంశాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని ఎంపికచేశారు. అవి, 1. దేశభక్తి, విలువలు, మానవ సంబంధాలు 2. పిల్లల స్వభావం, శక్తి సామర్థ్యాలు ఆసక్తులు 3. పర్యావరణం, ప్రకృతి, సమాజం 4. సంస్కృతి, సంప్రదాయాలు, భాషాభిరుచి 5. హస్యం, కాల్పనికత, సృజనాత్మకత. వీటికి సంబంధించిన వివిధ ప్రక్రియల్లోని పాఠాలను పొందుపర్చారు. కథలు, కథనాలు, పద్మాలు, సంభాషణలు, వ్యాసాలు, గేయకథలు, గేయరూపకాలు పారాలుగా ఉన్నాయి. ప్రతి పారం కూడా పిల్లల్లో ఆసక్తిని రేకెట్టించడానికి చిత్రంతో ప్రారంభం అపుతుంది. సొంతంగా చదువుకొని అర్థం చేసుకొనేలా సరళమైన భాష ఉన్నది. సాధించాల్చిన సామర్థ్యాల ఆధారంగా ‘ఇవి చేయండి’ అనే శీర్షికతో అభ్యాసాలను పొందుపర్చారు. ఈ అభ్యాసాలు పూర్తి తరగతి, జట్టు, వ్యక్తిగత కృత్యాల రూపంలో ఉన్నాయి. పిల్లలో అంతర్భీసంగా ఉన్న సృజనాత్మకతను వెలికించి పిల్లలే కథలు, కవితలు, సంభాషణలు వంటిని రాయడాన్ని ప్రోత్సహించేలా అభ్యాసాలను చేర్చారు. చదువడం, రాయడం నేర్చుకొన్న పిల్లలు మరింత మెర్గగూ క్రమపర్చతిలో భాషవ్యక్తికరం చేయడానికి వీలగా అభ్యాసాలు ఉన్నాయి. వీటితో పాటు భాషకు సంబంధించిన ప్రాథమిక పరిజ్ఞానం పిల్లలు పొందేలా ‘భాషను గురించి తెలుసుకొండా’ అనే శీర్షికతో అభ్యాసాలు ఉన్నాయి. పిల్లలను ఆలోచింపజేయడానికి, మాట్లాడించడానికి, పారంలోని విషయాన్ని ఊహించడానికి, విషయాన్ని ఊహించడానికి, వీటిలో చేర్చాలు కూడా ఉన్నాయి.

పిల్లలు తమను తాము అంచనా వేసుకోవడానికి వీలగా ‘నేనివి చేయగలనా?’ అనే స్వీయ మూల్యాంకన కృత్యాన్ని చేర్చారు. పిల్లల్లో నిఘంటువును చూసే అలవాటును పెంపొందించడానికి వీలగా పార్శ్వపుస్తకం చివర ప్రధాలు-అర్థాలు’ జాబితాను చేర్చారు. అట్లే పరనాటిలాపను, భావపూర్ణ మైప్పుణ్ణులను పెంపొందించడానికి ‘ప్రాణేష్టు పమలను’ పొందుపర్చారు. ప్రాథమిక స్థాయి పూర్వయ్యేసరికి పిల్లలందరు తప్పనిసరిగి చదువడం, రాయడం చేయగల్గాలి. దీన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని వాచక ప్రారంభంలో చదువడం, రాయడం నేర్చడానికి సంస్థానికి పారాలను చేర్చారు.

ఉపాధ్యాయులు ఈ పూర్వపుస్తకాన్ని భాగస్వామ్య పద్ధతిలో పిల్లలందరూ పాట్లానేలా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించాలి. పిల్లలందరూ స్వీచ్ఛగా మాట్లాడేలా, ప్రతీంచేలా చక్కటి వాతావరణాన్ని కల్పించాలి. బాల సాహిత్యం, కథల పుస్తకాలు, మేగజైన్ వంటివి తరగతిలోనే అందుబాటులో ఉంచారి.

పూర్వపుస్తకాల రూపకల్పనకోసం ఎప్పుడికప్పుడు సలహాలు ఇచ్చి ప్రోత్సహించిన తెలంగాణ రాష్ట్ర తొలి ముఖ్యమంత్రి శ్రీ కల్వకుంటల్ చంద్రశేఖరరావు గారికి, గారవ విద్యార్థాల మంత్రి శ్రీ కడియం శ్రీహరి గారికి, పూర్వ విద్యార్థాల మంత్రి శ్రీ జి. జగదీశ్ రెడ్డి గారికి, పారశాల విద్యార్థాల కార్యదర్శి శ్రీమతి రంజీట. అర్. ఆచార్య గారికి, పారశాల విద్యార్థాల పూర్వ సంచాలకులు శ్రీ ఎమ్. జగదీశ్వర్ గారికి, ప్రస్తుత సంచాలకులు శ్రీ టి. చిరంపులు గారికి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సలహాదారు డా॥ కె.వి.రముణాచారి గారికి ప్రత్యేక ధన్యవాదాలు. ఈ వాచక రూపకల్పనలో పాట్లాన్ని కమిటీ సభ్యులు, సంపాదక మండలి సభ్యులు, విషయ నిపుణులు, ఉపాధ్యాయులు, చిత్రకారులకు ధన్యవాదాలు. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో పచ్చిన తొలి వాచకం జిది. కాబట్టి భాషాపరంగా లేదా ఇతర అంశాల గురించి విజ్ఞలు ఇచ్చే సలహాలు, సూచనలను ఎన్.సి.ఇ.అర్.టి. స్వీకరించి తగ్గు వర్షాలు చేపడుతుంది. ఈ వాచకం పిల్లలో భాషాభిరుచిని పెంచి ప్రాథమికోస్తు సభ్యులని విమర్శించాలని ఆశిస్తున్నాం.

తేది : 31/01/2015

స్థలం : హైదరాబాద్.

సంచాలకులు

రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ, తెలంగాణ, ప్రైదరాబాద్.

తెలంగాణ ప్రభుత్వంచే ఉండిత పంపిణీ 2020-21

ఉపాధ్యాయులకు సూచనలు

- ప్రాథమిక స్థాయి పూర్తయ్యేసరికి పిల్లలు తప్పనిసరిగా చదువడం, రాయడం చేయగలగాలి. పాఠాలు చదువగలగాలి, అర్థంచేసుకోగలగాలి.
- ఇందుకోసం పాఠాలకంటే ముందు సంసిద్ధత పాఠాలు ఉన్నాయి. వీటి ఆధారంగా పిల్లలకు చదువడం, రాయడం అభ్యాసం చేయించాలి.
- సంసిద్ధతా పాఠాలకు తప్పనిసరిగా వర్షమాల, గుణింతాలు, ఒత్తుల చార్టులను సిద్ధం చేసుకోవాలి. వీటిని అభ్యాసాల సందర్శంగా వినియోగించాలి.
- జూన్, జూలై మాసాలను పూర్తిగా ఇందుకోసమే వినియోగించుకోవాలి.
- పాఠాల బోధన ఆగస్టు నుండి ఫిబ్రవరి వరకు జరగాలి.
- ఈ పార్యపుస్తకంలోని పాఠాలను సుమారు 160 పనిదినాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని రూపొందించారు. అనగా ఒక పాఠానికి సగటున 16 పనిదినాలు అవసరం. దీన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని 10 పాఠాలు చేర్చారు.
- పార్యపుస్తకంలో పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాల జాబితా ఉన్నది. సంవత్సరాంతానికి వాటిని పిల్లలు సాధించేలా చూడాలి.
- మాత్రభాషా బోధనకు ప్రతిరోజు 90 ని॥ల సమయం ఉంటుంది.
- ఈ 90 ని॥లలో మొదటి 45 ని॥లు ఉపాధ్యాయుడు బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలకు వినియోగించాలి. రెండవ 45 ని॥లలో ఆ రోజు బోధించిన అంశం ఆధారంగా పిల్లలకు జట్టు లేదా వ్యక్తిగత కృత్యాల ద్వారా అభ్యసనం కల్పించాలి. వెనుకబడిన పిల్లలకు ఉపాధ్యాయులే దగ్గర ఉండి ప్రత్యామ్నాయ బోధన ద్వారా అవసరమైన అభ్యాసం కల్పించాలి.
- ఒక పాఠానికి ఉద్దేశించిన సామర్థ్యాలను కనీసం ఎనబైశాతం మంది పిల్లలు సాధించిన తరవాతే మరొక పాఠం ప్రారంభించాలి.
- పాఠం బోధించడం అంటే ఉన్నశీలికరణ చిత్రం మొదలుకొని, నేనివి చేయగలనా? అనే శీర్షిక వరకు నిర్వహించాలి.
- ఉన్నశీలికరణ చిత్రం ఆధారంగా మాట్లాడించడానికి ఒక పీరియడ్, ‘పిల్లలు! ఇట్లు చేయండి’ లోని అంశాలను చేయడానికి ఒక పీరియడ్ అవసరమౌతుంది. తర్వాత 4 పీరియడ్లను పాఠం బోధించడానికి ఉపయోగించాలి.
- మిగిలిన 10 పీరియడ్లలో ‘ఇవిచేయండి’ శీర్షికలోని అభ్యాసాలను పిల్లలతో పారశాలలోనే చేయించాలి. సామర్థ్యానికి చెందిన అభ్యాసాలను సాధన చేయించాలి.
- ప్రతిరోజు భాషకు కేటాయించిన 90 ని॥లలో పార్యబోధన లాగానే అభ్యాసాలను కూడా మొదటి 45 ని॥లలో ఎలా చేయాలో అవగాహన కల్పించాలి. పిల్లలు చేసిన పనిని పరిశీలించి తగిన సూచనలివ్వాలి. ఆ తర్వాత ఉండే 45 ని॥లలో పిల్లలు వ్యక్తిగతంగా అభ్యాసాలు చేసేలా చూడాలి.
- మొదటి 45 ని॥లలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను నిర్వహించేటప్పుడు పిల్లలందరూ భాగస్వాములు కావాలి. ఉపాధ్యాయుడు తక్కువగా మాట్లాడాలి. పిల్లలకు మాట్లాడే అవకాశం కల్పించాలి. ప్రశ్నింపజేయాలి. వీటికోసం పూర్తి తరగతిగది కృత్యం ద్వారాగాని, జట్టుపని ద్వారా గాని బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించాలి.
- మొదటి 45 ని॥ కింది సోపానాలను పాటించాలి.

I. ఉపోద్ఘాతం - పలకరింపు, ఉన్నశీలికరణ లేదా పునర్శ్వరణ, శీర్షికాప్రకటన, నేపద్యం.

II. పాఠానికి బోధన / సామర్థ్యాలమై అవగాహన - చిత్రాలను గురించి మాట్లాడించడం, పిల్లలతో మౌనపరసం బాహ్యపరసం, ఉపాధ్యాయుని ఆదర్శపరసం, పిల్లలతో ఆర్థసంగ్రహణం, పాత్యాంశ విషయంపై చర్చ, అవగాహన.

III. అవగాహన పరిశీలన - ఆ రోజు బోధించిన అంశాలమై పిల్లల అవగాహనను పరిశీలించడం.

- రెండవ 45 ని॥లలో పిల్లలకు ఆ రోజు బోధించిన అంశాల ఆధారంగా ఆయా సామర్థ్యాలమై అభ్యాసం కల్పించాలి.

- ప్రతి పాతాన్ని ఆ పారం ద్వారా సాధించాల్సిన సామర్థ్యాల సాధనకు ప్రణాళికను రూపొందించుకోవాలి. తెలుగులో పాత్యప్రణాళికను కింది విధంగా రూపొందించుకోవాలి.

1. పారం పేరు :

2. పారం బోధించడానికి అవసరమైన పీరియడ్లు :

3. సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు :

4. పీరియడ్లు వారీ విభజన :

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశం మొదటి 45 నీలు	బోధించే వ్యాహం	సామగ్రి / వనరులు	రెండవ 45 నీలలో పిల్లలకు కల్పించాల్సిన అభ్యాసం

5. పాత్యబోధనకు అవసరమైన అదనపు సమాచార సేకరణ (ఉపాధ్యాయయని తయారీ) :

6. పారం బోధించిన అనంతరం ఉపాధ్యాయయని ప్రతిస్పందనలు (అనుభవాలు, అనుభూతులు) :

- పిల్లలు ఎట్టి పరిస్థితిలో గైడ్లు, స్టడీమెటీరియల్ వంటి వాటిలో చూసి రాయకూడదు. సాంతంగా రాయాలి. ఇలా రాసిన వాటిని ఉపాధ్యాయుడు సరిదిద్దాలి.
- అలాగే 'నేనివి చేయగలనా' శేర్డికలోని అంశాలలో ఒక్కొక్క అంతాన్ని ఎంతమంది పిల్లలు చేయగల్గాలో పరిశేలించాలి. ప్రత్యామ్మాయ బోధన నిర్వహించాలి.
- పిల్లలు తాము రాయవలసిన అంశాలను అభ్యాస పీరియడ్లోనే పూర్తి చేసేలా చూడాలి. దానిపైన చర్చ నిర్వహించాలి.
- పాత్యపుస్తకంతో పాటు పారశాలలోని వానచినుకులు, కథలు, కథావాచకాలు, కథల పుస్తకాలు వంటి బాలసాహిత్య పుస్తకాలను చదివించాలి. వాటి గురించి డైరీలో రాయించాలి. మాట్లాడించాలి.
- ప్రాజెక్టుపనులు, సృజనాత్మకత ప్రశంసకు సంబంధించిన కృత్యాలను గురించి పూర్తి తరగతికృత్యంగా అవగాహన కల్పించాలి. జట్టుపనులుగా చేయించాలి. వాటిపైన చర్చ నిర్వహించాలి. తర్వాత 45 నీలు పీరియడ్లో పిల్లలచేత వ్యక్తిగతంగా రాయించాలి.
- పిల్లలు రాసిన సృజనాత్మక వ్యక్తికరణ / ప్రాజెక్టుపనుల ఆధారంగా ఒక్క పాతానికి ఒక సంకలనంతో పుస్తకాన్ని తయారుచేయాలి. వాటిని ప్రదర్శించాలి.
- నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనానికి అనుగుణంగా పాత్యపుస్తకాలు ఉన్నాయి. నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనాన్ని నిర్వహించాలి. సంగ్రహాత్మక మూల్యాంకనాలుగా నిర్వహిస్తారు.
- నిర్వహించాలి. మూల్యాంకనంలో భాగంగా జల్లె, అగ్నీ, నవంబర్, ఫిబ్రవరి మాసాలలో పిల్లల ప్రగతిని నమోదుచేయాలి. ఇందుకోసం 1. పిల్లల భాగస్వామ్యం ప్రతిస్పందనలు (పుస్తక పరిశుధి, నివేదిక రాయడం), 2. పిల్లలు రాసిన అంశాలు (నోటు పుస్తకాలు), 3. ప్రాజెక్టుపనులు, 4. లఘుపరీక్ష వంటి అంశాల ఆధారంగా నమోదుచేయాలి. పాతాలు, అభ్యాసాలు ఇందువు అనుగుణంగా ఉన్నవి.
- పిల్లలు రాసిన అంశాలకు మార్పులు కేటాయించడానికి, పిల్లల పాత్యపుస్తకాలు, నోటుపుస్తకాలను ఆధారంగా తీసుకోవాలి. పిల్లలు పాత్యపుస్తకంలోని అభ్యాసాలను సాంతంగా రాస్తేనే మార్పులు కేటాయించాలి. గైడ్లు, స్టడీమెటీరియల్ వంటివి చూసి రాస్తే మార్పులు కేటాయించకూడదు.
- సంగ్రహాత్మక మూల్యాంకనం కోసం ఉపాధ్యాయులు సాంతంగా ప్రశ్నపత్రాలను రూపొందించుకొని నిర్వహించాలి.
- సిలబ్సు పూర్తిచేయడమంచే పాతాల ఆధారంగా సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలను సాధించడమని అర్థం. కాబట్టి ఇందుకు కృషిచేయాలి.

పిల్లలూ! కింది అంశాలు చదువండి. ఆ సూచనల ప్రకారం చేయండి.

- ◆ పార్యపుస్తకం కవరు పేజి లోపలి వైపున్న పాటను నేర్చుకొని పాడండి.
- ◆ ప్రతి పారంలో ముందుగా ఒక చిత్రం ఉంటుంది. ఆ చిత్రాన్ని చూడండి, దాని కింద ఉన్న ప్రశ్నలకు జవాబులను అలోచించి చెప్పండి.
- ◆ “పిల్లలూ! ఇట్లా చేయండి!” అనే గడిలోని సూచనలు చదువండి. వాటి ప్రకారం చేయండి.
- ◆ పారం చదువడానికి ముంద పారంలోని బౌమ్మలను చూడండి, వాటి ఆధారంగా పారంలోని విషయాన్ని ఉపహాంచండి. చిత్రాల ఆధారంగా సంభాషణలు చెప్పండి.
- ◆ ప్రతి రోజు పాతాన్ని బిగ్గరగా చదువండి. మీ ఉపాధ్యాయుడు చదివేటప్పుడు జాగ్రత్తగా వినండి. మీకు తెలియని పదాలు / చదువలేకపోయిన పదాలను మీ ఉపాధ్యాయుడు ఎట్లా పలుకుతున్నాడో జాగ్రత్తగా వినండి.
- ◆ పాతాన్ని చదివి అర్థం కాని పదాల కింద గీతగీయండి. వాటి ఆర్థాలను పుస్తకం చివర “పదాలు - అర్థాలు” పట్టికలో చూసి తెలుసుకొండి. ఒకవేళ పట్టికలో పదాలు లేనట్లేతే మీ ఉపాధ్యాయుణ్ణి అడిగి తెలుసుకొండి.
- ◆ మీ ఉపాధ్యాయుడు పారం చెప్పేటప్పుడు జాగ్రత్తగా వినండి, మీకు తెలియని వాటి గురించి, పదాల గురించి, విషయం గురించి తప్పకుండా అడిగి తెలుసుకోవాలి.
- ◆ పారం తర్వాత ఇచ్చిన “ఇవి చేయండి”లోని అభ్యాసాలను మీ ఉపాధ్యాయుణ్ణి అడిగి తెలుసుకొండి. ఆ తర్వాత మీరే సొంతంగా రాయాలి.
- ◆ అభ్యాసాలలో ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు జవాబులను గైడ్లుగాని, ఇతరుల నోటు పుస్తకాలలో గాని చూసి రాయకూడదు. ఎందుకంటే దానివల్ల మీకు సొంతంగా రాయడం రాదు.
- ◆ అభ్యాసాలలోని ప్రాజెక్టుపనిని ఎట్లా చేయాలో మీ ఉపాధ్యాయుణ్ణి అడిగి తెలుసుకొండి. అవసరమైతే మీ తోటివారితో కలిసి చేయండి. మీరు రాసిన జవాబులను, చేసిన ప్రాజెక్టుపనులను తరగతిగదిలో చదివి వినిపించండి.
- ◆ సృజనాత్మకతలో ఇచ్చిన అభ్యాసాలను మీరు మీ మిత్రులతో కలిసి జట్లులో చేయండి. ఎట్లా చేయాలో మీ ఉపాధ్యాయుణ్ణి అడిగి తెలుసుకొండి. ఆ తర్వాత మీరు జట్లులో రాసిన వాటిని చదివి వినిపించండి. మీ ఉపాధ్యాయుడు ఇచ్చిన సూచనల ప్రకారం సరిచేసుకొండి. సరిచేసుకొన్న తర్వాతనే నోటుపుస్తకాలలో రాయండి.
- ◆ పారంలో చివర “నేనివి చేయగలనా?” అనే పట్టిక ఉన్నది. ఈ పట్టికలోని ఒక్కాక్కు వాక్యాన్ని చదువండి. చేయగల్లితే ఔనని, చేయలేకపోతే కాదని గుర్తించండి. మీరు చేయలేని వాటి గురించి మీ ఉపాధ్యాయుణ్ణి అడిగి మళ్ళీ అభ్యాసం చేయండి.
- ◆ పుస్తకంలో ‘చదువు - అనందించు’ పేరుతో అంశాలున్నాయి. మీటిని మీరే సొంతంగా చదువండి.
- ◆ పుస్తకంలో పిల్లలు సాధించాలిన సామర్యాలు ఉన్న పేజీని చదువండి. ఏదాది చివరకు మీరు అవన్నీ చేయగలగాలి.

జాతీయ గీతం

- రవీంద్రనాథ్ తాగుర్

వందేమాతరం

- బంకించంద్ర ఛట్టీ

వందేమాతరం, వందేమాతరం
సుజలాం సుఫలాం మలయజ శీతలాం
సస్యశ్యామలాం మాతరం; వందేమాతరం
శుభ్రజ్యోతాన్న పులకిత యామినీం
పుల్లకుసుమిత ద్రుమదళ శోభినీం
సుహసినీం సుమధుర భాషిణీం
సుఖదాం వరదాం మాతరం వందేమాతరం.

జనగణమన అధినాయక జయహే !
భారత భాగ్య విధాతా !
పంజాబ సింధ్ గుజరాత మరాతా,
ద్రావిడ ఉత్కృత వంగా !
వింధ్య హిమాచల యమునా గంగా,
ఉచ్చల జలధి తరంగా !
తవ శుభనామే జాగే !
తవ శుభ ఆశిష మాగే !
గాహే తవ జయ గాథా !
జనగణ మంగళదాయక జయహే !
భారత భాగ్య విధాతా !
జయహే ! జయహే ! జయహే !
జయ జయ జయ జయహే !

ప్రతిజ్ఞ

- పైడిమురి వేంకట సుబ్బారావు

భారతదేశం నా మాతృభూమి.
భారతీయులందరూ నా సహోదరులు.
నేను నా దేశాన్ని ప్రేమిస్తున్నాను.
సుసంపన్చమైన, బహువిధమైన నా దేశ వారసత్వ సంపద నాకు గర్వకారణం.
దీనికి అర్థత పొందడానికి సర్వదా నేను కృషి చేస్తాను.
నా తల్లిదండ్రుల్ని, ఉపాధ్యాయుల్ని, పెద్దలందర్నీ గౌరవిస్తాను.
ప్రతివారితోను మర్యాదగా నడుచుకొంటాను.
జంతువులపట్ల దయతో ఉంటాను.
నా దేశంపట్ల, నా ప్రజలపట్ల, సేవానిరతి కలిగి ఉంటానని ప్రతిజ్ఞ చేస్తున్నాను.
వారి శ్రేయోభిష్టుధ్వలే నా ఆనందానికి మూలం.

ఆశించిన అభ్యసన ధలితాలు

తెలుగు

5వ తరగతి

విద్యార్థులు ఇవన్నీ నేర్చుకుంటారు....

- తాము చూసిన, విన్న చదివిన అంశాల్లోని విషయం, సంఘటనలు, చిత్రాలు, పాతలు, శీర్షక మొదలైన వాటిపై మాట్లాడగలరు.
- తమ అభిప్రాయాలను సహాతుకంగా చెప్పగలరు. సారాంశం చెప్పగలరు.
- చిత్రాలను చూసి పాత్యాంశ విషయాలను ఉపహించగలరు.
- భాషలోని జాతీయాలను, సామేతలను సందర్భానుసారంగా ఉపయోగించి రాయగలరు.
- పత్రికలు, బాల సాహిత్యం, పోస్టరు మొదలైన భాషా సామగ్రిలో ఉన్న సున్నితమైన / కీలకాంశాల గురించి మౌళికంగా, లిఖిత రూపంగా వ్యక్తపరుస్తారు.
- అపరిచిత పదాలకు అర్థాలను నిఘంటువులో వెతుకుతారు.
- ఉపాధ్యాయుని ద్వారా నీర్ణయించబడిన ప్రక్రియలలో రాయడాన్ని తాము రాసినటువంటి విషయంతో పోల్చి చూడగల్లుతారు. దాంట్లో మార్పులు తెలుసుకుంటారు. (ఉదా: ఏదైనా సంఘటన గురించి తెలుసుకొని రాయడం, బడిలోని గోడ పత్రిక గురించి రాయడం, సంచిక కొరకు రాయడం).
- భాషలోని వ్యాకరణపరమైన అంశాలు (ఉదా: విభక్తులు, క్రియలు, కాలాలు) గుర్తించడం మరియు వాటి పట్ల జాగరూకులై రాయగలరు.
- రాసేటప్పుడు విరామ చిహ్నాలు (ఉదా: పుల్సెస్టాఫ్, కామూ, ప్రత్యార్థక చిహ్నాలు, మొఱ వాటిని) ఉపయోగిస్తారు.
- స్థాయికి అనుకూలంగా వేరు వేరు విషయాలలో వివిధ వ్యత్పత్తులు, కళలు, గజితం, EVS, నృత్యకళ) మొదలగు వాటిలో ఉపయోగించినటువంటి పదాలను అర్థం చేసుకుంటూ, సందర్భానుసారంగా రాయగలుగుతారు.
- ఉపహించి కథలు, సంభాషణలు, పోస్టరు, ఆత్మకథ, కవితలు, లేఖలు మొఱ రాయగలరు.

ప్రాథమిక శాఖ,
శెంగార ప్రధాన

పిటా 5 సూచనలు

ఎన్ సి ఎస్ ఆర్ టి

పార్వత్సున్తక సమీక్ష మలయు అభివృద్ధి కమిటీ సబ్సైలు

విశ్వవిద్యాలయ సాయి

ఆచార్య రవ్య శ్రీహరి, పూర్వ ఉపకులపతి, ద్రవిడ విశ్వవిద్యాలయం, కుప్పం.

ఆచార్య ఎన్. గోపి, పూర్వ ఉపకులపతి, తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాద్.

ఆచార్య కోవెల సుప్రసన్నాచార్య, విశ్రాంత ఆచార్యుడు, కాక్టియ విశ్వవిద్యాలయం, వరంగల్ జిల్లా.

ఆచార్య ఎన్. వి. రామారావు, విశ్రాంత ఆచార్యుడు, ఉస్కానియా విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాద్.

ఆచార్య బన్న అయిలయ్య, తెలుగుశాఖ, కాక్టియ విశ్వవిద్యాలయం, వరంగల్ జిల్లా.

డా॥ ఎన్. రఘు, అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, తెలుగుశాఖ, ఉస్కానియా విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాద్.

డా॥ ఎన్. రజని, తెలుగు విభాగాధిపతి, డా॥ బి. ఆర్. అంబేద్కర్ సార్వత్రిక విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాద్.

డా॥ జి. బాలశ్రీనివాస మూర్తి, అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, తెలుగుశాఖ, తెలంగాణ విశ్వవిద్యాలయం, నిజామాబాద్ జిల్లా.

విద్యావేత్తలు, విషయనిపుణులు

డా॥ మక్కల రామయ్య, విద్యావేత్త, హైదరాబాద్.

డా॥ దహగాం సాంబమూర్తి, విశ్రాంత ప్రధానాచార్యుడు, ఉపాధ్యాయ విద్యా కళాశాల వరంగల్.

డా॥ నందిని సిధారెడ్డి, విశ్రాంత ఉపన్యాసకుడు, ప్రభుత్వ డిగ్రీ కళాశాల, సిద్ధిపేట, మెదక్ జిల్లా.

డా॥ నలిమెల భాస్కర్, విశ్రాంత ఉపన్యాసకుడు, ఎస్.ఆర్.ఆర్. డిగ్రీ కళాశాల, కరీంనగర్ జిల్లా.

డా॥ సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి, విశ్రాంత ప్రధానాచార్యుడు, ప్రభుత్వ డిగ్రీ కళాశాల, చంచారు, నల్గొండ జిల్లా.

డా॥ ముదిగంటి సుజాతారెడ్డి, విశ్రాంత అసోసియేట్ ప్రొఫెసర్, ఆర్.బి.మి.ఆర్.ఆర్. కళాశాల, హైదరాబాద్.

శ్రీ వేణు సంకోజు, విశ్రాంత ఉపన్యాసకుడు, ప్రభుత్వ మహిళా డిగ్రీ కళాశాల, నల్గొండ జిల్లా.

శ్రీ సంగిశెట్టి శ్రీనివాస్, అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, ప్రభుత్వ డిగ్రీ కళాశాల, జోగిపేట, మెదక్ జిల్లా.

శ్రీ దేశపతి శ్రీనివాస్, ఆఫీసర్ ఆన్ స్పెషల్ డూటీ, ముఖ్యమంత్రి కార్యాలయం, హైదరాబాద్, తెలంగాణ.

డా॥ నన్నారు ఉపేందర్ రెడ్డి, సలహాదారు, విద్యా సంస్కరణలు, పారశాల విద్యాశాఖ, హైదరాబాద్, తెలంగాణ.

శ్రీ కె. కృష్ణమోహన్ రావు, ప్రొఫెసర్, ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి., హైదరాబాద్, తెలంగాణ.

శ్రీమతి ఎమ్.దీపిక, ఉపన్యాసకురాలు, విద్యా ప్రణాళిక విభాగం, ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి., హైదరాబాద్, తెలంగాణ.

శ్రీ సువర్ణ వినాయక్, కో-ఆర్డినేటర్, విద్యా ప్రణాళిక విభాగం, ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి., హైదరాబాద్, తెలంగాణ.

శ్రీ కె.రాజేందర్ రెడ్డి, కో-ఆర్డినేటర్, విద్యా ప్రణాళిక విభాగం, ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి., హైదరాబాద్, తెలంగాణ.

శ్రీ తల్లావజ్జల మహేశ్బాబు, ఉపన్యాసకుడు, జిల్లా విద్యా శిక్షణ సంస్థ, నిజామాబాద్ జిల్లా.

క్లైట్ సాయి

శ్రీ పల్లెర్ రామమోహన్ రావు, ఎస్.ఎ. (తెలుగు), జి.ప.ఉ.పా., వేముల, మహాబూబ్‌నగర్ జిల్లా.

శ్రీ వి. చెన్నయ్య, ఎస్.ఎ. (తెలుగు), జి.ప.ఉ.పా., జగద్దిరి నగర్, రంగారెడ్డి జిల్లా.

శ్రీ వౌజ్యల శరత్తేబాబు, భాషోపాధ్యాయుడు, ప్ర.ఉ.పా., సీతాఫల్మండి, హైదరాబాద్.

శ్రీ అవుసుల భానుప్రకాశ్, ఎస్.ఎ. (తెలుగు), జి.ప.ఉ.పా., లోనికలాన్, మెదక్ జిల్లా.

శ్రీ కందాడై రంగరాజు, ఎస్.ఎ. (తెలుగు), జి.ప.ఉ.పారశాల, రంగాపురం, రంగారెడ్డి జిల్లా.

శ్రీ ఎల్.మృత్యుంజయ ప్రసాద్, భాషోపాధ్యాయుడు, ప్ర.ఉ.పా., హిమాయత్నగర్, సి.పి.ఎల్., అంబర్పేట, హైదరాబాద్.

శ్రీమతి పల్లి మాధవి, భాషోపాధ్యాయుని, భారతీయ విద్యాభవన్, ఆత్మకూరి రామారావు పారశాల, జూబ్లీహిల్స్, హైదరాబాద్.

రూపకల్పనలో పాల్గొన్నవారు

పల్లి మాధవి, భాషోపాధ్యయిని,

భారతీయ విద్యాభవన్, ఆత్మకూరి రామారావు పారశాల,
జూబ్లీహిల్స్, హైదరాబాద్.

బెజ్జురపు వినోద్కుమార్, ఎస్.ఎ.,

జి.ప.ఉ.పా., గాగిల్లాపూర్, బెజ్జుంకి, కరీంనగర్ జిల్లా.
కోట సుకన్య, ఉపాధ్యయిని,
జి.బి.పి.ఎన్., తిరుపులగిరి, హైదరాబాద్.

కోట వెంకటేశ్వర్రు, ఉపాధ్యయిడు,

ప్రా.పా., తిర్ములాయపల్లి, రాయపర్తి (మం), వరంగల్ జిల్లా.
పల్లెరు రామమోహన రావు, ఎస్.ఎ. (తెలుగు),
జి.ప.ఉ.పా., వేముల, మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా.

వి. చెన్నయ్య, ఎస్.ఎ. (తెలుగు),

జి.ప.ఉ.పా., జగద్గిరి నగర్, రంగారెడ్డి జిల్లా.

ఎల్.మృత్యుంజయ ప్రసాద్, భాషోపాధ్యయిడు,

ప్ర.ఉ.పా., సి.పి.ఎల్., అంబర్-ఎట, హైదరాబాద్.

నందిగామ కిశోర్కుమార్, భాషోపాధ్యయిడు,

జి.ప.ఉ.పా., ఇప్పటూరు, నవాబు-ఎట (మం),
మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా.

వౌజుల శర్తె బాబు, భాషోపాధ్యయిడు,

ప్ర.ఉ.పా., సీతాఫల్మండి, హైదరాబాద్.

పసుల ప్రతాప్, ఉపాధ్యయిడు

ప్రా.పారశాల, గిమ్ము, జైనథ్ (మం), ఆదిలాబాద్ జిల్లా.

సంబరాజు రవి ప్రకాశరావు, ఉపాధ్యయిడు,

ప్రా.పా., గోవిందాయపల్లి తాండ, కడ్డాల, రంగారెడ్డి జిల్లా.

వరిమళ్ళ సునంద, ఉపాధ్యయిని,

ఉ.ప్రా.పా., లక్ష్మీపూర్, ముదిగొండ (మం), ఖమ్మం జిల్లా.

చా॥ గట్టు త్రివేణి, భాషోపాధ్యయిని,

జి.ప.ఉ.పా. (బాలికల), చెన్నారు, ఆదిలాబాద్ జిల్లా.

కోండ్రు ఉదయ్కుమార్, ఉపాధ్యయిడు,

ప్ర.ప్రా.పా., సభ్యిమండి-2, ఆసిఫ్‌నగర్-1, హైదరాబాద్.

కళాశికం ఉపేందర్ రావు, ఉపాధ్యయిడు,

ప్రా.పా., పీర్యాతాండ, తుర్కపల్లి, నల్లగొండ జిల్లా.

వేముగంతి మురళీకృష్ణమాచారి, భాషోపాధ్యయిడు,

జి.ప.ఉ.పా., కొల్లూరు, ఆర్.సి.పురం (మం), మెదక్ జిల్లా.

ఊరడిగాళ్ళ బుగ్గమ్మ, భాషోపాధ్యయిని,

మం, ప, యు.పి.ఎన్. భీమారం, ఫరూఖ్‌నగర్ (మం),

మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా.

డి.టి.పి.. లే జెటు & డిజెనింగ్ : ప్రతిమ పాతూలి. హైదరాబాద్.

5వ తరగతి - విషయసూచిక

పాత్మాంశాలు

క్ర.సం.	పాతం పేరు	ఇతివృత్తం	ప్రత్రియ	మాసం	పుట
	సంసిద్ధత పాతాలు	చదువడం-రాయడం	అభ్యాసాలు	జూన్-జూలై	2
1.	మనజెండా	దేశభక్తి	గేయం	ఆగస్టు	19
2.	యాదగిరిగుట్ట	దర్శనీయ స్థలం, సంస్కృతి	వ్యాసం	ఆగస్టు	26
3.	సాలార్జంగ్ మూర్ఖజియం	దర్శనీయ స్థలం, చరిత్ర	డైరీ	సెప్టెంబరు	33
★	ప్యారా హైదరాబాద్	సంస్కృతి	గేయం		42
4.	నీడ భరీదు	హోస్యం, మానవ స్వభావం	కథ	ఆక్షోబరు	43
5.	నీతి పద్మాలు	నైతిక విలువలు	పద్మాలు	నవంబరు	53
★	తెలుగు సంవత్సరాలు	సంస్కృతి	కథనం		61
6.	మనసుంటే మార్గముంటది	వికలాంగుల పట్ల సున్నితత్వం, ఆత్మవిశ్వాసం	లేఖ	నవంబరు	62
★	బోనాలు	సంస్కృతి	వ్యాసం		70
7.	చిట్టాల ఐలమ్మ	స్వార్థి, తెలంగాణ చరిత్ర	గేయం	డిసెంబరు	71
8.	పృథాచేయం	పర్యావరణ స్పృహం	సంభాషణ	జనవరి	79
★	క్రిస్తున్	సంస్కృతి	వ్యాసం		88
9.	గోపి డప్పు	పిల్లల స్వభావం	కథ	ఫిబ్రవరి	89
10.	చింతచెట్టు	పర్యావరణం	స్పృగతం	ఫిబ్రవరి	97
	పదాలు - అర్థాలు				107

1. వర్ణమాల

I. కింది వర్ణమాలను చూడండి. అక్షరాలను చదువండి.

అచ్చులు

అ	ఆ	ఇ	ఈ	ఉ	ఊ	ఋ	్య
ఎ	ఏ	ఇ	ఒ	ఔ	్య	్య	్య

హల్లులు

క	ఖ	గ	ఘ	ఘు	జ	
చ	చే	ఛ	జ	జె	రు	శు
ట	ఱ	డ	డు			
త	థ	ద	ధ	న		
ప	ఫ	బ	భ	మ		
య	ర	ల	వ	శ	ష	స
						హ్య

- ◆ నీలం రంగులో ఉన్న అక్షరాలను పలుకండి.
- ◆ ఎరుపు రంగులో ఉన్న అక్షరాలను పలుకండి.
- ◆ గులాబి రంగులో ఉన్న అక్షరాలను పలుకండి.

II. కింది పదాలు చదువండి. గులాబి రంగు అక్షరాలను విడిగా పలకండి వాటిని వర్ణమాలలో చూపండి.

ఆలసట	కలబంద	తలగడ	వసంతం
ఆనందం	ఖగం	పథకం	శనగ
ఇవతల	గగనం	దవడ	షడంగం
ఈదడం	ఘటన	ధనబలం	సమరం
ఉదయం	చదరంగం	నవతరం	హవనం
ఊగడం	చందం	పడమర	తళతళ
ఎడమ	జగడం	ఫలవంతం	క్షణక్షణం
ఏమనగ	ర్యాషం	బలపం	అంపం
ఐదవ	టపటప	భవనం	నవవసంతం
ఒకటవ	కమరం	మరకతం	గరళకంరం
ఓడ	డబడబ	యమగండం	ఆనందకరం
జౌషధం	ధంక	రచన	జనకవంశం
అందరం	గణగణ	లవణం	మందగమనం

III. ‘ చ ద వ డ ఱ ఒ ఒ క అ ట ’ - దీనిలోని అక్షరాల ఆధారంగా పదాలు రాయండి.

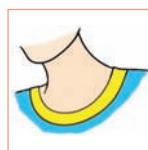
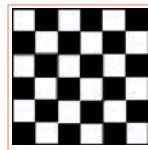
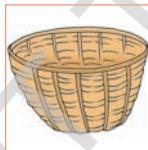

2. సరళ పదాలు

I. మీ మిత్రుల పేర్లను చెప్పండి. వారి పేర్లలో వర్ణమాల అక్షరాలను గుర్తించండి. వాటిని రాయండి.

II. పైన రాసిన అక్షరాలు కాకుండా వర్ణమాలలోని మిగతా అక్షరాలు కింద రాయండి.

III. కింది బొమ్మలను చూడండి. వాటి పేర్లు రాయండి.

IV. వర్షమాలలోని అక్కరాల ఆధారంగా పట్టికలో పదాలు రాయండి.

రెండు అక్కరాల పదాలు	మూడు అక్కరాల పదాలు	నాలుగు అక్కరాల పదాలు

V. ‘టపటప, గలగల, డబడబ’ – ఇలాంటి పదాలు మరికొన్ని రాయండి.

3. గుణింత పదాలు చదువడం

- I. కింది బొమ్మలను చూడండి. వాటి పేర్లు చదువండి. ఏలో గుణింతాక్షరాలను గుర్తించండి.

దీపావళి

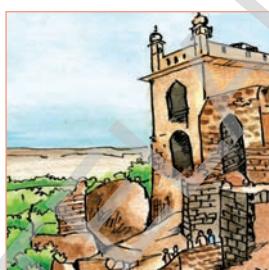
ఆకుకూరలు

తేనెటీగ

సైకిలు

గోలకొండ

గౌను

- II. పై బొమ్మల పేర్లోని గుణింతాక్షరాలను సంబంధిత గడిలో రాయండి.

ఁ	ం	అ	ఉ	ఁ	ం

ఁ	ం	అ	ఉ	ఁ	ం

III. కింది బొమ్మలు చూడండి. సరియైన పేరును గుర్తించండి.

కాకరకాయ

కకారకాయ

కాకారకయా

కాకారాకాయా

కందిరిగ

కిందిరిగ

కందిరిగ

కందిరిగ

మారు

సురు

సురూ

మారూ

చేపల చెరువు

చెపలచేరవు

చాపెల చెవులు

చీపల చెరువు

పోడుగుకోటు

పొడుగుకోటు

పొడూగుకోటు

పొడుగూకోటు

రేలు

రౌలు

రెలు

రైలు

పొదరు

పాదేరు

పోడరు

పీడరు

IV. కింది వాక్యాలు చదువండి.

- 1) మంచి వారి మాటలు మనకు మేలుచేయును.
- 2) చదువుకుంటే మనకు తెలివి పెరుగుతుంది.
- 3) రోజూ మనం ఆటలు ఆడుకోవాలి.
- 4) కలసి ఉంటే కలదు సుఖం.
- 5) గోరంత దీపం కొండంత వెలుగు.

V. కింది పట్టికలోని గుణింత పదాలను చదువండి. ఏయే గుణింతాక్షరాలకు పదాలు లేవో చెప్పండి.

గుణింతం		పదాలు									
తలకట్టు	ఁ	క	గ	చ	జ	ట	డ	త	ద	న	
దీర్ఘం	ఁ	కాడ	గాలం	చాయ	జామ	టాక	డాబా	తాత	దానం	నావ	
గుడి	అ	కిటికి	గిలక	చివర	జింక	బకటి	డింగరి	తిలకం	దివిటి	నిజం	
గుడిదీర్ఘం	అ	కీటకం	గీత	చీర	జీడి	టీకా	డీలా	తీగ	దీపం	నీడ	
కొమ్ము	ఁ	కుండ	గుడి	చురుకు	రాజు	కాటు	శిఫ్పుడు	తురుము	దురద	నుదురు	
కొమ్ముదీర్ఘం	ఁ	కూజా	గూడు	చూరు	జూలు	టూరు	గూహారు	తూము	దూరం	నూరు	
ఎత్వం	ఁ	కెరటం	గెలుపు	చెలిక	జెండా	టెంక	దండెం	తెలుపు	పండెం	నెల	
ఎత్వందీర్ఘం	ఁ	కేక	గేదె	చేను	జేబు	టేకు	దేరా	తేలు	దేవుడు	నెల	
ఐత్వం	ఎ	కైక	గైడు	చైనా	జైలు	తైరు	డైరీ	తైలం	దైవం	నైజం	
ఒత్వం	ఎ	కొడుకు	గొడుగు	చొరవ	జొ	టొ	డొంక	తొందర	దొర	నొసలు	
ఖత్వందీర్ఘం	ఎ	కోడలు	గోడ	చోటు	జోల	టోపి	డోలు	తోట	దోస	నోరు	
చౌత్వం	ఎ	కౌముది	గౌరి	చౌక	జౌళి	టౌను	డౌటు	తౌడు	దౌడు	నౌకరు	
సున్న (అసున్నారు)	ఒ	కంప	గంప	చండనం	జంతువు	టంకం	డంబం	తంగేడు	దంచు	నంది	

పదాలు

ప	బ	మ	య	ర	ల	వ	శ	స	హ	త
పాట	బాజా	మామ	యాగం	రాగం	లాభం	వాన	శాపం	సాగర్	హరం	భళా
పిలక	చిరడా	మిరప	హయి	రింగు	లివరు	వింత	శిరం	సినిమా	హిమం	తాళి
పీట	బీర	మీగడ	బియా	రీలు	లీటరు	వీధి	శీతలం	సీసా	హీనం	భూటీ
పులుషు	బురద	మునుగు	యువత	రుచి	లుంగి	వాయుచు	పునకం	సుందరం	హుండి	తశ్చకు
పూలు	బూటు	మూలుగు	యూరప్	రూపం	లూటీ	మావూరు	శూలం	సూది	హూనం	భూ
పెరుగు	బెరడు	మెడ	పోయెను	రెండు	లెంప	వెదురు	కాశె	సెలవు	పొలెన్	చె
పేరు	బెడీలు	మేడ	యే	రేసపుడు	లేత	వేరు	శేషం	సేరు	హేమం	కచ్చేబరం
పైసలు	బైరాగి	పైదాకు	యై	రైతు	లైను	వైరం	శైలి	సైకిలు	బైరానా	చై
పొగరు	బొంగరం	మొసలి	యొక	రొద	లొసుగు	వొ	శొంటి	సొగసు	హొయలు	చొ
పోరు	బోనం	మోసం	యోగి	రోకలి	లోటు	పోవోయి	శోభ	సోమరి	హోరు	కాచోజి
పోదరు	బో	మోనం	యో	రోతు	లోకికం	వో	శోరి	సోధం	హోరా	చో
పండెం	బంతి	మందం	యంత్రం	రంపం	లంక	పంద	శంఖం	సంబురం	హంస	తాళం

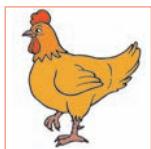
4. గుణింత పదాలు రాయడం

I. కింది పట్టికలో గుణింతాక్షరాలను రాయండి.

ఆ	ఆ	ఇ	ఈ	డ	డ్చి	వ	వీ	ఐ	ఒ	ఔ	పై	ఎ
ఏ	ఎ	ఉ	ఊ	ఉ	ఱ	ఎ	ఎ	ఎ	ఎ	ఎ	ఎ	ఎ
క												
గ												
చ												
జ												
ట												
డ												
త												
ప												
న												
శ												
ష												
స												
హ												
ఔ												
ఎ												

II. కింది పక్షులు, జంతువుల బొమ్మలు చూడండి. పేర్లు రాయండి.

III. కింది పట్టికను చూడండి. అందులో ఉన్న రామాయణంలోని పాత్రుల పేర్లను వెతికి రాయండి.

రా	తు	త	డు	థ
వా	సీ	ము	ర	యు
మం	ను	భ	ద	టూ
లి	హ	తా	యి	వు
కే	థు	శ	కై	జ

5. ఒత్తుల పదాలు - చదువడం

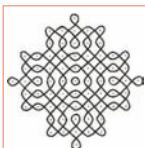
- I. కింది బొమ్మలను చూడండి. పదాలు చదువండి. ఒత్తు అక్షరాన్ని గుర్తించండి. ఒత్తు గుర్తును గడిలో రాయండి.

- కుక్క

- క్క -

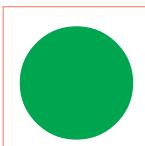
'క' ఒత్తు

- ముగ్గ

- గ్గ -

'గ' ఒత్తు

- తకుపచ్చ

- చ్చ -

'చ' ఒత్తు

- పూలసజ్జ

- జ్జ -

'జ' ఒత్తు

- పుట్ట

- ట్ట -

'ట' ఒత్తు

- లడ్డ

- డ్డ -

'డ' ఒత్తు

- నత్త

- త్త -

'త' ఒత్తు

- గద్డ

- ద్డ -

'ద' ఒత్తు

- దున్నపోతు - న్న - 'న' ఒత్తు

- చెప్పులు - ప్పు - 'ప' ఒత్తు

- సబ్బు - బ్బు - 'బ' ఒత్తు

- బతుకమ్మ - మ్మ - 'మ' ఒత్తు

- రాయ్ - య్ - 'య' ఒత్తు

- విసనకర్త - ర్త - 'ర' ఒత్తు

- ముల్లంగ - ల్ల - 'ల' ఒత్తు

- పువ్వ - వ్వ - 'వ' ఒత్తు

- ధనుస్స - స్స - 'స' ఒత్తు

- పెళ్ళి - ళ్ళి - 'ళ' ఒత్తు

II. కింది పదాలను చదువండి. గులాబి రంగులోని ద్విత్యాక్షరాలను స్ఫ్రెంగా పలకండి.

అమ్మ	పెద్దనాన్న	చెక్కర	అల్లి	వెన్నెల
అయ్య	మామయ్య	బెల్లం	పిల్లలు	కొప్పెర
అన్న	పొయ్య	సున్నం	తక్కెడ	గబ్బిలం
అక్క	నెయ్య	ఆన్నం	బొగ్గ	గుమ్మ
అత్త	జీలకర్ర	బియ్యం	పిచ్చుక	మురి
తమ్ముడు	ఉప్పు	నీళ్ళు	గజ్జెలు	మల్లె
చిన్నాన్న	నువ్వులు	సుద్దముక్క	గడ్డపార	లసీ
చిన్నమ్మ	నిప్పు	బొమ్మలు	కత్తెర	కచ్చిం
పెద్దమ్మ	కొబ్బరి	పెన్న	మిద్ది	గుఱ్ఱిం

III. కింది పేరాను చదువండి. ఒత్తు అక్షరం కింద గీత గీయండి. ఆ పదాలను రాయండి.

రామయ్య పొలానికి వెళ్ళాడు. నాగలికి ఎద్దులను కట్టాడు. దుక్కి దున్నాడు. సాళ్ళల్లో విత్తనాలు వేశాడు. వానలు పడ్డాయి. విత్తనాలు మొలకెత్తాయి. కొంత కాలానికి పంట చేతికి వచ్చింది. పంటను సంతలో అమ్మాడు. డబ్బులు బాగా వచ్చాయి. రామయ్య ఎంతో సంతోషపడ్డాడు.

IV. కింది పదాలను చూడండి. గీత గీసిన అక్షరాల మధ్య తేడాను చెప్పండి. ఆ అక్షరాలను స్ఫ్రెంగా పలుకండి.

ముక్క	-	మర్కుటం	క్క	-	ర్క
క్క	-	ద్విత్యం	ర్క	-	సంయుక్తం

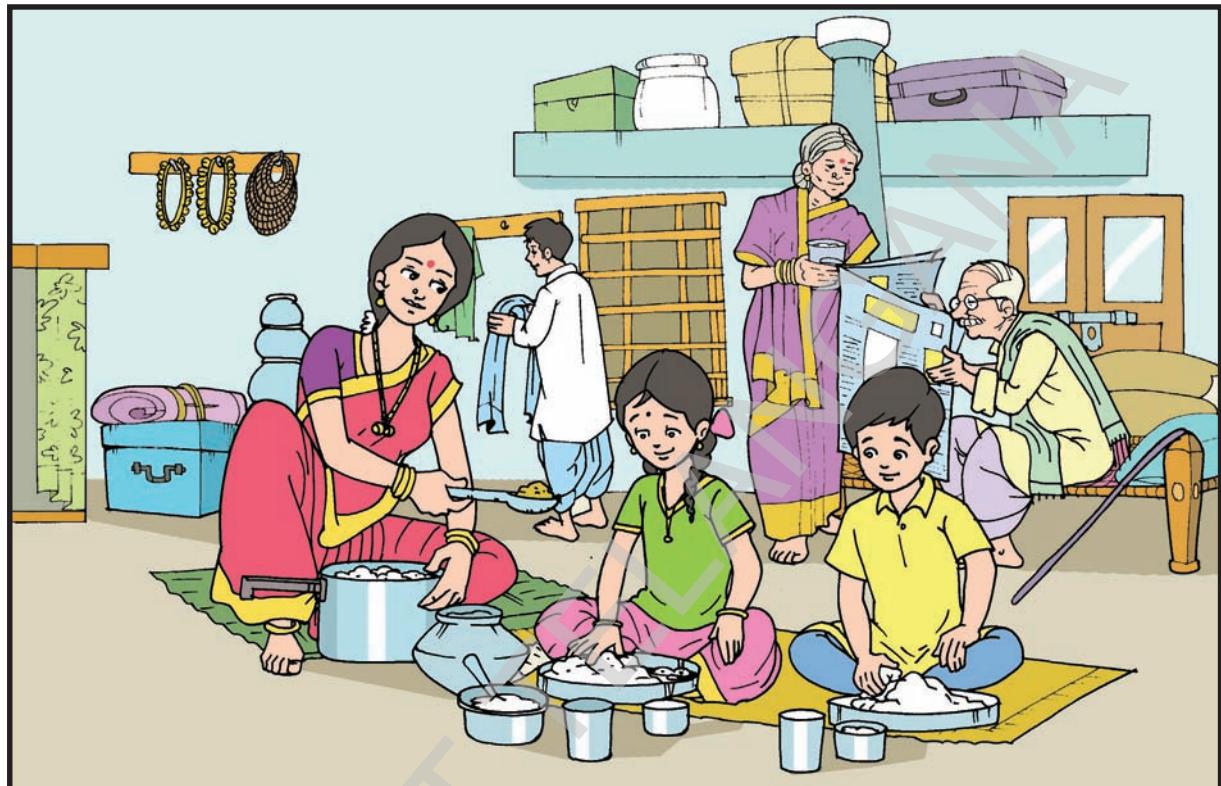
V. కింది పదాలను చదువండి. గులాబి రంగులోని సంయుక్తరాలను స్పష్టంగా పలకండి.

చమత్కారం	ఉత్కృష్ట	జట్టు	ఆబ్బారి	చేమీళ్లు	కర్మాచారకం
ఉల్క	దస్కం	నస్కుల	దుర్గ	గద్దదం	ఫల్గుణి
అర్పన	ఖర్జరం	తుల్జాపూర్	డాక్టరు	మాప్టరు	డాల్డా
కార్పు	పంక్తి	లుప్తం	కీర్తి	పార్పుడు	మర్పన
దుర్దినం	ముగ్గ	పట్టుం	కట్టుం	యత్తుం	దుర్మీతి
కర్మడు	దిక్కాలకుడు	ఉత్పలం	శూర్పనఖ	వివాదాస్వదం	నిష్పలం
అక్షరు	బీర్చులు	మల్పిరి	ఆద్భుతం	అర్థకుడు	మఖ్లీ
రుక్కిణి	యుగ్గుం	ఆత్మ	పద్మం	సస్కంగళం	ఉన్నిఖం
ఉప్పు	నిర్మల	విస్కుయం	గుల్ముం	కల్పషం	వాక్యం
వాచ్యం	వాజ్యం	నాట్యం	కుడ్యం	సత్యం	పథ్యం
పద్యం	న్యాయం	ఆప్యోయత	అభ్యాసం	సేమ్యా	భార్య
బాల్యం	వ్యయం	నశ్యం	సశ్యం	బాహ్యం	కళ్యాణం
లక్ష్మిం	చక్రం	అగ్రజలు	వజ్రం	చట్టం	చత్రం
ద్రవం	ప్రతిమ	అభ్రకం	భ్రమణం	తామ్రం	తీవ్రత
శ్రమ	సహారం	ప్రొంకారం	శుక్కం	హుణ్ణి	పొట్లం
అట్లు	వడ్లు	విఫ్లవం	ఆమ్లం	గొర్రు	ఆహ్లాదం
పక్కం	అగ్వ	ఉజ్వలం	పట్టారి	చత్వారం	సద్వంశం
అధ్వరం	అవ్యయం	గర్వం	ఆశ్వం	భాస్వరం	హర్షం
దిక్కాచి	సంవత్సరం	ఈప్పితం	ఉర్న	బిల్లాఱుడు	అర్ధతలు
కల్పారం	వాక్చాతుర్యం	షట్టుక్రపర్తులు	దుశ్శర్య	పశ్చాత్తాపం	స్వప్నం
సన్మార్గం	ద్రవ్యం	ప్రయత్నం	కీర్తిప్రతిష్టలు	తీర్థప్రసాదం	వప్తం
దుష్టద్యుమ్ముడు	స్త్రీ	జ్యోత్సు	స్వాతంత్ర్యం	ఆప్తం	శత్రుం

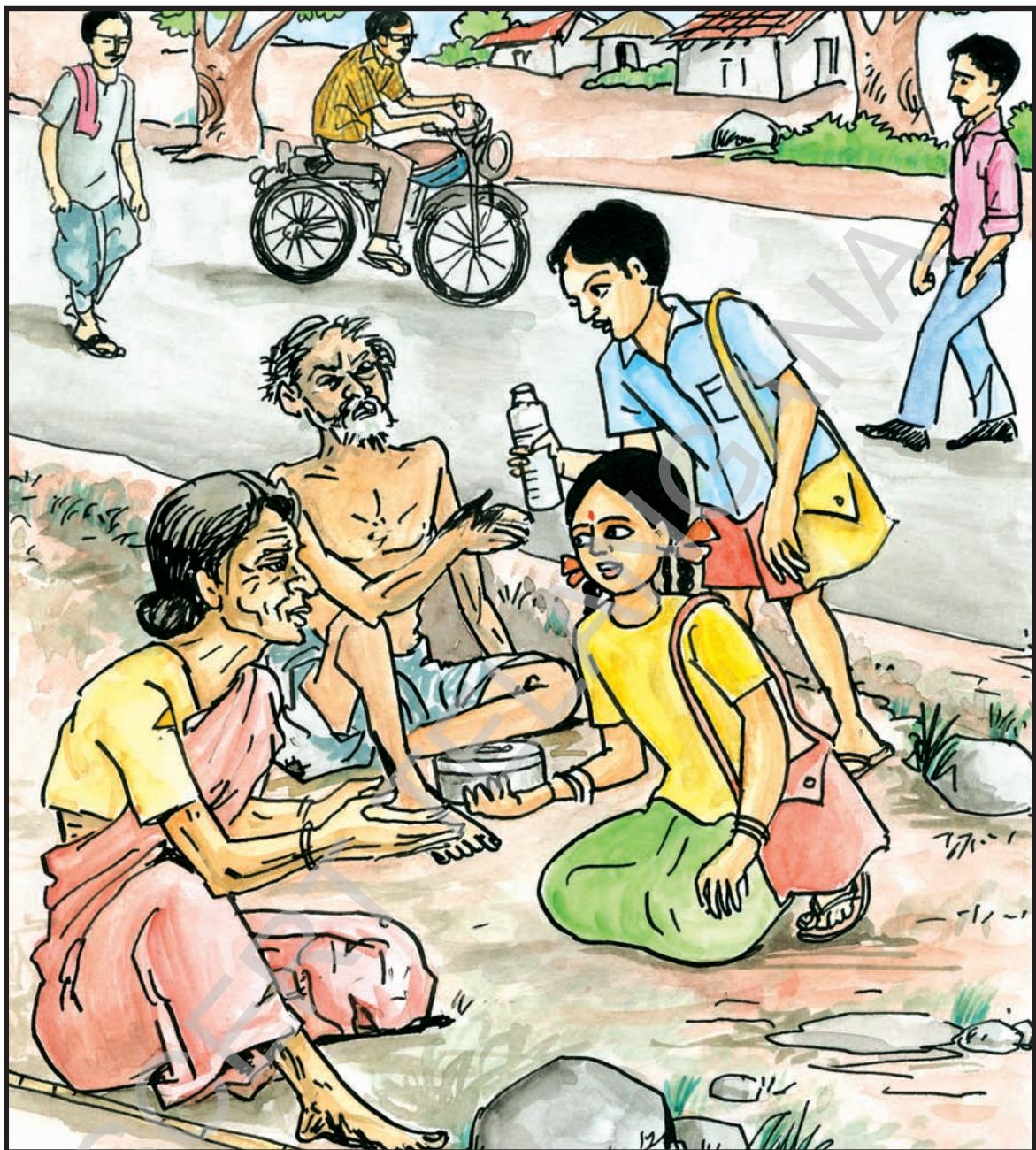

6. ఒత్తుల పదాలు రాయడం

I. కింది బొమ్మను చూడండి. పదాలు, వాక్యాలు రాయండి.

II. బోమ్మను చూసి వాక్యాలు రాయండి.

III. వృద్ధులతో పిల్లలు ఏం మాట్లాడి ఉంటారో సంభాషణ రాయండి.

పిల్లలు : _____

వృద్ధులు : _____

పిల్లలు : _____

వృద్ధులు : _____

పిల్లలు : _____

వృద్ధులు : _____

IV. పిల్లలు వారి టీఫిన్సెబాక్స్ వృద్ధులకు ఇచ్చారు కదా! దీనిని గురించి కింద సూచించిన వ్యక్తులు ఏం అని ఉంటారో రాయండి.

స్నేహితులు : _____

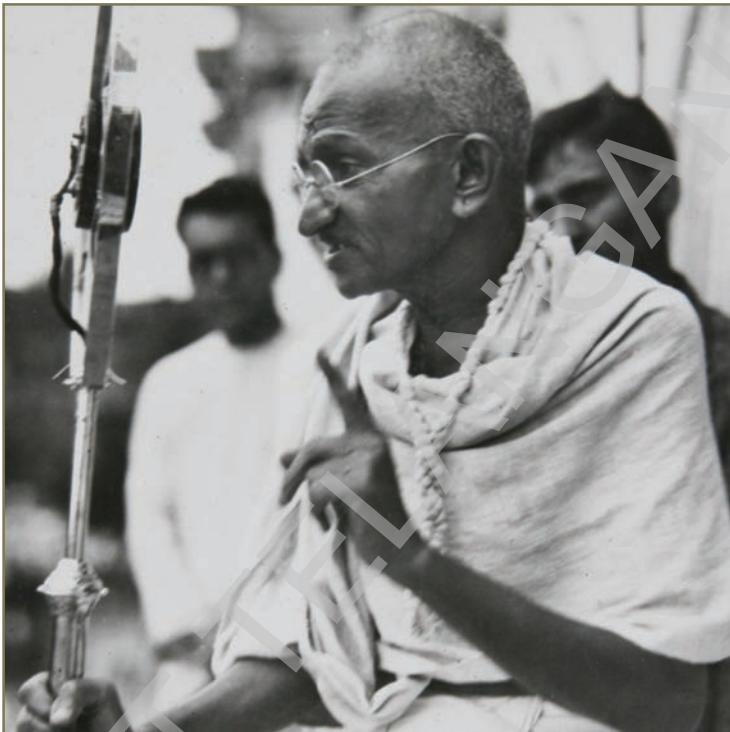
ఉపాధ్యాయులు : _____

తల్లిదండ్రులు : _____

1. మన జెండా

కింది బొమ్మను చూడండి. ఆలోచించి మాట్లాడండి.

ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పండి

- ◆ పై బొమ్మలో మాట్లాడుతున్నది ఎవరు?
- ◆ ఆయన దేని గురించి మాట్లాడుతుండవచ్చు?
- ◆ మీకు తెలిసిన దేశభక్తి పాటను ఏదైనా పాడండి.

ఉద్దేశం

భారత స్వతంత్ర పోరాటంలో మన జెండా కలిగించిన చైతన్యం, ఉత్తేజం గురించి ఈ గేయంలో ఉన్నది. మన జెండా బ్రిటీష్ వారి గుండెల్లో గుబులు పుట్టించి, హడలెత్తించిన విధం ఎటువంటిదో ఈ గేయం ద్వారా తెలుసుకుంటారు.

పిల్లలూ! ఇట్లా చేయండి.

- పారంలోని బొమ్మలు చూడండి. వాటి గురించి మాట్లాడండి.
- పారం చదువండి. అర్థంకాని పదాల కింద గీత గేయండి.
- గీత గీసిన పదాలకు అర్థాలను మీ మిత్రులను లేదా ఉపాధ్యాయులను అడిగి లేదా ‘పదాలు - అర్థాలు’ అనే పట్టికలో చూసి తెలుసుకొండి.

శాంతి సహనం సత్యరూపమా
శార్యకాంతితో వెలిగిన దీపమా
నమామి భారత పతాకమా
సృరామి త్రివర్ణ కేతనమా

॥ శాంతి ॥

పవిత్ర భారత ధరాతలమ్మున
పరాయపాలన మంత మొనర్చు
పంజర విముక్త ఖగమ్ములా
అంబర మెగిసిన స్వతంత్రమా!

॥ శాంతి॥

స్వేచ్ఛ సాధన సమరంలో
ముందు నడిచిన ప్రతాపమా
స్వాతంత్ర్యం మా జన్మహక్కనీ
గర్జించిన పర్షణ్య రావమా!

॥ శాంతి ॥

ముప్పుర బ్రిటీషు మత్తగజాలను
హడలెత్తించిన అంకుశమా
సమరావనిలో సహోదరాళికి
అండగ నిల్విన ఆయుధమా

॥ శాంతి ॥

శేషం లక్ష్మీనారాయణాచార్య
(“స్వరభారతి” - ‘భక్తి-దేశభక్తి’ గేయ సంకలనంలోనిది)

- ఓ భారత పతాకమా! నువ్వు శాంతి, సహనం, సత్యాల ప్రతిరూపానివి. పరాక్రమ కాంతితో వెలిగే దీపానివి. మూడు రంగులు కలిగిన దానివి. నీకు వందనం.
- ఓ స్వతంత్ర పతాకమా! పవిత్రమైన భారత భూమిపై పరాయివాళ్ళ పాలనను అంతం చేశావు. పంజరం నుండి బయట పడిన పక్కిలా ఆకాశంలోకి ఎగిరిన నీకు వందనం.
- ఓ ప్రతాప పతాకమా! స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో ముందు నడిచిన తేజానివి. స్వాతంత్ర్యం నా జన్మహక్కని గర్భించిన మేఘానివి. అట్టి నీకు వందనం.
- ఓ ముఖ్యస్నేల పతాకమా! మదించిన ఏనుగులవలె ఉన్న బ్రిటీష్ దుష్టులను భయపెట్టిన అంకుశానివి. యుద్ధ భూమిలో పోరాటుతున్న సోదరులకు అండగా నిల్చిన ఆయుధానివి. అట్టి నీకు వందనం.

అపి చేయండి

I. వినడం, అలోచించి చెప్పడం

- (అ) గేయాన్ని రాగంతో పాడండి. అభినయం చేయండి.
(అ) ఈ గేయానికి ‘మన జెండా’ అనే పేరు సరైనదేనా? ఎందుకో చెప్పండి?

II. ధారాళంగా చదువడం, అర్థం చేసుకొని చెప్పడం, రాయడం

- (అ) కింది వాక్యాలు చదువండి. గేయంలో ఎక్కడ ఉన్నాయో గుర్తించండి. పాఠం ఆధారంగా వరుస క్రమంలో రాయండి.

పంజర విముక్త ఖగమ్ములా
పవిత్ర భారత ధరాతలమ్మున
అంబర మెగిసిన స్వతంత్రమా!
పరాయిపాలన మంత మొనర్చి

(అ) గేయంలో స్వతంత్రమా, ఆయుధమా ... వంటి ప్రాస పదాలు ఉన్నాయి. వాటిని గుర్తించి రాయండి.

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____
5. _____ 6. _____ 7. _____ 8. _____

(ఇ) కింది పేరా చదువండి. ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

తెలంగాణ రాష్ట్రం జూన్ 2వ తేది 2014న ఆవిర్భవించింది. తెలంగాణ సంస్కృతి, సంప్రదాయాలు ప్రతిబింబించేలా తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అధికారిక చిహ్నాలను ప్రకటించింది. రాష్ట్ర జంతువుగా జింకను, రాష్ట్ర పక్షిగా పాలపిట్టను, రాష్ట్ర పుష్పంగా తంగేడుపువ్వును, రాష్ట్ర వృక్షంగా జమ్ముచెట్టును (శమీ వృక్షం) అధికారిక చిహ్నాలుగా నిర్దియించారు. జింక తెలంగాణ ప్రజల మంచితనానికి గుర్తు. పాలపిట్టను మనం శుభ సూచకంగా భావిస్తాం. పసుపు పచ్చగా కళకళలాడుతూ ప్రకృతికి అందం తెచ్చే తంగేడు పువ్వును బతుకమ్మను పేర్చడానికి వాడుతారు.

(1) పై పేరాకు పేరు పెట్టండి.

(2) తెలంగాణ రాష్ట్రం ఎప్పుడు ఏర్పడింది?

(3) తెలంగాణ రాష్ట్ర అధికారిక చిహ్నాలుగా వేటిని ప్రకటించారు?

(4) పై పేరాలో ‘ఆవిర్భవించింది’ అనే పదానికి అర్థం ఏమిటి?

(5) తంగేడు పువ్వు ప్రత్యేకత ఏమిటి?

III. అలోచించి సాంతమాటల్లో రాయడం (స్వీయరచన)

(అ) మనం మన జెండాకు ఎండుకు వందనం చేయాలి?

(అ) మన జెండా గొప్పదనం ఏమిటి?

IV. పదజాలం

(అ) కింది వాక్యాలు చదువండి. వీటికి అనువైన పదాలు పారంలో ఉన్నాయి. వాటిని రాయండి.

(1) జెండాను ఇట్లు కూడ అంటారు.

--	--	--

(2) వెలుతురును ఇచ్చేది.

--	--	--

(3) రామచిలుకను దీంట్లో ఉంచుతారు.

--	--	--

(4) వీరి పాలన అంతమయ్యంది.

--	--	--

(5) యుద్ధాన్ని ఇట్లు కూడ అంటారు.

--	--	--

(అ) కింది వాక్యాలు చదువండి. గీతలు గీసిన పదాలకు అర్థాలు రాయండి.

(1) ఆగష్టు 15, జనవరి 26 తేదీల్లో దేశమంతట త్రివర్షకేతనం ఎగుర వేస్తారు.

(2) అంబరంలో పక్కలు ఎగురుతూ పోతున్నాయి.

(3) ధరాతలం మీద మనతో పాటు ఎన్నో జీవరాశులు గూడ ఉన్నాయి.

(4) వానకాలంలో ఆకాశంలో పర్జన్యాలు ముసురుకొస్తాయి.

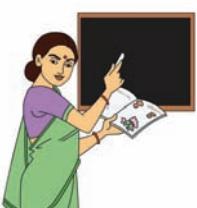
(5) పోలీసులు ముష్టరులు దొంగిలించిన సామాన్లను స్వాధీనం చేసుకున్నారు.

V. సృజనాత్మకత / ప్రశంసన

(అ) మన జెండా బొమ్మ గీసి, రంగులు వేయండి. దాని గురించి కొన్ని నినాదాలు రాసి ప్రదర్శించండి.

VI. భాషను గురించి తెలుసుకుండాం

(అ) కింది పేరా చదువండి. పేరాలోని నామవాచకాలు, సర్వనామాలు, విశేషణాలు, క్రియా పదాలను గుర్తించండి.

సరోజనీనాయడు 1879 సంవత్సరం ఫిబ్రవరి 13న హైదరాబాదులో జన్మించింది. ఆమె తండ్రి పేరు అఫోరనాథ ఛట్టోపాధ్యాయ. తల్లి పేరు వరద సుందరీ దేవి. ఆమె భర్త జనరల్ ముత్యాల గోవిందరాజులునాయడు. ఆయన సుప్రసిద్ధ వైద్యుడు. 1915 సంవత్సరంలో

ఆమెకు మహాత్మ గాంధీతో పరిచయం ఏర్పడింది. 1930 సంవత్సరమే ఆయన పిలుపునందుకొని ఉప్పు సత్యాగ్రహంలో పాల్గొన్నది. ఆమెను ఎరవాడ జైలులో నిర్వంధించారు. అక్కడ ఆమె పూల మొక్కలకు నిత్యము నీరు పోసి వాటిని చక్కగా పెంచుతుండేది. ఆమె ఆంగ్లంలో ఎన్నో కవితలు రాశింది. ఆంగ్ల కవయిత్రిగా మంచి పేరు సంపాదించింది. అంతేగాక “భారతకోకిల” (నైటింగేల్ ఆఫ్ ఇండియా) అనే గొప్ప పేరు కూడా సంపాదించింది.

ప్రాజెక్టు పని

తెలంగాణ ఉద్యమంలో పాల్గొన్న నలుగురైదుగురు ప్రముఖుల బొమ్మలు సేకరించండి. వారి బొమ్మలు చార్ట్‌పై అతికించండి. వారిలో ఒకరి గురించి నాలుగైదు వాక్యాలు రాయండి.

నేనిని వేయగలనా?

1. గేయాన్ని రాగంతోపాడి, పారంపేరు సరైనదేనని చెప్పగలను. అవును / కాదు
2. గేయంలోని ప్రాసపదాలు గుర్తించగలను. పేరాకు పేరు పెట్టి ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలను. అవును / కాదు
3. మన జెండా గొప్పదనం గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలను. అవును / కాదు
4. జెండా బొమ్మ గీసి రంగులు వేయగలను. జెండా గురించి నినాదాలు రాశి ప్రదర్శించగలను. అవును / కాదు

భారతదేశం నాకు పావన గంగ.
సమస్త భారతం ఒక పవిత్ర భూమి.

- స్వామి వివేకానంద

2. యాదగిరిగుట్ట

కింది బొమ్మను చూడండి. ఆలోచించి మాట్లాడండి.

ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పండి

- ◆ బొమ్మలో కనిపిస్తున్నది ఏమిటి?
- ◆ గుడికి ఎందుకు పోతాం? అక్కడ జరిగే కార్యక్రమాలేవి?
- ◆ మన రాష్ట్రంలోని ఇట్లాంటి ప్రదేశాలపేర్లు చెప్పండి.

ఉద్దేశం

తెలుగునేలలో పేరు పొందిన పుణ్యక్షేత్రం ‘యాదగిరిగుట్ట’ ఇది మన తెలంగాణలో ఉంది. దీని గురించి పరిచయం చేయడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

పిల్లలూ! ఇట్లా చేయండి.

- పారంలోని బొమ్మలు చూడండి. బొమ్మల గురించి మాట్లాడండి.
- పారం చదువండి. అర్థంకాని పదాల కింద గీత గీయండి.
- గీత గీసిన పదాలకు అర్థాలను మీ మిత్రులను లేదా ఉపాధ్యాయులను అడిగి లేదా ‘పదాలు - అర్థాలు’ అనే పట్టికలో చూసి తెలుసుకొండి.

మన పూర్వికులు ప్రకృతి శక్తినే దేవుడిగా భావించారు. అందుకే మనషుల ఆవసాలకు దూరంగా కొండలపై, గుట్టలపై, సముద్ర, సదీ తీర ప్రాంతాలలో, అడవులలో ప్రశాంతంగా ప్రార్థించాలని అనుకున్నారు. అందుకే ఆ ప్రదేశాలలో గుళ్ళు కట్టారు. కొలిచారు. మొక్కలు తీర్చుకున్నారు. ఆ గుళ్ళు కీర్తికెక్కినయి. ఇలా కీర్తికెక్కనదే తెలంగాణలోని గొప్ప పుణ్యక్షేత్రం యాదగిరిగుట్ట. ఆ క్షేత్రం గురించి తెలుసుకుండాం.

తెలంగాణలో ప్రసిద్ధిపొందిన నారసింహ పుణ్యక్షేత్రం యాదగిరిగుట్ట. పూర్వం ఇది నల్గొండ జిల్లాలో ఉండేది. ప్రస్తుతం యాదాది జిల్లాలో ఉన్నది. తెలంగాణ రాష్ట్ర రాజధాని పైదరాబాద్కు 60 కి.మీ. దూరంలో వరంగల్ మార్గంలో ఉన్నది.

బుప్పుశ్రంగుని కొడుకైన యాదర్శి హనుమంతుని ఆశేస్సులతో ఈ గుట్టపైన తపస్సు చేశాడని పురాణ కథలో ఉన్నది. యాదర్శి తపస్సుకు మెచ్చిన నరసింహస్వామి ప్రత్యక్షమై “భక్త! ఏమి కావలెనో కోరుకో” అని అడిగాడు. దానికి యాదర్శి “నాకు ఎటువంటి కోరికలు లేవు, కాని మీ రూపాన్ని దర్శించుటకే నేను తపస్సు చేశాను. నా కోరిక ఒక్కటే. మీరు ఈ గుట్టపైననే వెలసి, మాపంటి ఎందరో భక్తులకు నిత్యం దర్శనమివ్వాలి” అని యాదర్శి కోరుకున్నాడు. ఆయన కోరిక ప్రకారం నరసింహస్వామి యాదగిరిగుట్టపై వెలిశాడు. అప్పటి నుంచి ఆ గుట్టను యాదర్శి పేరు మీద ‘యాదగిరి గుట్ట’ అని పిలుస్తున్నారు.

నరసింహస్వామి స్వయంభువుగా వెలసిన నారసింహక్షేత్రం ఆనాటి నుండి భక్తుల కోరికలను తీరుస్తు దేదీప్యమంగా వెలుగొందుతున్నది. భక్తులపాలిట కల్పతరువుగా, సకల దుఃఖాలను దూరం చేసే పుణ్యక్షేత్రంగా కీర్తించబడుతున్నది. ఇక్కడ నిద్రచేస్తే మంచి జరుగుతుందని భక్తులు నమ్ముతారు. స్వామివారి దీక్షను స్వీకరించడం, గోశాలకు ఆపులను దానం చేయడం పుణ్యకార్యమని భావిస్తారు. ఇంత గొప్ప మహిమ కలిగిన ఈ క్షేత్రంలోని స్వామిని కీర్తిస్తూ చాలామంది కవులు శతకాలు రచించారు.

ఈ గుట్టమీద ఒక గుండం ఉన్నది. దానిని ‘విష్ణు గుండం’ అని పిలుస్తారు. ఇందులో స్నానం చేస్తే పాపాలు తొలిగిపోతాయని భక్తుల నమ్మకం. ఈ గుండంలో మునులు, దేవతలు కూడా స్నానాలు చేస్తారని భక్తుల విశ్వాసం. విష్ణుగుండం పక్కనే ఆంజనేయస్వామి దేవాలయం ఉన్నది. ఈ కొండమీదనే మరొక దేవాలయం ఉన్నది. అదే రామలింగేశ్వర ఆలయం. నరసింహస్వామిని దర్శించుకున్న భక్తులు తప్పకుండా ఈ రామలింగేశ్వరుడిని కూడా దర్శించుకొని ఆ స్వామి అనుగ్రహాన్ని పొందుతారు.

నరసింహ ఆలయంలో స్వామి వారికి ప్రతినెల స్వాతి నక్కతం రోజున అష్టాత్రరశత కలశాభిషేకం జరుగుతుంది. ఉగాది రోజున స్వామి వారికి తిరువీధి సేవచేసి, పంచాంగ త్రేవణం జరుపుతారు. శ్రీరామనవమి, హనుమజ్ఞయంతి, శ్రీకృష్ణాష్టమి పండుగలకు పవిత్రోత్సవాలు జరుపుతారు.

ప్రతి సంవత్సరం ఆలయంలో మార్చి, ఏప్రిల్ నెలల్లో శ్రీవారి బ్రహ్మోత్సవాలు జరుగుతాయి. ఫాల్గుణ శుద్ధ విదియ నుండి ద్వాదశి వరకు 11 రోజులు ఈ బ్రహ్మోత్సవాలు అంగరంగ వైభవంగా జరుగుతాయి. ఈ ఉత్సవాల్లో భాగంగా శ్రీవారి ఎదుర్కొళ్ళు, కళ్యాణం, రథాత్మవం కన్నుల పండుగగా జరుగుతాయి. ఇంతే కాకుండా కవి సమ్మేళనాలు, ధార్మిక కార్యక్రమాలు కూడా జరుగుతాయి. ఈ బ్రహ్మోత్సవాలకు విపరీతంగా భక్తుల తాకిడి ఉంటుంది. అన్ని జిల్లాల నుండి, ఇతర రాష్ట్రాల నుండి కూడా భక్తులు స్వామివారి దర్శనం కోసం వస్తారు.

భక్తులు యాదగిరిగుట్టపైకి చేరుకోవడానికి రెండు తొవ్వులు ఉన్నాయి. ఒకటి మెట్ల తొవ్వు. మరొకటి బస్సులు పోయే తొవ్వు. గ్రామాల నుంచి వచ్చే చాలా మంది భక్తులు మెట్లు ఎక్కు గుట్టమీదున్న గుడికి చేరుకుంటారు.

వివిధ ప్రాంతాల నుంచి వచ్చే భక్తుల బన కోసం దేవస్థానం కమిటీవాళ్ళు గదులు కట్టించారు. తెలంగాణ పర్యాటక శాఖ కూడా భక్తుల కోసం గుట్టపై గదుల వసతిని కల్పిస్తున్నది.

ఇక్కడికి వచ్చే భక్తులు స్వామివారికి తలనీలాలు సమర్పించి, దేవుడిని దర్శనం చేసుకుని, లడ్డు, పులిహోర ప్రసాదాలు స్వీకరించి గుట్ట కిందికి చేరుకుంటారు. కిందికి చేరుకున్న భక్తులు ఈ గుట్టకు దగ్గరలోనే ఉన్న పాత నరసింహస్వామిని కూడా దర్శనం చేసుకోవడం ఒక ఆనవాయితీగా వస్తున్నది. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడ్డాక సప్తగిరి పేరుతో ఉన్న దూరదర్శన్ ఛానల్కు “యాదగిరి” అని పేరుపెట్టారు. తెలంగాణలో నివసిస్తున్న చాలా మందికి యాదగిరి అని పేరు పెట్టుకోవడం ఒక ఆచారంగా ఉన్నది. అంటే యాదగిరి గుట్టకు ఆధ్యాత్మిక ప్రాధాన్యత ఎంత ఉన్నదో మనకు అర్థం అవుతున్నది.

I. వినడం, ఆలోచించి చెప్పడం

- (అ) యాదగిరిగుట్ట క్షీత్రం గురించి సాంతమాటల్లో చెప్పండి.
- (అ) మీకు తెలిసిన పుణ్యక్షీత్రాల గురించి చెప్పండి.

II. ధారాళంగా చదువడం, అర్థంచేసుకొని చెప్పడం, రాయడం

- (అ) పాతం చదువండి. కింది విషయాలు ఏపేరాలో ఉన్నవో వివరాలు పట్టికలో రాయండి.

విషయం	విషయం ఉన్న పేరా సంబూధి
యాదగిరిగుట్ట వివరాలు	
యాదగిరిగుట్టకు ఆ పేరు రావడం	
గుట్ట మీద ఉన్న గుళ్ళ వివరాలు	
యాదగిరిగుట్టలో జరిగే ఉత్సవాలు	
గుట్టపై ఉన్న సౌకర్యాలు	

- (అ) కింది పేరా చదువండి. ప్రత్యులు తయారుచేయండి.

ప్రసిద్ధ పుణ్యక్షీత్రం కొండగట్టు. అది మన రాష్ట్రంలోని కరీంనగర్ జిల్లాలో ఉన్నది. ఈ క్షీత్రంలో శ్రీ ఆంజనేయస్వామి స్వయంభువుగా వెలిశాడు. కొండగట్టు క్షీత్రం కరీంనగర్ నుండి నిజామాబాదు వెళ్ళే దారిలో జగిత్యాలకు 15 కి.మీ.ల దూరంలో ఎత్తైన కొండమీద ఉన్నది. ఇక్కడ స్వామివారిని ప్రతిరోజు చాలామంది భక్తులు దర్శనం చేసుకుంటారు. ఇక్కడి ఆంజనేయస్వామి సగం సరసింహస్వామి ముఖంతో ఉత్తరాభిముఖుడై ఉన్నాడు. ఆంజనేయస్వామి భక్తులు హనుమాన్ దీక్ష స్వీకరించి 41 రోజుల పాటు నిష్ఠతో ఉంటారు. ఎలాంటి శారీరక, మానసిక రుగ్మతలైనా స్వామివారి దర్శనంతో తొలగిపోతాయని భక్తులు నమ్ముతారు. దీనికి దగ్గరలోనే జవహర్లాల్ నెహ్రూ సాంకేతిక విశ్వవిద్యాలయానికి చెందిన ఇంజనీరింగ్ కళాశాల కూడా ఉన్నది. కొండగట్టు అంజన్నపై భక్తితో కవులు శతకాలు కూడా రాశారు.

- (1) _____
- (2) _____
- (3) _____
- (4) _____
- (5) _____

III. అలోచించి సాంతమాటల్లో రాయడం (స్వీయరచన)

- (అ) యాదగిరిగుట్ట గురించి రాయండి.
- (ఆ) పుణ్యక్షేత్రంలో ఏదైనా ఉత్సవం జరిగినప్పుడు అక్కడ ఎట్లా ఉంటుందో రాయండి.
- (ఇ) పుణ్యక్షేత్రాలు లేదా ఉత్సవాలకు వెళ్లేటప్పుడు ఏమేం జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి?

IV. పదజాలం

- (అ) కింది పదాల పరుసలో వేరుగా ఉన్న పదానికి ‘○’ చుట్టుండి.
(1) బ్రహ్మ	విష్ణువు	యాదర్శి	ఈశ్వరుడు
(2) రథోత్సవం	కల్యాణోత్సవం	బ్రహ్మోత్సవం	ఎకాదశి
(3) ఆదిలాబాద్	యాదగిరిగుట్ట	కరీంనగర్	వరంగల్
(4) శ్రీరామనవమి	జాతర	హనుమజ్జయంతి	శ్రీకృష్ణాఘమి
- (ఆ) కింది పదాలు పారంలో ఉన్నాయి. ఈ పదాలున్న వాక్యాలు చదువండి. వాటి అర్థం గ్రహించి సాంత వాక్యాలు రాయండి.

- (1) ప్రసిద్ధిపొందిన : _____
- (2) దర్శించుట : _____
- (3) దేదీష్యమానం : _____
- (4) వసతి : _____
- (5) కీర్తించడం : _____
- (6) ఉత్సవాలు : _____

V. సృజనాత్మకత / ప్రశంస

- (అ) దేవాలయాలలో ఉత్సవాలు జరిగేటప్పుడు ఆ వివరాలు అందరికి తెలుపుటకు పోస్టర్లు అంటిస్తారు. అటువంటి పోస్టర్లు ఒకటి చూడండి.

శ్రీ రాజరాజేశ్వరస్వామి దేవస్థానం
వేములవాడ, కరీంనగర్ జిల్లా.
మహాశివరాత్రి ఉత్సవాలు

శ్రీ రాజరాజేశ్వర స్వామి దేవస్థానం వేములవాడలో తేది : 17-02-2015 రోజున మహాశివరాత్రి పర్వదినం సందర్భంగా శ్రీ రాజరాజేశ్వర స్వామి కల్యాణాన్ని నిర్వహిస్తారు. కాబట్టి భక్తజనులందరూ పాల్గొని కల్యాణాన్ని తిలకించి, తీర్థప్రసాదాలు స్వీకరించి భగవంతుని అనుగ్రహాన్ని పొందగలరని కోరడవైనది.

కల్యాణం జరిగే తేది : 17-02-2015

ఇట్లు

సమయం : రాత్రి 12 గంటలకు

ఆలయ కమిటీ,

స్థలం : రాజరాజేశ్వరస్వామి దేవాలయం,

శ్రీరాజరాజేశ్వరస్వామి దేవాలయం,

వేములవాడ, కరీంనగర్ జిల్లా.

వేములవాడ.

- (అ) మీ గ్రామంలోని దేవాలయంలో లేదా గ్రామంలో జరిగే ఉత్సవం గురించి పోస్టర్ తయారుచేయండి. ప్రదర్శించండి.

VI. భాషను గురించి తెలుసుకుండాం

- (అ) కింది వాక్యాలు చదువండి. క్రియా పదాలను పట్టికలో రాయండి.

(1) ఇక్కాల్ బంతి ఆట ఆడుతున్నాడు.

(2) సంయుక్త పాట పొడింది.

(3) అమ్మ రేపు కొత్తబట్టలు కొని తెస్తుంది.

జరిగిన పని	జరుగుతున్న పని	జరగబోయే పని

పట్టికను నింపారు కదా!

‘పాడింది’, ఈ పదం జరిగిపోయన పనిని గురించి తెలుపుతుంది కదా! ఇట్లూ జరిగిపోయన పనిని గురించి తెలిపే పదాలున్న వాక్యాలను ‘భూతకాలపు’ వాక్యాలు అంటారు.

‘ఆడుతున్నాడు’, ఈ పదం జరుగుతున్న పనిని తెలుపుతుంది కదా! ఇట్లూ జరుగుతున్న పనిని గురించి తెలిపే పదాలున్న వాక్యాలను “వర్తమాన కాలపు” వాక్యాలు అంటారు. ‘కొనితెస్తుంది’ ఈ పదం జరుగబోయే పనిని తెలుపుతుంది కదా! ఇట్లూ జరుగబోయే పనిని గురించి తెలిపే పదాలున్న వాక్యాలను ‘భవిష్యత్త కాలపు’ వాక్యాలు అంటారు.

(అ) కింది వాక్యాలు చదువండి. ఏ కాలంలో ఉన్నాయో రాయండి.

(1) ఆదిత్య రేపు ఘోదరాబాదు వెళతాడు. _____

(2) గీత సినిమా చూసింది. _____

(3) సామ్య పారం చదువుతున్నది. _____

ప్రాజెక్టు పని

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ఎన్నో పుణ్యక్షేత్రాలు, దర్శనీయ స్థలాలు ఉన్నాయి. తెలంగాణలో ఏమే జిల్లాలలో ఏమే పుణ్యక్షేత్రాలున్నాయో తెలుసుకొని రాయండి. తరగతి గదిలో ప్రదర్శించండి.

నేనిని చేయగలనా?

- యాదగిరిగుట్ట గురించి సొంతమాటల్లో చెప్పగలను. అవును / కాదు
- పారం చదివి పట్టికను నింపగలను. పేరాను చదివి ప్రశ్నలు తయారుచేయగలను. అవును / కాదు
- యాదగిరిగుట్ట గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలను. అవును / కాదు
- మా గ్రామంలోని దేవాలయంలో జరిగే ఉత్సవాల గురించి ఒక పోస్టర్ను తయారుచేసి ప్రదర్శించగలను. అవును / కాదు

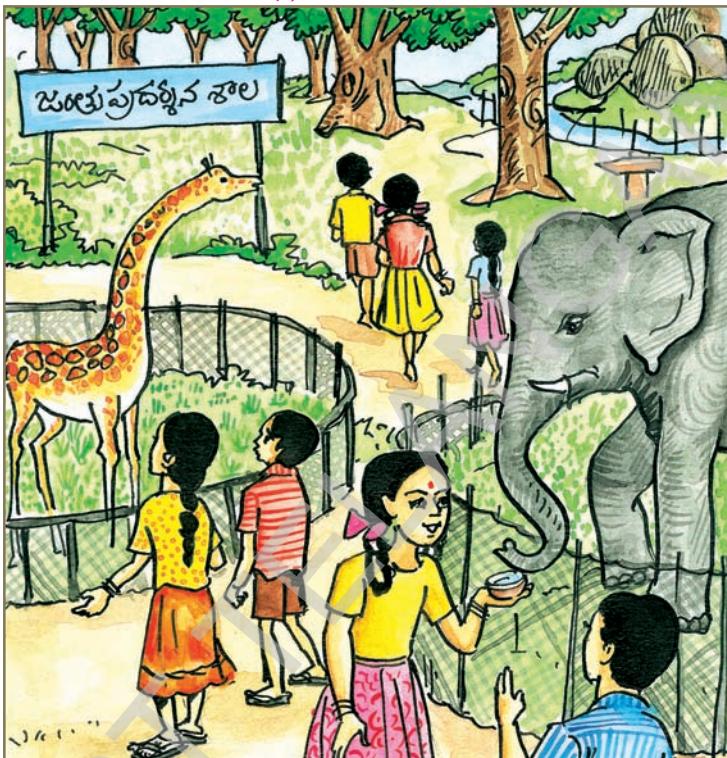
సూక్తి

దేవాలయాలు మన సంస్కృతికి మూలస్తంభాలు.
వాటిని రక్కించుకోవడం మన కర్తవ్యం.

3. సాలార్జంగ్ మ్యాజియం

కింది బొమ్మను చూడండి. ఆలోచించి మాట్లాడండి.

ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పండి

- ◆ బొమ్మ చూడండి. ఏం జరుగుతున్నదో చెప్పండి.
- ◆ బొమ్మలో వివిధ జంతువులు ఏమేం మాట్లాడుకున్నాయో ఉపహాచి చెప్పండి.
- ◆ జంతు ప్రదర్శనశాలలో ఇంకా ఏమేం ఉంటాయి?

ఉండేశం

మ్యాజియంను, అందులో భద్రపరిచే వస్తువులను, వాటి ప్రాశస్త్రాన్ని, ఉండేశాన్ని పిల్లలకు తెలుపడమే ఈ పారం ఉండేశం.

పిల్లలూ! ఇట్లు చేయండి.

- పారంలోని బొమ్మలు చూడండి. బొమ్మల గురించి మాట్లాడండి.
- పారం చదువండి. అర్థంకాని పదాల కింద గీత గీయండి.
- గీత గీసిన పదాలకు అర్థాలను మీ మిత్రులను లేదా ఉపాధ్యాయులను అడిగి లేదా ‘పదాలు - అర్థాలు’ అనే పట్టికలో చూసి తెలుసుకొండి.

“నేను రోజు డైరీ రాస్త. కానీ ఈ రోజు రాసింది చాలా ప్రత్యేకమైనది. నేను మళ్ళీ మళ్ళీ చదువుకొనేటండుకు ఉపయోగపడే పేజీలు. ఇవి నాకు బాగా నచ్చినయి. ఎప్పటికీ మర్చిపోలేని ఆనందాన్ని ఇచ్చినయి.”

ఆ పేజీలలో ఏం రాశానో అవి ఎందుకు అంత నచ్చాయా పారం చదువండి. మీకే తెలుస్తది.

తేది : 27-12-2014, శనివారం

ఈ రోజు మా బడినుండి విహారయాత్రకు పోయినం. పొద్దుగాల్సే లేచి, మంచిగ తయారై, అమ్మకట్టిచ్చిన టిఫిన్డబ్బు తీసుకొని పొయ్యేటప్పటికి బడి ముందర బస్సు ఉన్నది. టీచర్లు, పిల్లలందరం ఎక్కిసం. బస్సు కదిలింది. మాటల్లడుకుంట, పాటలు పాడుకుంట పోతుంటే తైమే తెల్యలేదు. బస్సు పైదరాబాద్కు రాంగానే కిటికిలకెల్లి బైటికి చూసినం. పెద్ద పెద్ద బిల్లింగులు, దుకాణాలు, బస్సులు, కార్లు, అటోలు, మోటార్ సైకిల్లు ... అంత కొత్త కొత్త గుర్తించినం.

ఇంతలో బస్సు ఆగింది. ఎదురుగ ఉన్న పెద్ద భవంతిని చూపెడుతూ ‘ఇదే సాలార్జంగ్ మూజియం’ అన్నడు సార్. అందరం బస్సు దిగినం. ఇద్దరు సార్లు పోయి టిక్కెట్లు తెచ్చారు. పెద్ద లైనుల నిలబడి మూజియం లోపలికి పోయినం.

లోపలికి పోయినంక అందర్ని ఒక దగ్గర నిలబెట్టి “ఇప్పుడు మనం సాలార్జంగ్ మ్యాజియంలో ఉన్నం. హైదరాబాదులో ఉన్న దర్జనీయ స్థలాలలో ఇది ఒక ముఖ్యమైన వస్తు ప్రదర్శనశాల. ఇది మూసీనదికి దక్కించం ఒడ్డున “దార్-ఉల్-ఫిథా” అనే ప్రాంతంలో ఉన్నది. హైదరాబాద్కు చెందిన నిజాం పరిపాలకులలో సాలార్జంగ్ కుటుంబానికి చెందిన “మీర్ యూసుఫ్ అలీఖాన్ సాలార్జంగ్-III” ప్రపంచం నలుమూలల నుండి ఎన్నో విలువైన కళాఖండాలు వస్తుసామగ్రి సేకరించిందు. ఈయన తండ్రి, తాత కూడ కొన్ని వస్తువులు సేకరించి అన్నింటిని భద్రపరిచారు.”

“అర్థచంద్రాకారంగా ఉన్న ఈ మ్యాజియంను 1951 డిసెంబరు 16న ప్రజలు చూసేటందుకు తెరిచారు. భారతదేశంలో ఉన్న అతిపెద్ద మ్యాజియాలలో ఇది మూడోస్థానంలో ఉన్నది. భారత పార్లమెంటు దీనిని జాతీయ ప్రామాణిక గల సంగ్రహాలయంగా గుర్తించింది. దీంట్లో మొత్తం 38 అర్పలున్నాయి. ఒక్కాక్క అర్పలో ఒక్కాక్క తీరుకు చెందిన ఎన్నో కళాఖండాలున్నాయి. వాటిలో ముఖ్యమైన వాటిని చూద్దాం!”

అని చెప్పి ముందుగ ఒక అర్పలోకి తీసుకపోయిందు సార్. ఒక అర్పలో అన్నీ అద్దాల బొమ్మలుంటే ఒక అర్పలో అన్నీ చెక్కుమీద చెక్కిన శిల్పాలు. ఇంకొక అర్పలో పెద్దపెద్ద పెయింటింగులు. మరొక అర్పలో అన్నీ దేవతల్ని విగ్రహాలు. మొఘలు రాజులు ఉపయోగించిన పేర్వాణిలు, శాలువాలు, గాజుపాత్రలు ఎన్నెన్ని రకాలో... చూసినాకొద్ది చూడబుద్ధి అయితున్నది.

ఒక అర్పపేరు పిల్లల గాలరీ. ఎన్ని మంచి మంచి బొమ్మలున్నవో! అందంగ చెక్కుతో కట్టిన బొమ్మరిండ్లు. ఆ ఇండ్లలోపట నిజంగ ఇండ్లల్లో ఉండే సామాన్లన్ని బుజ్జిబుజ్జిగ ఉన్నాయి. మంచాలు, సోఫాలు, కుర్చీలు, ఇండ్ల ముందట తోటలు అవన్నీ చూస్తుంటే వాటితోని ఆడుకోబుద్ధి అయింది.

దాని పక్క అర్పలో అన్ని యుద్ధానికి సంబంధించిన బుజ్జి బొమ్మలు. చిట్టి చిట్టి యుద్ధ నౌకల బొమ్మలు, బుచ్చి బుచ్చి సిపాయిల బొమ్మలు, అశ్వదళాల బొమ్మలు, ఫిరంగుల బొమ్మలు వందలకొద్ది అద్దాల పెట్టెలల్లో పెట్టారు. అవి చూసేటందుకు చానా బాగున్నాయి.

అంతట్ల సారు ... “అరె ... ! పిల్లలూ! టైమ్ 11.50 అయితున్నది. ఈ మ్యాజియంలో ముఖ్యమైనది గంటల గడియారం. ఇంక 10 నిమిషాలల్లో గడియారం గంటలు కొడుతది అటుపోదాం రండి! అనుకుంటు మమ్మల్ని వరండా మధ్యలోకి తీసుకపోయిందు. వామ్మా ... ! ఆడ ఉప్పేస్తే రాలనంత జనం ఉన్నరు. సార్ ఎట్లనో అట్ల సందుజేసి మాకందరికి గడియారం కనబడేటట్లు నిలబెట్టిందు.

పిల్లలు, పెద్దలు అందరు ఒకబే లౌల్చి. అందరి చేతులల్లో కెమెరాలు, సెల్ఫోన్లు, వీడియో కెమెరాలు... మా సారు గూడ వీడియో తీసేటందుకు కెమెరా రెండీగ పట్టుకున్నడు.

గడియారం పెద్ద నక్క చెక్కిన చెక్క డబ్బలో ఉన్నది. దాంట్లో ఎదువు పక్క చిన్న ఇల్లు లెక్క ఉన్నది. దాని తలుపు మూసి ఉన్నది. మధ్యల ఒక గంట ఉన్నది. కుడి పక్క చెట్టు, చెట్టు కింద ఒక మనిషి డోలు

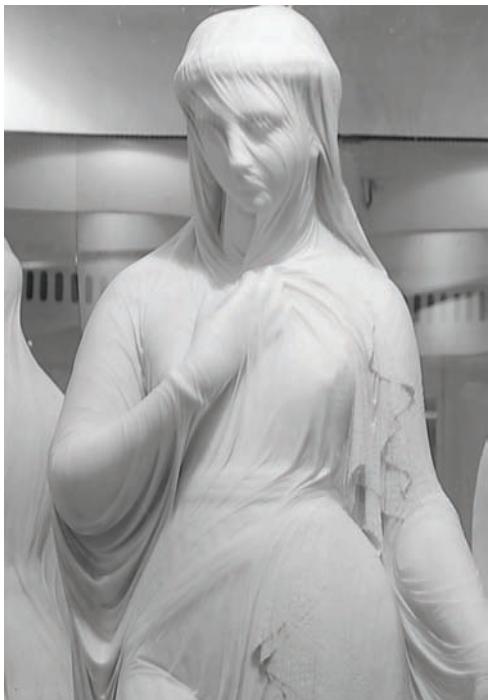

కొడుతున్నట్టున్నది. సార్ చెప్పిందు “ఆ డోలు కొట్టుడు అంటే ప్రతి సెకనుకు ఒక దెబ్బకొట్టుడు” అని. ఆ మూసి ఉన్న తలుపు తెరుచుకొని ఒక మనిషి బైటకు వచ్చి ఆ గంట మీద ఎంత టైమ్ అయితే అన్ని గంటలు కొట్టి మల్ల లోపలికి పోయి తలుపు మూసుకుంటడట. “ఇప్పుడు పన్నెందు కావొస్తుంది కదా! పన్నెందు గంటలు కొడుతడు” అని చెప్పిందు. పన్నెండయ్యింది. తలుపు తెరుచుకున్నది. ఒక బొమ్మ మనిషి వచ్చిందు. రంగు, రంగుమనుకుంట పన్నెందు గంటలు కొట్టి లోపలికి పోయిందు. తలుపు మూసుకున్నదు. అందరం దాన్ని బీరిపోయి చూసినం. చాన మంచిగనిపించింది.

అది కాంగనె సారు గడియారం వెనుక ఉన్న అర్టలోకి తీసుకపోయిందు. దాంట్లో అన్ని పాలరాతి శిల్పాలున్నయి. ప్రపంచ ప్రసిద్ధి చెందిన రెబెక్కా శిల్పం ఈ అర్టలోనే ఉన్నది. ఈ రెబెక్కా శిల్పం ప్రత్యేకత

ఏందంటే ఒక ఆదమనిషి నెత్తి మీద నుండి కిందిధాక సన్నటి పరదా కప్పుకున్నట్టు, ఆ పరదానుండి ముఖం కనపడుతున్నట్టు ఉన్నది. ఎంతబాగా చెక్కిండో ఆ శిల్పి. అది బొమ్మ లెక్కలేదు. నిజంగ మనిషి ముసుగు కప్పుకొని నిలబడి చూస్తున్నట్టున్నది. ఆ శిల్పం చెక్కినాయన 19వ శతాబ్దానికి చెందిన జి.బి.బెన్జోని ఇటలీ దేశస్థడట. ఈ అర్టలో శిల్పంతోపాటు మరికొన్ని పాలరాతి శిల్పాలు చానా అందంగ చెక్కినవి ఉన్నయి.

అక్కడికెల్లి పక్క అర్టలోకి పోయినం. దాంట్లో అన్ని ఏనుగు దంతంతోటి చెక్కిన శిల్పాలు ఉన్నయి. ఒక్కక్క బొమ్మ చూస్తుంటే కండ్లు గిర్రున తిరిగినట్టెంది. పెద్ద పెద్ద దంతాలమీద తీరు తీరు బొమ్మలు చెక్కారు. పెద్ద ఏనుగు దంతం మీద పడవ ఇల్లు ఉన్నట్టు, అది సముద్రంలో పోతున్నట్టు, మరొక దంతం మీద 20 ఏనుగులు ఒకదాని వెనుక ఒకటి పోతున్నట్టు, ఇంకొక దంతం మీద సీతారాములు వనవాసం చేసినట్టు... ఇట్ల మస్తు బొమ్మలు. ఇంట్లనే 18వ శతాబ్దంలోని

ప్రాన్వీరాజు లూయిస్ XVI మన మైసూరు మహోరాజైన టిప్పుసుల్తానుకు బహుకరించిన కుర్బీలు, తీపాయ్లు కూడా ఉన్నయి. ఈ కుర్బీలు, బల్లలను ఏనుగు దంతంతో చేసిన తొడుగు (పూత) పెట్టి అందంగ తీర్చిదిద్దారు. ఇంకా చాన బొమ్మలున్నయి. అక్కడ్ముంచి సారు మమ్మలను పై అంతస్తుకు తీసుకపోయిందు. అక్కడ మొత్తం 18 అర్థలున్నయి. ముందుగ ఒక అర్థలకు పోయినం. అక్కడ అన్నీ చెక్క శిల్పాలు, చెక్క వస్తువులు ఉన్నయి. ఆ అర్థ నడిమిట్ల నిలువెత్తు చెక్క శిల్పం... దాని వెనుక అద్దం పెట్టారు. ముందు నుండి చూస్తే మగమనిపి, వెనుక భాగం అద్దంలో చూస్తే ఆడమనిపి బొమ్మలు కనబడుతున్నయి. ఎంత అద్భుతంగ ఉంది ఈ పనితనం. చెక్కినాయన చేతులకు మొక్కాలే. కాని ఆ గోప్యాయన పేరు తెలవలేదట. 19వ శతాబ్దానికి చెందిన ప్రాన్సు దేశస్థడని మాత్రం తెలుసు. ఆ శిల్పంలో ఉన్న మనుషుల పేర్లు మెఫిస్టోఫిలిష్ (ముందు) మార్గరిట్టా (వెనుక). ఈ ఇద్దరూ గూడ జర్జ్ న్ దేశంలో ప్రదర్శించే ఒక ప్రముఖ నాటకంలోని ముఖ్యపాత్రాలట.

ఇంకా ఎన్నో ఎన్నో తీరు తీరు వస్తువులు, బొమ్మలు... లెక్కలేనన్ని ఉన్నయి. ఒక అర్థలో అన్నీ గడియారాలే. పాతకాలంలో ఉపయోగించే నీడ గడియారాలు మొదలుకొని ఇప్పుడు వాడుతున్న కొత్త కొత్త రకాలు అనేకం. ఒక అర్థలో అన్నీ చేతికర్తలు. ఒక అర్థలో అన్నీ ఆయుధాలు, కత్తలు, డాలులు, బల్లేలు, విల్లమ్మలు, తుపాకులు, యుధ్ంలో వేసుకునే లోహపు దుస్తులు (కవచాలు), గొలుసుల అంగీలతో పాటు జహంగీర్ ఉపయోగించిన చురకత్తి, నూర్జహస్ పండ్లు కోసుకొనే కత్తి కూడ ఉన్నయి. ఇంకో అర్థలో మొఘులు రాజులు, నిజాం రాజులు వాడిన వెండి బోళ్ళు ఉన్నయి. ఇంకా ప్రపంచం నలుమూలల నుండి సేకరించిన భురాన్లు, బంగారంతో రాసిన భురాను, వెండితో రాసిన భురాను, రకరకాల ఆచ్చులతో (font) రకరకాల డిజైన్లలో భురాన్లు ఉన్నయి. ఒక భురాను అగ్గిపెట్టే సైజులో కూడ ఉన్నది.

ఇవన్నీ చూసుకుంటు మధ్యలో ఒకటిన్నరకు పక్కనున్న పార్చులో అందరం అన్నాలు తీస్తాం. మూర్జియం అంత చూసి బైటకొచ్చేటప్పటికి పొడ్డగుంకంగ నాలుగయ్యింది. బస్సులో ఎక్కి తిరిగి బడికాడికి వచ్చినం. తొప్పులంత బస్సులో ఇవే ముచ్చటలు. నిజంగ సాలారజంగ్ మూర్జియం చాలా అద్భుతమైన ప్రదర్శనశాల. అందరు తప్పక చూడాలె.

...నేను రోజు డైరీ రాస్తు. కాని ఈ రోజు రాసింది చాలా ప్రత్యేకమైనది. నేను మళ్ళమళ్ళ చదువుకొనేటందుకు ఉపయోగపడే పేజీలు. ఇవి నాకు బాగా నచ్చినయి. ఎప్పటికీ మర్చిపోలేని ఆనందాన్ని మిగిల్చాయి.

ఆపి వేయండి

I. వినదం, ఆలోచించి చెప్పడం

- (అ) సాలార్జంగీ మ్యాజియం వంటివి మనం ఎందుకు చూడాలి?
- (అ) సాలార్జంగీ మ్యాజియంలో ఉన్న ప్రత్యేకాంశాల గురించి చెప్పండి.
- (ఇ) మీ పాఠశాల నుండి గాని లేదా మీ తల్లిదండ్రులతో గాని వెళ్లిన విషారయాత్ర గురించి చెప్పండి.

II. ధారాళంగా చదువడం, అర్థంచేసుకొని చెప్పడం, రాయడం

- (అ) రజని రోజు తన డైరీలో ఆరోజు తానేం చేసిందో రాస్తుంది. ఒకరోజు తన డైరీలో ఏం రాసిందో చదువండి. ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

తేది : 12-07-2014

మేము పాఠశాల నుండి 12-7-2014వ తేదీ ఉదయం 9 గంటలకు బస్సులో బయలుదేరాం. 10 గం॥లకు 'నెహ్రూ జూలాజికల్ పార్కు' చేరుకున్నం. విజయటీచర్ వెళ్లి టిక్కెట్లు తీసుకువచ్చింది. అందరం జంతు ప్రదర్శనశాల (జూ) లోపలికి వెళ్లాం. అబ్బో! జూ ఎంత పెద్దగా ఉన్నదో! పెద్ద పెద్ద చెట్లతో అడవిలాగే ఉన్నది. రంగు రంగుల పక్కలను, కోతులను చూశాం. తరువాత సింహులు, పులులు, ఖడ్గమృగాలు, నీటి ఏనుగులు, తాబేళ్ళను చూశాం. రైలెక్కి జూ అంతా తిరిగాం. జయ, లత, మాధవి, రఘు, రాము, మాధవ్ ఇలా అందరితో కలిసి వెళ్ళడం, అన్నీ చూడడం చాలా మంచిగా అనిపించింది. అయితే అడవిలో ఉండాల్సిన జంతువులను అలా భోనుల్లో బంధించి ఉంచడం బాధ కలిగించింది. స్వేచ్ఛగా ఉండాల్సిన ఆ జంతువులన్నీ తిరిగి ఎప్పుడు బయటవడతాయో!

- (1) రజని తన డైరీలో దేని గురించి రాసింది?

(2) ‘జూ’ ఎట్లా ఉండని రాసింది?

(3) ‘జూ’లో ఏమేమి చూసింది?

(4) ‘జూ’ను చూసిన తరువాత ఆ జంతువుల గురించి రజని ఏమనుకున్నది?

(5) పారం చదివి దాని ఆధారంగా కింది పట్టిక పూరించండి.

మూళ్జియంలోని వస్తువులు సేకరించినవారు	
మూళ్జియం ప్రారంభించిన తేది	
జాతీయ సంగ్రహాలయంగా గుర్తించినవారు	
రబెక్క శిల్పం చెక్కిన శిల్పి వివరాలు	
రెండు రూపాల చెక్క శిల్పం పొత్తుల పేర్లు	

III. అలోచించి సాంతమాటల్లో రాయడం (స్వీయరచన)

(అ) సాలార్జంగీ మూళ్జియం గురించి రాయండి.

(అ) రబెక్క శిల్పం ప్రత్యేకతలు రాయండి.

(ఇ) గంటలు కొట్టే గడియారం గురించి విన్నాక / చదివాక మీకేమనిపించిందో రాయండి.

(ఈ) సాలార్జంగీ మూళ్జియం వంటి వాటిని మనం ఎందుకు చూడాలి?

IV. పదజాలం

(అ) ఒక హల్లుకు అదే హల్లు చేరితే వాటిని ద్విత్యాక్తరాలు అంటారు కదా! పారంలోని ద్విత్యాక్తర పదాలు వెతికి రాయండి.

ఉదా: బస్సు)

(అ) మ్యాజియంకు సంబంధించిన పదాలు పట్టిక నుండి వెతికి రాయండి.

ప్రం	శి	తి	రా	ల	పా	1)	6)
వెం	డి	వా	లు	శా	యు	2)	7)
లు	కు	పా	తు	లీ	డ్ర	3)	8)
న్	టీ	పా	య్య	ట	నో	4)	9)
ర్మ	న్స్	ప్రొ	సా	ళ	క	5)	10)
జ	క	ళా	భిం	డా	లు		

(ఇ) పారంలో చిట్టి చిట్టి, బుచ్చి బుచ్చి అనే జంట పదాలు ఉన్నాయి కదా! ఇట్లాంటి పదాలు వస్తువుల లేదా వ్యక్తుల ఆకారాలు చెప్పేటప్పుడు ఉపయోగిస్తారు. ఇట్లాంటివి మరికొన్ని పదాలు రాయండి.

V. సృజనాత్మకత / ప్రకంస

(అ) సాలార్జంగ్ మ్యాజియం చూసిన తర్వాత రజని డైరీ రాసింది కదా? అట్లా మీరు కూడా చూసిన ఏదైన ఒక దర్శనీయ ఫలం గురించి డైరీ రాయండి.

VI. భాషను గురించి తెలుసుకుండాం

(అ) కింది పట్టిక ఆధారంగా వాక్యాలు రాయండి. అవి ఏకాలానికి చెందినవో రాయండి.

తీథర్	బజారుకు	పోయింది
స్వాతి	సర్క్స్కు	పోయిండు
అతడు	డోరికి	పోతడు
ఆమె	సినిమాకు	పోతుంది
రాజు	హైదరాబాద్కు	పోతున్నరు
సలీమా	బడికి	పోతున్నది

- (1) _____ ()
- (2) _____ ()
- (3) _____ ()
- (4) _____ ()
- (5) _____ ()
- (6) _____ ()

ప్రాజెక్టు పని

హైదరాబాదులోని దర్జనీయ స్థలాల బొమ్మలు
సేకరించండి. చార్టు మీద అతికించి వాటి గురించి
రాయండి.

నేనివి చేయగలనా?

- సాలార్జంగ్ మ్యాజియం వంటివి ఎందుకు చూడాలో చెప్పగలను. మ్యాజియంలో ఉన్న ప్రత్యేకాంశాల గురించి చెప్పగలను. అవును / కాదు
- డైరీ చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలను.
పట్టిక నింపగలను. అవును / కాదు
- సాలార్జంగ్ మ్యాజియం గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలను. అవును / కాదు
- దర్జనీయ స్థలాల వివరాలను డైరీలో రాయగలను. అవును / కాదు

విహారయాత్రలు కేవలం మానసిక ఆనందమే కాదు
విజ్ఞానాన్ని కూడా అందిస్తాయి.

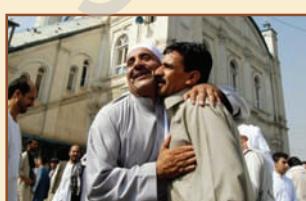
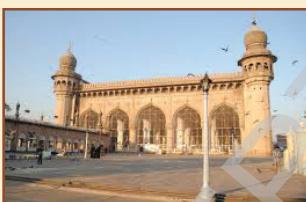
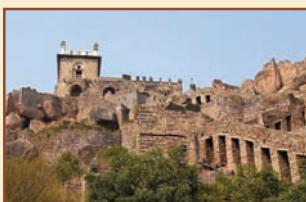
చదువు - ఆనందించు

ప్యారా పైదరాబాద్

పైదరాబాద్ పైదరాబాద్

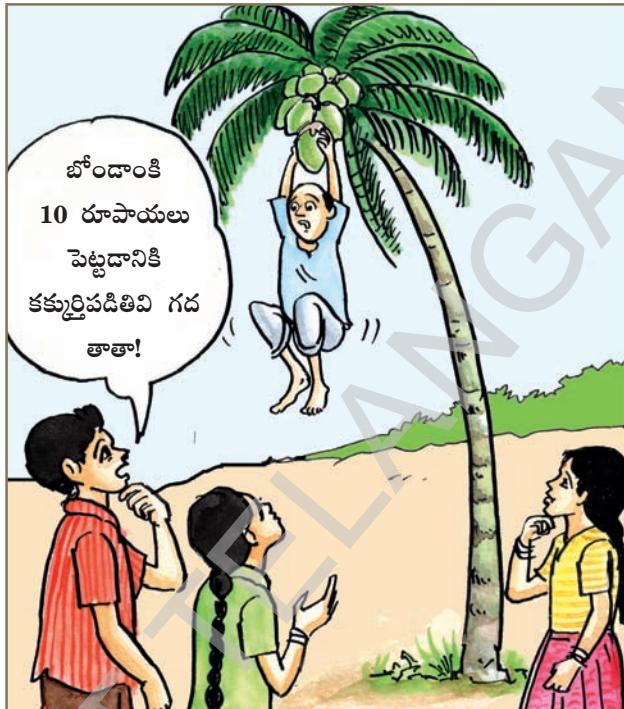
ప్యారా ప్యారా పైదరాబాద్

1. చార్ మినారులా పావురమూ
నీ గుండెల నిండా గావురమూ
నువు నెత్తురు చిందిన నందనమూ
నీకు చెమట పూలతో వందనమూ || పైదరాబాద్ ||
2. గోల్గొండల కొడితె చప్పట్లు
అవి చెప్పును ఎన్నో ముచ్చట్లు
కులీ కుతుబ్ హి ఫర్మానా
భాగమతికి దిల్ నజరానా || పైదరాబాద్ ||
3. మూసీ నదిపై వెన్నెలవూ
జలతారు ముసుగులో వెన్నెలవూ
అస్సోయి దూలా ఆటలవూ
ఆ ఫకీరు సూఫీ పాటలవూ || పైదరాబాద్ ||
4. లప్పర్ లోన కవాతువూ
పట్టంలోన బరాతువూ
యుద్ధ ఫిరంగుల ఆవాజువూ
ఆ మక్కా మసీదు నమాజువూ || పైదరాబాద్ ||
5. తాళం తప్పెట నాదాలు
పోతరాజుల కౌరదాలు
తీనిమార్ దరువుల గానాలూ
మాంకాలమ్మకు బోనాలూ || పైదరాబాద్ ||
6. మల్లేర్, మస్తాన్ భాయా భాయా
వీక్ మె దోపియ ఇరాని ఛాయా
తెలంగాణోంక పసీన పై
పైదరాబాద్ ఏక హాసీన పై || పైదరాబాద్ ||

4. స్కట ఖరీదు

కింది బొమ్మను చూడండి. ఆలోచించి మాట్లాడండి.

ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పండి

- ◆ బొమ్మలోని పిల్లలు ఏం మాట్లాడుకుంటున్నారు?
- ◆ బొమ్మ చూసి కథను ఉపాయంచి చెప్పండి.
- ◆ కొబురికాయని పట్టుకొని వేళ్ళాడుతున్న మనిషిని చూస్తే మీకేమనిపిస్తుంది? అయిన ఎలాంటి వాడై ఉంటాడు?

ఉద్దేశం

కొంతమంది తమ ఆత్మ తెలివితో ఇతరులను మోసం చేయాలని చూస్తారు. అట్లాంటి వాళ్ళకు తగిన బుద్ధి ఎలా చెప్పాలో తెలియజేయడమే ఈ పారం యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశం.

పిల్లలూ! ఇట్లా చేయండి.

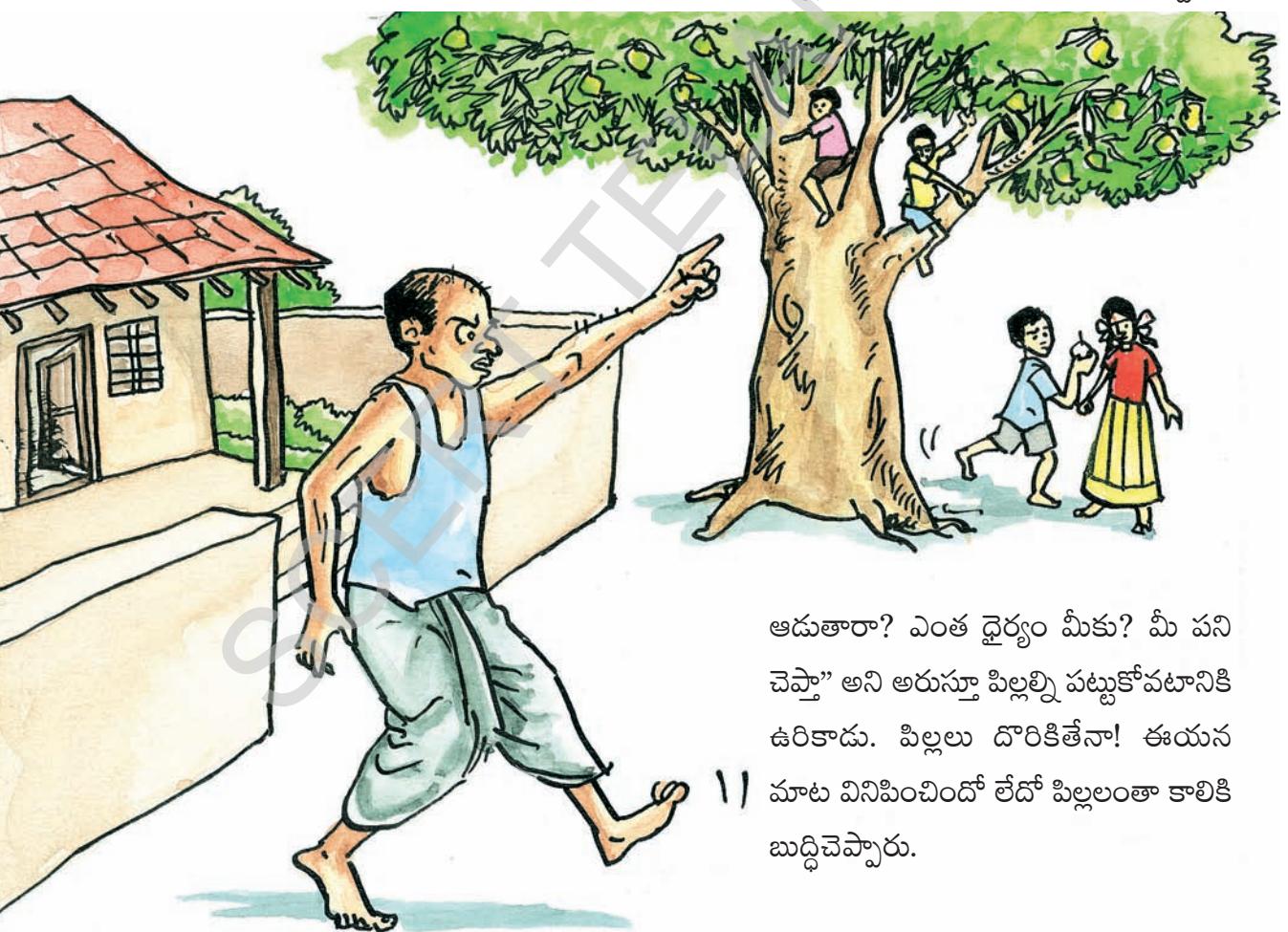
- పారంలోని బొమ్మలు చూడండి. బొమ్మల గురించి మాట్లాడండి.
- పారం చదువండి. అర్ధంకాని పదాల కింద గీత గీయండి.
- గీత గీసిన పదాలకు అర్ధాలను మీ మిత్రులను లేదా ఉపాధ్యాయులను అడిగి లేదా ‘పదాలు - అర్ధాలు’ అనే పట్టికలో చూసి తెలుసుకొండి.

“ఈ చెట్టు నాది. ఈ చెట్టునీడ కూడా నాదే! అన్న ముసలాయనతో క్షమించు, ఈ చెట్టు నీడను నాకు అమ్ముతపా?” అని నమ్రతగా శివయ్య అడిగాడు. ఇంతకు శివయ్య ఎవరు? ఎందుకట్టా అడిగాడు? ఏం జరిగిందో తెలుసుకోవాలని ఉన్నదా? ఐతే పారం చదువండి. మీకే తెలుస్తుంది.

ఆ రోజు బడికి సెలవు కావడంతో పిల్లలందరు ఊరి చివర మామిడి చెట్టు కింద ఆటలాడుకుంటున్నారు. కొందరు చెట్టు ఎక్కుతూ దిగుతూ కోతి కొమ్మచ్చి ఆడుకుంటున్నారు. “మామిడికాయ పులువు చెట్టెక్కి దులువు” అనుకుంటూ చెట్టు కొమ్మల్ని ఊపుతూ కాయలు రాలుస్తున్నారు మరికొందరు.

మామిడి చెట్టుకు దగ్గరగా పెద్ద ఇల్లు ఉన్నది. ఆ ఇల్లు పిసినారి పాపయ్యది. పిల్లకి బిచ్చం పెట్టని పాపయ్య ఎవళ్ళనూ దగ్గరకు రానియ్యడు. ఎప్పుడూ రుసరుసలాడుకుంటూ, ముఖం చిట్టించుకుంటూ ఉంటాడు. ఈ విషయం అక్కడ ఆడుకునే పిల్లలకు కూడా తెలుసు. అందుకే పిసినారి పాపయ్య కంట పడకుండా ఆడుకుంటూనే ఉంటారు. అరోజు పిల్లల లౌలీ విన్నాడో లేదో “ఎవడా అది, నా చెట్టుకిందే

ఆడుతారా? ఎంత ధైర్యం మీకు? మీ పని చెప్తా” అని అరుస్తూ పిల్లల్ని పట్టుకోవటానికి ఉరికాడు. పిల్లలు దొరికితేనా! ఈయన 11 మాట వినిపించిందో లేదో పిల్లలంతా కాలికి బుద్ధిచెప్పారు.

ఒకరోజు పక్క ఊరి నుండి శివయ్య అనే యువకుడు ఆ దారినపోతూ అలసటతో మామిడి చెట్టు కింద కూర్చున్నాడు. ఆ రోజు కూడా యథావిధిగా పిల్లలు రావడం, ఆడుకోవటం పిసినారి పాపయ్య నిప్పులు చెరుగుతూ ఉరుక్కుంటూ రావటం జరిగింది. పిల్లలందరూ ఉరుకుడే ఉరుకుడు!

పాపయ్య చెట్టు కిందికి వచ్చాడు. కానీ చెట్టునీడలో శివయ్య కనిపించాడు. అలసిపోయి ఉన్నాడేమో శివయ్యకు కునుకుపట్టింది. నిద్రపోతున్న శివయ్య, పాపయ్యను గమనించలేదు.

పాపయ్య కోపంతో “ఎవరానువ్వు? పరాయి వాళ్ళ చెట్టు నీడలో కూచోని కునుకు తీస్తున్నవ్వ! లే!” అని గట్టిగా కేకలేశాడు.

ఆ కేకలకు శివయ్య దబుక్కున లేచాడు. “అయ్యా! క్షమించు. ఏమంటున్నారు. ఇంకోసారి చెప్పండి” అన్నాడు.

“ఏరా! నేనన్నది చెవికెక్కలేదా? పరాయివాళ్ళ చెట్టునీడలో హాయిగా కునుకుతీస్తున్నవ్వ!” అని అన్నాడు.

శివయ్యకు పాపయ్య ప్రవర్తన వింతగా అనిపించింది. “పరాయివాళ్ళ చెట్టు నీడేమిటి?” అని అడిగాడు శివయ్య.

“ఇది నా చెట్టు. ఈ నీడ నా చెట్టునీడ! ఊ... నడు... బైటికినడు” అంటూ పాపయ్య మళ్ళీ శివయ్యమీద గట్టిగా అరిచాడు. “ఈ చెట్టు ఊరందరిది కదా!” అన్నాడు శివయ్య.

“ఎవరన్నరామాట? మా తాత - ఈ చెట్టును నాటాడు. అందుకే ఈ చెట్టు నాది. ఇగ ఇక్కడినుంచి దయచెయ్యి!” అంటూ పాపయ్య కస్సుమన్నాడు “అదేమిటి! దారిన పోతుంటే సేదతీరటం తప్పా! రోడ్డు పక్కన చెట్టు బాటసారులకు నీడనిస్తుందనే కదా, మహానుభావులు చెట్లను నాటేది! మీరు మరీ వింతగా మాట్లాడుతున్నారు” అని శివయ్య విస్తుపోతూ అన్నాడు.

ఈ మాటలు పిసినారి పాపయ్య చెవికెక్కితే కదా! “ఇదేమి నీ జాగీరు కాదు. ఉత్తపుణ్యానికే చెట్లుకింద కూర్చొని ఇంకా నాకే నీతులు చెబుతున్నావా? లే... లే... నడు! మర్యాదగా ఇక్కడి నుంచి పో!” అని పాపయ్య అన్నాడు. ఈ మాటలకు శివయ్య మనసు చివుక్కుఘున్నది. పాపయ్య ఎట్లాంటివాడో అర్థమైంది. ఎట్లాగైనా పిసినారి పాపయ్యకు బుద్ధి చెప్పాలనుకున్నాడు. “ఖతే, ఈ చెట్లు నీడను నాకు అమ్ముతవా నేను కొనుక్కుంటా!” అని శివయ్య, ఎంతో నష్టుతగా పాపయ్యను అడిగాడు.

ఈ మాటలు విన్న పిసినారి పాపయ్యకు శివయ్య అమాయకునిలా కన్నించాడు. “చెట్లు నీడను కొనుక్కుంటావా? ఓ... తప్పక అమ్ముత. ఎంత ఇస్తవ?” అని వస్తున్న నవ్వును లోలోపలే అఱుచుకుంటూ అన్నాడు పాపయ్య.

“మీరే చెప్పాలి” అని శివయ్య అన్నాడు.

“వెయ్య రూపాలిన్స్తావా? ఈ చెట్లు నీడ నీదయిపోతుంది” అని పాపయ్య అన్నాడు. “అమ్మా! వెయ్య రూపాయలే! చాలా ఎక్కువ” అని శివయ్య అన్నాడు. “నీడంటే మాటలా? ఎంతచల్లగా, హాయిగా ఉంటదో చూసినవా మరి! వెయ్య రూపాలిన్సే నీడ నీడైతది. లేకుంటే లేదు. ఎంతమంది ఉన్నారో ఈ నీడను కొనుటకు” అని పిసినారి పాపయ్య అన్నాడు.

సరేనని శివయ్య వెయ్య రూపాయిలు తీసి ముసలాయనకు ఇచ్చాడు. నవ్వుతూ వెళ్ళి చెట్లు నీడలో పండుకున్నాడు.

“చెట్లు నీడను కొనుక్కనే తెలివితక్కువ వాడు కూడా ఒకడుంటడా?” అని తన అర్ధప్పానికి తానే మురిసిపోతూ ఇంట్లోకి పోయాడు పాపయ్య.

కాసేపటికి సూర్యుడి దిశ మారింది. దాంతోపాటే చెట్లు నీడ కూడా జరుగసాగింది. అట్లా... అట్లా... ఆ నీడ ముసలాయన ఇంటి ఆవరణ వరకు జరిగింది. శివయ్య లేచి నిల్చున్నాడు.

చెట్లు నీడ పడ్డ ఇంటి వాకిట్లకు వెళ్ళి కూర్చున్నాడు. “శివయ్య! ఇక్కడికి ఎందుకు వచ్చినవు? ఇట్ల ఇంకొకరి ఇంటి వాకిట్లకు వచ్చి కూర్చుంటవా? నడు... అవతలికి నడు” అన్నాడు పాపయ్య.

“అదేంది అట్లా అంటవు! నువ్వు నాకు అమ్మిన చెట్లు నీడలోనే కూర్చున్నా కదా!” అని శివయ్య అన్నాడు.

పిసినారి పాపయ్యకు కోపం నష్టాజానికి అంటింది. “నా ఇంటి వాకిట్లకు రావడున్నానా? ఎన్నిసార్లు చెప్పాలి! పో ... అవతలికి!” ముసలాయన మళ్ళీ గట్టిగా కేకలు వేశాడు.

“సువ్వ ఈ చెట్టు నీడను నాకు అమ్మావు కదా! ఆ నీడ ఎక్కుడ పడితే అక్కడికి వెళ్లి కూర్చోవడానికి నాకు హక్కు ఉన్నది” ఎంతో మెల్లగా చెప్పాడు శివయ్య.

ముసలాయన తెల్లబోయాడు. లోలోపల గొఱుక్కుంటూ ఇంట్లోకి పోయాడు. ఆ తర్వాత నీడతోపాటే శివయ్య అరుగుమీదికి, తరువాత అప్రలోకి పోయాడు.

“ఫో! బయటకు ఫో! నా ఇంట్లోంచి బయటకు ఫో!” అనుకుంటూ గట్టిగా చిందులు తొక్కాడు ముసలాయన.

శివయ్య చిరునవ్వులు నవ్వుకుంటూ కూర్చున్న చోటు నుండి లేవలేదు. చెట్టునీడ దిశమారి పాపయ్య తోటమీద కూడా పడ్డది. శివయ్య తోటలోనికి పోయి నీడ పడిన చోటులోని కూరగాయలన్నీ తెంపడం మొదలు పెట్టాడు.

ఇది చూసి పిసినారి పాపయ్య లబోదిబోమనుకుంటూ కన్నీరు మున్నీరుగా ఏడ్చడం మొదలు పెట్టాడు. తెల్లారి, ఆ తర్వాత రోజు, ఇట్లూ ప్రతిరోజు శివయ్య చెట్టు నీడతో పాటు జరుగుతూ, పడుకుంటూ, కూర్చుంటూ పిసినారి పాపయ్య ఇంట్లోకి పోతూనే ఉన్నాడు. తోటలోని కూరగాయలు తెంపుకొంటూనే ఉన్నాడు.

ఆఖరికి ఓ రోజున ముసలాయన ఇక ఉండబట్టలేక “బాబూ! నా చెట్టు నీడని నాకు ఇచ్చేయ్య నీ వెయ్య రూపాయలు నీకు తిరిగి ఇస్తా!” అని అన్నాడు.

“ఇంత చక్కటి చెట్టునీడను అమ్మే ఉద్దేశం నాకులేదు. నా నీడ దగ్గరికి రావద్దు! వెళ్లిపో! ఇక్కడి నుంచి” అన్నాడు శివయ్య. ఇక లాభం లేదనుకుని పాపయ్య ఊళ్ళో వాళ్ళకు ఈ విషయం చెప్పాడు. ఇది విన్న ఊరి వాళ్ళందరూ పిసినారి పాపయ్యకు తగిన శాస్త్రి జరిగిందన్నారే తప్ప ఎవ్వరూ సహాయం చేసేటందుకు ముందుకు రాలేదు.

“పాపయ్య! ఇంకేదన్నా చెట్టునీడ ఉంటే మాక్కుడా అమ్ముతవా? మేముకూడ కొనుక్కుంటం” అంటూ అట పట్టించటం మొదలు పెట్టారు.

చివరకు పిసినారి పాపయ్య ఊరి పెద్దకు ఫీర్యాడు చేశాడు. ఊరి పెద్ద శివయ్యను పిలిపించాడు. శివయ్య జరిగినదంత వివరించాడు. శివయ్య చేసిన పని సరైనదేనని తీర్పు చెప్పాడు.

తీర్పు విన్న పిసినారి పాపయ్య తన తప్పు తెలుసుకొని పశ్చాత్తాపంతో కుమిలిపోయాడు. ఇది చూసి పిసినారి పాపయ్యలో మార్పు వచ్చిందని గ్రహించిన శివయ్య, “పాపయ్య! చెట్టు నీదే! నీడా నీదే! నీలో మార్పు కోసమే ఇదంతా చేసిన” అని అన్నాడు.

పిసినారి పాపయ్య శివయ్యకు వెయ్యి రూపాయలు తిరిగి ఇచ్చివేసి కృతజ్ఞతలు చెప్పాడు. అప్పటి నుండి చెట్టు నీడలో ఎవరు ఎప్పుడు కూర్చున్నా ఏమీ అనేవాడు కాదు. తాగటానికి నీళ్ళిచ్చేవాడు. బువ్వ కూడా పెట్టేవాడు. పిల్లలందరూ ఆటలాడుతుంటే వాళ్ళతో కలిసి అడుకుంటూ పిల్లవాడైపోయేవాడు పాపయ్య.

అవి చేయండి

I. వినడం, అలోచించి చెప్పడం

- (అ) పారం పేరు కథకు తగ్గట్లు ఉన్నదా? మీరైతే ఏపేరు పెడుతారు? ఎందుకు?
- (అ) ఈ కథను సాంత మాటల్లో చెప్పండి.

II. ధారాళంగా చదువడం, అర్థంచేసుకొని చెప్పడం, రాయడం

- (అ) పిసినారి పాపయ్య ప్రవర్తనను, స్వభావాన్ని తెలిపే పదజాలాన్ని పారంలో గుర్తించండి.
ఆ పదాలున్న వాక్యాలను చదువండి. రాయండి.

- (అ) కింది పేరా చదువండి. ఖాళీలలో పదాలను ఊహించి రాయండి.

నవ్వు మనిషి ఆరోగ్యానికి సూచిక. నవ్వడం ఒక భోగం. నవ్వకపోవడం ఒక

_____ అన్నారు. అందుకే _____ తూ బతకాలిరా తమ్ముదూ అన్నాడొక
కవి. అంటే పెద్దగా _____ కాదు. వెకిలిగా _____ అంతకన్నా కాదు.

నవ్వులో అనేక రకాలు ఉన్నాయి. చిరుహోసం, మంద_____, దరహోసం ఇట్లా
ఎన్నో ఉన్నాయి. సందర్భచితంగా _____ వల్ల ప్రమాదం రాదు. అపార్థం
చేసుకోరు. నవ్వ నాలుగు విధాలుగా _____ అనే సామెత కూడా ఉన్నది.

బొక్కుప్పుడు ఈ _____ అనేక అనర్థాలకు కూడా దారితీస్తుంది. కాబట్టి వెకిలి
_____, ఎగతాళి _____ పనికిరావు. ఎల్లప్పుడూ చిరు _____
చిందిస్తూ ఎదుటివారి మనస్సు నొప్పించకుండా _____ కాలం గడుపాలి.

III. అలోచించి సాంతమాటల్లో రాయడం (స్వీయరచన)

- (అ) పాపయ్యను అందరూ “పిసినారి పాపయ్య” అనడం సరైనదేనా? ఎందుకు?
- (ఆ) పిసినారి పాపయ్య స్వభావం గురించి మీ సాంతమాటల్లో రాయండి.
- (ఇ) శివయ్యను సమర్థిస్తూ ఊరి పెద్ద ఇచ్చిన తీర్పు సరైనదేనా? ఎందుకు?

IV. పదజాలం

- (అ) మామిడి చెట్టుకు సంబంధించిన పదాలు రాయండి.

- (అ) “కాలికి బుద్ధి చెప్పు” ... అంటే ఉరుకడం అని అర్థం. ఇటువంటి పదాలకు సందర్భాన్ని బట్టి అర్థం వస్తుంది. వీటిని జాతీయాలు అని అంటారు. పారం చదివి ఇటువంటివి మరికొన్ని జాతీయాలు రాయండి.

- (ఇ) ఎటునుండి చదివినా ఒకేలా ఉండే పదాలు రాయండి.

ఉదా: పులుపు

- (ఈ) కింది జాతీయాలతో సాంతవాక్యాలు రాయండి.

- (1) పిల్లికి బిచ్చం పెట్టు : _____

(2) కాలికి బుద్ధి చెప్పు : _____

(3) నిష్పులు చెరుగు : _____

(4) చెవికెక్కడం : _____

(5) నష్టానికి అంటడం : _____

(6) చిందులు తొక్కడం : _____

V. సృజనాత్మకత / ప్రశంస

(అ) పాతాన్ని నాటకీకరణ చేయండి.

VI. భాషను గురించి తెలుసుకుండాం

ఈ పారంలో ఉన్న క్రియాపదాలు కొన్ని కింద ఉన్నాయి. వాటిని పరిశీలించండి.
చూశాడు, కాలిపోయింది, పడిపోయాను ఈ పదాలు వాక్యభావాన్ని పూర్తయినట్లుగా
తెలుపుతున్నాయి కదా! ఇట్లు వాక్యభావాన్ని పూర్తిగా తెలిపే క్రియా పదాలను ‘సమాపక
క్రియలు’ అంటారు.

చూసి, వచ్చి, తెలిపే ఇటువంటి క్రియా పదాలు పూర్తికాని పనిని తెలిపే పదాలు. ఈ పదాలు వాక్యభావాన్ని
అసంపూర్తిగా తెలిపే క్రియా పదాలు. వీటిని ‘అసమాపక క్రియలు’ అంటారు.

(అ) మీరు రోజు రకరకాల పనులు చేస్తుంటారు కదా! పనులను తెలియజేసే క్రియాపదాలు రాయండి.
వాటికి అసమాపక క్రియాపదాలు రాసి వాటితో వాక్యాలు రాయండి.

ఉదా: నిద్ర లేచాను - నిద్రలేచి

నేను ఉదయాన్నే నిద్రలేచి, ముఖం కడిగాను.

ప్రాజెక్టు పని

మీ పారశాల గ్రంథాలయం నుండి హాస్య కథల పుస్తకం తీసుకొని చదువండి. వాటిల్లో మీకు బాగా నచ్చిన కథను చదివి వినిపించండి. ఎందుకు నచ్చిందో చెప్పండి.

నేనిని చేయగలనా?

- ఈ కథను సొంతమాటల్లో చెప్పగలను. అవును / కాదు
- పేరాలోని భాషీలను పూరించగలను. అవును / కాదు
- పిసినారి పాపయ్య స్వభావం గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలను. అవును / కాదు
- కథను నాటకీకరణ చేయగలను. అవును / కాదు

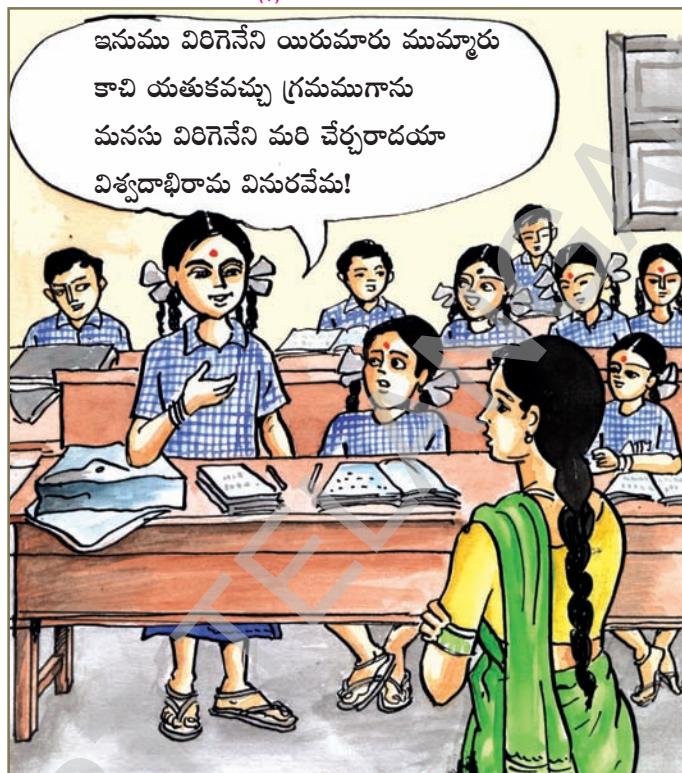

సొంత లాభం కొంత మానుకొని
పొరుగువారికి తోడుపడవోయ్ ... !

5. సీతి పద్మాలు

కింది బొమ్మను చూడండి. ఆలోచించి మాట్లాడండి.

ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పండి

- ◆ పై బొమ్మలో పాప ఏం చెబుతున్నది?
- ◆ ఆ పద్యం ద్వారా మీకేం అర్థమైంది?
- ◆ మీకు తెలిసిన నీతి పద్యం చెప్పండి.

ఉద్దేశం

తెలుగు భాషలో పద్యం ఒక ప్రముఖమైన ప్రక్రియ. భారతభాగవతాలలో మన జీవితానికి పనికివచ్చే ఎన్నో నీతులు ఉన్నాయి. పద్యం తీరును పరిచయం చేస్తూ వాటిలోని కొన్ని పద్యాల ద్వారా పిల్లలలో నైతిక విలువలు పెంపాడించడం ఈ పారం ఉద్దేశం.

పిల్లలూ! ఇట్లా చేయండి.

- పారంలోని బొమ్మలు చూడండి. బొమ్మల గురించి మాట్లాడండి.
- పారం చదువండి. అర్థంకాని పదాల కింద గీత గీయండి.
- గీత గీసిన పదాలకు అర్థాలను మీ మిత్రులను లేదా ఉపాధ్యాయులను అడిగి లేదా ‘పదాలు - అర్థాలు’ అనే పట్టికలో చూసి తెలుసుకొండి.

“తింటే గారెలు తినాలి. వింటే భారతం వినాలి” అని ప్రసిద్ధ సూక్తి. మహాభారతం మానవ స్వభావాన్ని చెప్పిన మహాకావ్యం. సంస్కృతంలో వేదవ్యాసుడు రాసిన భారతాన్ని నన్నయు, తిక్కన, ఎళ్ళనలు తెలుగులోకి అనువాదం చేశారు. పీరిని “కవిత్రయం” అంటారు. మహాభారతంలో మన జీవితానికి పనికివచ్చే ఎన్నో నీతులు ఉన్నాయి. అలాగే పోతన రాసిన భాగవతంలో కూడా ఇలాంటి పద్మాలు ఉన్నాయి. వాటిలో కొన్నింటిని చూడ్దాం.

నన్నయ

1. కం. అలిగిన నలుగుక, యెగ్గలు
పలికిన మణి విననియట్లు ప్రతివచనంబుల్
పలుకక బన్నము వడి యెడం
దలంపక, యున్నతండ చూపె! ధర్మజ్ఞండిలన్

తాత్పర్యం : ఎవరైనా తనను కోపగించుకుంటే తాను వాళ్ళను కోపించక, దూషిస్తే విననట్లుండి ఎదురు మాట్లాడక, అవమానపడినా చింతించుకుండా ఉన్నవాడే ధర్మం తెలిసినవాడు.

2. కం. పలుమఱు శపథంబులు, నం
జలియును, నభివాదముయును, సామప్రియ భా
షలు, మిథ్య వినయంబులు
గలయవి దుష్ట స్వభావ కాపురుషులకున్

తాత్పర్యం : మళ్ళీ మళ్ళీ ఒట్లుపెట్టుకోవడం, నమస్కారంచేయడం, ఎదుటివానికి నచ్చే మాటలు మాట్లాడడం, దొంగవినయాలను ప్రదర్శించడం చెడ్డవాళ్ళ లక్షణం.

తిక్కన

3. కం. ధనమును, విద్యయు, వంశం
బును, దుర్యుతులకు మదంబుఁ బొనరించును, స
జ్ఞసులైన వారికడంకువ
యును, వినయము, నివియతెచ్చు నుర్మీనాథా!

తాత్పర్యం : ఓ మహారాజా! ధనము, విద్య, వంశము అనేవి చెడ్డవాళ్ళకు మదాన్ని (అహంకారాన్ని) కలిగిస్తాయి. ఇవే మంచివారికి గర్వం లేకుండా చేసి వినయాన్ని కలిగిస్తాయి.

4. కం. తనువున విత్తిగిన యలుఁగుల
 ననువునఁ బుచ్చంగవచ్చు; నతి నిష్టరతన్
 మనమున నాటిన మాటలు
 విను మెన్నియుపాయములను వెడలునే? యథిపా!

తాత్పర్యం : ఓరాజా! శరీరంలో బాణాలు నాటుకుంటే ఏదో ఉపాయంతో వాటిని బయటికి తీయవచ్చుకాని మనసులో నాటుకొన్న (బాధలుకలిగించే) మాటలు ఎన్ని ఉపాయాలతోనైనా బయటకు రావు.

ఎఱ్ఱన

5. తే.గీ. పాపముల కెల్ల నెక్కుడు పాతకములు
 సువ్యోక్తిధ, లోభంబులు సుప్రతాత్మ!
 వాని రెంటి జయించిన వాఁడు గాని
 యెందుఁ బరమ ధార్మికుండని యెన్నుఁబడుడు

తాత్పర్యం : అన్ని పాపాలకంటే కోపము, పిసినారితనం (అత్యాశ), అనేవే గొప్ప పాపములు. ఈ రెండింటినీ జయించిన వాడే ధర్మాత్ముడు.

6. కం. శరణంబని వచ్చిన భీ
 కర శత్రువు నయినఁ బ్రీతిఁగావగవలయున్
 గరుణాపరుల తెఱంగిది;
 యిరవుగ సరిగావు దీనికే ధర్మంబుల్

తాత్పర్యం : ఎంత భయంకర శత్రువైనా శరణని వస్తే ప్రేమతో కాపాడాలి. దయగలవారు ఇట్లాగే చేస్తారు. ఏ ధర్మాలు దీనితో సరిరావు.

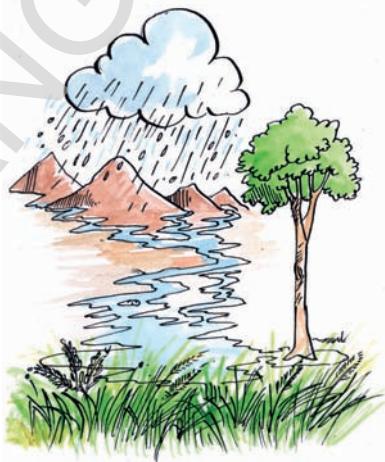
పోతన

7. క. చదువని వాడజ్ఞండగుం
జదివిన సదసద్వీవేక చతురత గలుగున్
జదువగ వలయును జనులకుం
జదివించెద నార్యులొద్ద జదువుము తంప్రీ!

తాత్పర్యం : కుమారా! చదువుకోనివాడు జ్ఞానహీనుడగును. చదువుకుంటే మంచిచెడులను తెలుసుకొనే నేర్చు వస్తుంది, కాబట్టి ప్రజలు తప్పకుండా చదువుకోవాలి. నాయనా! నిన్ను శ్రేష్ఠులైన గురువుల దగ్గర చదివిస్తాను. చదువుకో.

8. క. పరహితము సేయునెవ్వుడు
పరమహితుండగును భూత పంచకమునకున్
బరహితమే పరమ ధర్మము
పరహితునకు నెదురులేదు పర్యోందుముఖీ!

తాత్పర్యం : పున్నమి చంద్రునివంటి ముఖము కలదానా! ఇతరులకు మేలుచేసేవాడు పంచభూతాలకు, జీవరాశులకు పరమ హితుడవుతాడు. పరహితమే గొప్పధర్మం. పరహితులకు ఎక్కుడా ఎదురుండదు.

ఐఱి చేయండి

I. వినడం, అలోచించి చెప్పడం

- (అ) పద్మాలను రాగంతో, భావంతో చదువండి. వాటి భావాన్ని సొంతమాటలో చెప్పండి.
- (అ) “ధర్మాత్ములు” అని ఎవరిని అంటారు?

II. ధారాళంగా చదువడం, అర్థంచేసుకొని చెప్పడం, రాయడం

(అ) కింది వాక్యాలకు సరిపోయే పద్యపాదాలను పద్యాల నుండి వెతికి రాయండి.

(1) ధనాన్ని రక్షించుకోవడంకన్నా సత్పువర్తన రక్షించుకోవడమే మంచిది.

(2) అందరూ చదువుకోవాలి.

(3) అవమానపడినా చింతించకుండా ఉన్నవాడే ధర్మం తెలిసినవాడు.

(4) మనసున నాటుకొన్న మాటలు (బాధను కలిగించేవి) ఎన్ని ఉపాయాలతోనై బయటికి రావు.

(5) ఇతరులకు మేలుచేయడమే ధర్మం.

(అ) పారంలోని పద్య తాత్పర్యాల ఆధారంగా కింది వాక్యాలను పూరించండి.

(1) చదువుకోకుంటే _____

(2) ఎదుటివారికి నచ్చే మాటలు మాట్లాడటం _____

(3) అన్ని పొపొలకంటే కోపము, పిసినారితనం(అత్యాశ), _____

(4) ఇతరులు మేలు చేస్తే _____

(5) ధనము, విద్య, వంశము అనేవి మంచివారికి _____

(ఇ) కింద పద్యపాదాలు సరిచేసి రాయండి.

మనమున నాటిన మాటలు	_____
ననువున బుచ్చంగవచ్చు; నతి నిష్టరతన్	_____
విను యెన్నియుపాయములను వెడలునె యథిపా!	_____
తనువును విఱిగిన యలుగుల	_____

III. ఆలోచించి సాంతమాటల్లో రాయడం (స్వీయరచన)

- (అ) అన్నిటికన్నా గాపుధర్మం ఏది?
- (అ) ధర్మం తెలిసిన వానికి ఉండవలసిన లక్షణాలేవి?
- (ఇ) మనసుకు బాధను కలిగించే మాటలు ఎందుకు మాట్లాడకూడదు?
- (ఈ) మనలో కోపం, పిసినారితనం (అత్యాశ) అనేవి ఎందుకు ఉండకూడదు?

IV. పదజాలం

- (అ) కింది వాక్యాలలో గీత గీసిన పదానికి సరైన అర్థాన్ని రాయండి.
- (1) కథల పుస్తకాలంటే రవికి ఎంతో ట్రీతి. _____
 - (2) చదువు వల్ల వివేకము కలుగుతుంది. _____
 - (3) మంచి పనులు చేసేవారిని సజ్జనులు అంటారు. _____
 - (4) పున్నమిరోజు పర్యోందుని కాంతి హాయినిస్తుంది. _____
 - (5) మంచి వచనములు ఆచరిస్తే మేలు జరుగుతుంది. _____
 - (6) పిల్లలు చేస్తున్న అల్లరిపనులవల్ల తండ్రికి క్రోధం వచ్చింది. _____

(ఆ) వాక్యంలో వచనం మారినప్పుడు, వాక్యంలో కలిగే మార్పును తెలుసుకున్నారు కదా!
కింది వాక్యాలలో గీతగీసిన పదాల వచనాలను మార్చి, వాక్యాన్ని తిరిగి రాయండి.

ఉదా: విద్యార్థులు బొమ్మ దించారు.

విద్యార్థులు బొమ్మలు దించారు.

- (1) కొంగ చెరువులోని చేపలు తిన్నది.
- (2) రమ్య కథల పుస్తకం చదివింది.
- (3) ఆకాశంలో గాలిపట్లాలు ఎగురుతున్నాయి.
- (4) వినయ్ లడ్డు తిన్నాడు.
- (5) తోటలో మామిడిచెట్టు ఉన్నది.

(ఇ) కింది పదాలు ఉపయోగించి సొంతవాక్యాలు రాయండి.

- (1) ధర్మం : _____
- (2) శపథం : _____
- (3) అణకువ : _____
- (4) లోభం : _____
- (5) శరణు : _____

V. సృజనాత్మకత / ప్రశంస

(అ) పారంలో ఏదైనా ఒక పద్యభావం వచ్చేటట్లు కథ రాయండి.

VI. భాషను గురించి తెలుసుకుండాం

(అ) కింది అసమాపక, సమాపక క్రియా పదాలు ఉపయోగించి వాక్యాలు రాయండి. అవి ఏకాలానికి చెందిన వాక్యాలో తెలుపండి.

- (1) వచ్చి, చేసింది (2) తిని, చూస్తున్నది
- (3) చదివి, రాస్తూ ఉన్నాడు (4) రుచ్చి, చేశారు
- (5) తెచ్చి, వండుతారు

ఉదా: పాపవచ్చి భోజనం చేసింది (భూత కాలం)

పాపవచ్చి భోజనం చేస్తూ ఉన్నది. (వర్తమాన కాలం)

పాపవచ్చి భోజనం చేస్తుంది. (భవిష్యత్ కాలం)

- (1) _____ ()
- (2) _____ ()

(3) _____ ()

(4) _____ ()

(5) _____ ()

ప్రాజెక్టు పని

మీ గ్రంథాలయం లోని వీవైన నీతి శతక పద్యాల పుస్తకం తీసుకొండి. మీకు నచ్చిన వీవైనా మూడు, నాలుగు పద్యాలను తరగతిలో చదివి వినిపించండి. భావాలు చెప్పండి.

నేనివి చేయగలనా?

1. పద్యాలను రాగంతో, భావంతో పొడగలను, భావాన్ని సొంతమాటల్లో చెప్పగలను. అవును / కాదు
2. వాక్యాలకు సరిపోయే పద్య పొదాలను పద్యాల నుండి వెతికి రాయగలను. అవును / కాదు
3. ధర్మం గొప్పతనం గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలను. అవును / కాదు
4. పొరంలో వీవైనా ఒక పద్యభావం వచ్చేటట్లు కథ రాయగలను. అవును / కాదు

ప్రయత్నం, సాహసం, దైర్యం, బుద్ధిబలం, శక్తి, పరాక్రమం, ఈ ఆరు గుణాలు ప్రతి మనిషిలో ఉండడం అవసరం.

చదువు - ఆనందించు

తెలుగు సంవత్సరాలు

చేతిలోని శుభలేఖను చూసుకుంటూ దీపిక మురిసిపోతున్నది. ఇంట్లోకి వస్తున్న హోరిక “ఏమిటమ్యా! అలా నీలో నీవే సంతోషపడుతున్నవు?” అంటూ దగ్గరకు వచ్చింది. “మా బాబాయి కొడుకు రామూకి పెళ్ళికుదిరింది. ఇదిగో శుభలేఖ” అంటూ దాన్ని హోరికు ఇచ్చింది. హోరిక శుభలేఖ చదివింది.

“అమ్యా! ఈ శుభలేఖలో ‘జయ నామ’ సంవత్సరం అని ఉన్నది. ఇది 2015వ సంవత్సరం కదా! ఇందులో ఇలా రాశారేమిటి?” అని అడిగింది హోరిక.

“ఓహో! అదా నీ సందేహం! మార్చి నెలలో మనం ‘ఉగాది’ పండుగ జరుపుకున్నం గుర్తున్నదా?” “గుర్తున్నదమ్యా! ఆ రోజు కొత్త సంవత్సరం వచ్చిందని నువ్వు ఉగాది పచ్చడి చేశావు. తాతయ్య పంచాంగప్రవణం చేసిందు కదా!” “అవును. బాగానే గుర్తున్నది! ‘జయ’ అనేది ఒక తెలుగు సంవత్సరం పేరు” అన్నది దీపిక. “ఈ సంవత్సరాలు అనేవి ఎందుకమ్యా?” అడిగింది హోరిక. “చరిత్రలో ఎప్పుడు ఏం జరిగిందో చెప్పడానికి సంవత్సరాలు అవసరం కదా! అందుకని మన పెద్దలు సంవత్సరాల లెక్కలు, వాటికి పేర్లు ఏర్పాటు చేశారు.”

“అంటే ఒక్కో సంవత్సరానికి ఒక్కో పేరు ఉంటదన్నమాట” అన్నది హోరిక.

“శౌను, మనకు తెలుగులో అరవై సంవత్సరాలు ఉన్నయి” అన్నది దీపిక.

“వాటిపేర్లు నీకు తెలుసా? చెప్పవా అమ్యా!” అన్నది హోరిక.

“తెలుసు!” అని అమ్మి సంవత్సరాల పేర్లు చెప్పింది. హోరిక రాసుకున్నది.

1. ప్రభవ	11. ఈశ్వర	21. సర్పజిత్తు	31. హేవిశంబి	41. ఘ్రంగ	51. పింగళ
2. విభవ	12. బహుధాన్య	22. సర్పధారి	32. విశంబి	42. కీలక	52. కాళయుక్తి
3. శుక్ల	13. ప్రమాది	23. విరోధి	33. వికారి	43. సౌమ్య	53. సిద్ధార్థి
4. ప్రమోదుత	14. విక్రమ	24. విక్షతి	34. శార్వరి	44. సౌధారణ	54. రౌద్రి
5. ప్రజోత్పత్తి	15. వృష్టి	25. ఖర	35. ఘ్రవ	45. విరోధికృతు	55. దుర్యుతి
6. ఆంగీరస	16. చిత్రభాను	26. నందన	36. శుభకృతు	46. పరీధావి	56. దుందుభి
7. శ్రీముఖ	17. స్వభాను	27. విజయ	37. శోభకృతు	47. ప్రమాదీచ	57. రుధిరోద్ధారి
8. భావ	18. తారణ	28. జయ	38. క్రోధి	48. ఆనంద	58. రక్తాక్షి
9. యువ	19. పాథివ	29. మన్మథ	39. విశ్వావను	49. రాక్షస	59. క్రోధన
10. ధాత	20. వ్యయ	30. దురుష్ణి	40. పరాభవ	50. నల	60. అక్షయ

“ఈ అరవై సంవత్సరాలు పూర్తి అయిపోతే ఎలాగమ్యా! మళ్ళీ కొత్త పేర్లు వస్తాయా?” సందేహం వెలిబుచ్చింది హోరిక. అమ్మి చిరునవ్వు నవ్వింది. “ఈ అరవై సంవత్సరాలు ఇదే వరసలో ఒకడాని తరువాత ఒకటి మళ్ళీ వస్తాయి. ఈ వరస పూర్తి అయిన తర్వాత మళ్ళీ ఇవే మొదలయితాయి. దీన్నే పష్టివర్ష చక్రం అంటారు.” అని చెప్పింది దీపిక.

“ఈ పేర్లను నేను చదివి జ్ఞాపకం పెట్టుకొంటా. నోటికి నేర్చుకొంటా. నేను తెలుసుకున్న ఈ తెలుగు సంవత్సరాల పేర్లను మా మిత్రులకు కూడా తెలియజేస్తా”, అంటూ సంతోషంగా వెళ్ళింది హోరిక.

6. మనసుంటే మార్గమయింటి

కింది బొమ్మను చూడండి. ఆలోచించి మాట్లాడండి.

ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పండి

- ◆ పై బొమ్మలో ఏ పోటీలు జరుగుతున్నాయి?
- ◆ బొమ్మలోని వ్యక్తుల్లో ఏం తేడాలు గమనించారు?
- ◆ బొమ్మలో కాళ్ళు లేకుండా పరుగెత్తే వ్యక్తిని చూస్తే మీకేమనిపిస్తున్నది?

ఉద్దేశం

అవయవాలో ఉన్నవాళ్ళు కూడా ఇతరులతో సమానంగా రాణించగలరని, వారిని చూసి ఇతరులు స్వార్థానికి పొందాలని తెలుపడమే ఈ పారం ఉద్దేశం.

పిల్లలూ! ఇట్లా చేయండి.

- పారంలోని బొమ్మలు చూడండి. బొమ్మల గురించి మాట్లాడండి.
- పారం చదువండి. అర్థంకాని పదాల కింద గీత గీయండి.
- గీత గీసిన పదాలకు అర్థాలను మీ మిత్రులను లేదా ఉపాధ్యాయులను అడిగి లేదా ‘పదాలు - అర్థాలు’ అనే పట్టికలో చూసి తెలుసుకొండి.

అన్ని అవయవాలు సరిగా ఉన్నవాళ్ళు కూడా చేయలేని పనులు ఎన్నో ఉన్నాయి.

మరి చేతుల్లేని వారు ఏం చేయగలరు? అని అనుకొంటాం. కానీ చేతుల్లేకున్నా పట్టుదలతో

తాను అనుకున్నది సాధించిందామె. ఆమె పట్టుదల, ఆత్మవిశ్వాసం ముందు ఆ దేవుడైనా

తల వంచవలసిందే. ఇంతకూ ఎవరామె? ఏం చేసింది? పారం చదివి తెలుసుకొండి.

31-12-2014.

ప్రియమైన లక్ష్మీ!

ఎట్లున్నపు? ఇక్కడ మేమంతా బాగున్నం. నీకు గుర్తున్నదా! మేము తెలంగాణకు రాక ముందు గుజరాతీలోని సూర్యతో ఉండేటోళ్ళం. మొన్న దసరా సెలవులకు మా ఊరు సూర్యతు పోయినం. అక్కడ మా నాయినమ్మ ఉన్నది. సాయంత్రం అయ్యేసరికి దోస్తులందరం కలుసుకున్నం. మా వాడలోని పిల్లలందరం కలిసి మట్టిల గీతలు గీసి, కుంటుడాటలు, రావిఅకులతో పీకలు చేసి పీపీ... ఊదుడ్లా, ఉరుకుతూ నేల-బండ, దాగుడు మూతలు ఇట్లా రకరకాల ఆటలు ఆడినం. జ్యోత్స్న కూడ మాతో కలిసి ఆడేది. మేము పాటలు పాడితే మాతో కలిసి పాడేది. తాడాట, చెండాట వంటి ఆటలు ఆడేటప్పుడు మాత్రం ఒక పక్కన కూర్చునేది. నీకు జ్యోత్స్న గురించి చెప్పలేదు గదా! మా దోస్తు జ్యోత్స్న మనందరివలె కాదు. చాలా ప్రత్యేకమైనది. ఎందుకో తెలుసా? ఆమెకు చేతులు లేవు. కానీ కాళ్ళు మాత్రం బాగా పని చేస్తాయి. జ్యోత్స్నకు చాలా పట్టుదల. “నేనెందుకు అందరివలె చేయలేక పోతున్న”? అని అనుకునేది. అందుకని ఎక్కడ వెనుకడుగు వేయలేదు. గమ్మతైన విషయం ఏమంటే మనం చేతులతో చేసే పనులన్నీ ఆమె కాళ్ళతో చేయడం నేర్చుకున్నది. నువ్వు జ్యోత్స్నను చూస్తే పరేషానైతపు. ఆమె బియ్యంలో రాళ్ళు ఏరడం, తల దువ్వడం, కూరగాయలు కోయడం, బట్టలుతకడం, పలక మీద రాయడం వంటి పనులన్నీ కాళ్ళతోనే చేస్తది. జ్యోత్స్న పదో తరగతి పరకు చదివింది. ఉడుం పట్టులాంటి ఆమె పట్టుదల నాకు బాగా నచ్చుతది. ఏది చేయాలనుకుంటే అది నేర్చుకునేదాక విడిచిపెట్టదు.

జ్యోత్స్న వాళ్ళ అమ్మ, అక్క ఇంట్లో అనేకతీర్ల కుట్లు, అల్లికలూ చేస్తుండేటోళ్ళు. వాళ్ళు చేస్తున్న పనులను జ్యోత్స్న ఎంతో శ్రద్ధగా గమనించేది. ఎప్పుడు నేర్చుకుందో తెలువదు గాని ఆమె కూడా సూది పట్టింది. అందంగా బట్టలపై డిజైన్లు కుట్టేది. బట్టల మీద అందంగా ఎంబ్రాయిడరీ చేయడం అంత అల్లటి పని కాదు. కానీ మనసుంటే మార్గం ఉంటది గదా! ఆమె పట్టుదల, ఆత్మవిశ్వాసం చాలా గొప్పది.

చాలా తక్కువ కాలంలోనే జ్యోత్స్న ఊళ్ళోనే గొప్ప ఎంబ్రాయిడరీ కళాకారిణి అయింది. ఏ ఏ దుస్తులకు ఎటువంటి దారాలు, పూసలు వాడాలో జ్యోత్స్నకు తెలిసినంత ఎవరికీ తెలువదు. ఆమె తయారుచేసినవన్నీ ప్రదర్శనలో పెట్టారు. మా ఊళ్ళోనేగాక లక్ష్మీ, బెంగాల్లో కూడ ఆమె కుట్లు, అల్లికలు, ఎంబ్రాయిడరీ చేసిన

బట్టలు అమ్ముడయ్యవి. వాటికి మంచి గిరాకీ ఉండేది. సంప్రదాయ డిజైన్లకు ఆధునికతను జతచేసే ఆమె పనితనాన్ని అందరు మెచ్చుకునేటోళ్ళు. జ్యోత్స్నా కాళ్ళకు అసలు అలసట ఉండదు. ఆమె కాళ్ళు ఆగవు. ఏదో ఒక పని చేస్తునే ఉంటయి. ఆమె ఎదుగుదలకు అవి సహకరిస్తూనే ఉంటయి.

నిజంగా జ్యోత్స్నా వంటి దోస్తు నాకు ఉండడం చాలా గర్వంగా అనిపిస్తున్నది. నాకు అన్నీ బాగున్నా నేను జ్యోత్స్నా వలె పేరు సంపాదించలేదు గదా! ఈసారి ఆమెను మన ఊరికి తీసుకువస్తు. మీకందరికీ పరిపయం చేస్తు. మనం ఆమెను మాసి ఎంతో నేర్చుకోవాలె. మన స్నేహితులందరినీ అడిగిన అని చెప్పు. మీ అమృతాయినలకు నా నమస్కారాలు చెప్పు. తొందర్లో కలుసుకుందాం.

చిరునామా :

నీ

లక్ష్మీ

శాంతి

తండ్రి పేరు : శ్రీనివాసు,

శివాలయం వీధి,

చెన్నారు,

ఆదిలాబాదు - 504201.

అపి వేయండి

I. వినడం, ఆలోచించి చెప్పడం

(అ) తేఖ చదువగానే మీకు ఏం అనిపించిందో చెప్పండి.

(అ) పట్టుదల, ఆత్మవిశ్వాసంతో జ్యోత్స్న కళాకారిణి అయింది కదా! మీకు ఏ విషయాల్లో పట్టుదల ఉన్నది. వాటిలో సైపుణ్యం పొందడానికి ఏం చేస్తారో చెప్పండి.

II. ధారాళంగా చదువడం, అర్థం చేసుకొని చెప్పడం, రాయడం

(అ) కింది వాక్యాలు చదువండి. పారం ఆధారంగా సరైన వాటికి ‘✓’, పెట్టండి. తప్పగా ఉన్న వాటికి ‘✗’ పెట్టండి.

(1) జ్యోత్స్న లేఖ రాశింది. ()

(2) జ్యోత్స్న ముంబయిలో ఉంటున్నది. ()

(3) కాళ్ళు కదపలేక జ్యోత్స్న బాధపడింది. ()

(4) సంప్రదాయక డిజైన్లకు ఆధునికత జోడించడం జ్యోత్స్న ప్రత్యేకత. ()

(5) పట్టుదల, ఆత్మవిశ్వాసానికి మారుపేరు జ్యోత్స్న. ()

(అ) పారం ఆధారంగా కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

(1) ఉత్తరం ఎవరు రాశారు? _____

(2) ఉత్తరాన్ని ఎవరికి రాశారు? _____

(3) ఎవరి గురించి రాశారు? _____

(4) చిరునామాను ఎందుకు రాయాలి? _____

(5) లక్ష్మీ ఎక్కడ ఉంటున్నది? _____

III. ఆలోచించి సాంతమాటల్లో రాయడం (స్వీయరచన)

- (అ) జ్యోత్స్న మీకు ఎదురైతే మీరు ఏమేమి ప్రశ్నలు అడుగుతారు?
- (ఆ) జ్యోత్స్న వట్టుదల గురించి తెలుసుకొన్నారు కదా! మరి మీరు వట్టుదలతో ఏం చేయాలనుకుంటున్నారు? ఎందుకు?
- (ఇ) జ్యోత్స్న గొప్పతనం గురించి రాయండి.

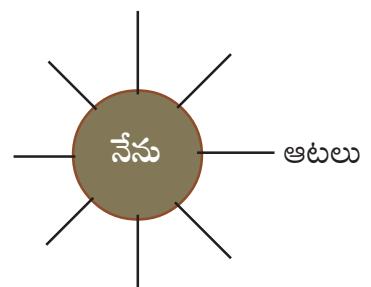
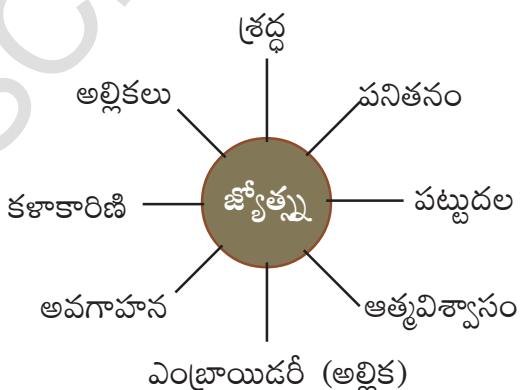
IV. పదజాలం

- (అ) కింది పదాలు చూడండి. ఒకటి కన్నా ఎక్కువగా అదే అర్థం వచ్చే పదాలు రాయండి.

ఉదా: (1)	దోస్తులు	= స్నేహితులు, మిత్రులు, సోపతిగాళ్ళు
	(2) బట్టులు	= _____
	(3) ఎదుగుదల	= _____
	(4) గమనించడం	= _____
	(5) ఆధునికత	= _____
	(6) ఊరు	= _____

- (అ) జ్యోత్స్నకు సంబంధించిన పదాలు కింద ఉన్నాయి. ఐతే మీకు సంబంధించిన పదాలు రాయండి.

V. సృజనాత్మకత / ప్రశంస

(అ) ‘జ్యోత్స్న’ గురించి లక్ష్మికి శాంతి ఉత్తరం రాసింది కదా! ‘జ్యోత్స్న’ లాంటి వారి నుండి మనం నేర్చుకోవాల్సిన విషయాల గురించి మీ మిత్రుడు / మిత్రురాలికి ఉత్తరం రాయండి.

VI. భాషను గురించి తెలుసుకుండాం

(అ) కింది వాక్యాలు చదువండి.

- (1) శివ గుర్రం కళ్యాణి చేత్తో పట్టుకున్నాడు.
- (2) ప్రజ్ఞ మొక్కలు నాటింది.
- (3) మన ముఖ్యమంత్రి పండితులను సత్కరించాడు.

(ఆ) పై వాక్యాలకు సంబంధించిన ప్రశ్నార్థక వాక్యాలను చదువండి.

- (1) గుర్రం కళ్యాణి ఎవరు పట్టుకున్నారు?
- (2) మొక్కలు ఎవరు నాటారు?
- (3) పండితులను ఎవరు సత్కరించారు?

పిల్లలూ! పై వాక్యాలలో ‘ఎవరు’ అనే పదానికి సమాధానం వచ్చే వాటిని ‘కర్త’ అంటారు.

- (1) శివ దేన్ని పట్టుకున్నాడు?
- (2) ప్రజ్ఞ వేటిని నాటింది?
- (3) మన ముఖ్యమంత్రి ఎవరిని సత్కరించాడు?

ఈ ప్రశ్నలలో ‘ఎవరిని, దేన్ని’ అనే పదాలకు సమాధానంగా వచ్చే పదాలను ‘కర్త’ అంటారు. పనిని తెలిపే పదాలను క్రియలు అంటారని తెలుసుకదా!

(ఇ) కింది వాక్యాలను చదువండి. కర్త, కర్మ, క్రియలను గుర్తించి పట్టికలో రాయండి.

- (1) నితీర్ సౌజన్యకు బహుమతి ఇచ్చాడు.
- (2) తాబేలు కుందేలును ఓడించింది.
- (3) సైనానెప్సోల్ బాడ్మింటన్ ఆటలో చైనా దేశపు క్రీడాకారిణిని ఓడించింది.
- (4) నిఖిల్ మామిడి పళ్ళు తినాడు.

కర్త	కర్మ	క్రియ

ప్రాజెక్టు పని

జ్యోత్స్న లాంటి వారి గురించి తెలుసుకొని రాయండి.
చదివి వినిపించండి.

(మీ బంధువులు / గ్రామం / జిల్లా / రాష్ట్రం / దేశంలో
ఎవరైనా కావచ్చ)

నేని చేయగలనా?

1. జ్యోత్స్న గురించి సొంతమాటల్లో చెప్పగలను. అవును / కాదు
2. పారం ఆధారంగా వాక్యాలను తప్పు, ఒప్పులుగా గుర్తించగలను. అవును / కాదు
3. జ్యోత్స్న లాగా నేను కూడా పట్టుదలతో సాధించాలనుకొన్న విషయాలను సొంతమాటల్లో రాయగలను. అవును / కాదు
4. నా అనుభూతులను తెలుపుతూ జ్యోత్స్నకు లేఖ రాసి, చదివి వినిపించగలను అవును / కాదు

ఆత్మవిశ్వాసం కోల్పోవద్దు.
సీకీ లోకంలో అసాధ్యమేడీ లేదు.

- స్వామి వివేకానంద

చదువు - ఆనందించు

బోనాలు

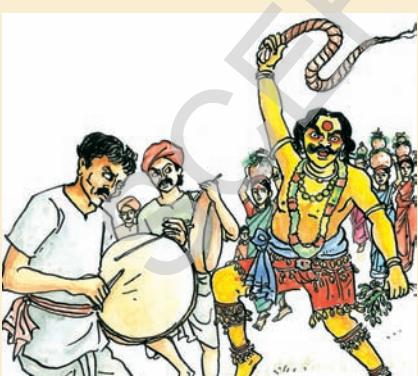
తెలంగాణ రాష్ట్రమంతటా ఘనంగా జరుపుకొనే పండుగల్లో ఎంతో ప్రాముఖ్యత కలిగినది “బోనాల పండుగ” ఒకటి.

ఈ పండుగను ఆషాధమాసంలో ప్రారంభించి త్రావణ మాసం చివరి దాకా జరుపుకుంటారు. వర్షాలు బాగా కురవాలనీ, పాడిపంటలు బాగా అభివృద్ధి చెందాలనీ, ప్రజలంతా ఎట్లాంటి అనారోగ్యాల బారిన పడకుండా ఉండాలనీ, అమృతారీనీ, గ్రామదేవతలను కోరుకుంటూ జరుపుకొనే పండుగ ఇది.

ఆషాధమాసంలో దేవి తన పుట్టింటికి పోతుందని నమ్మకం. భక్తి శ్రద్ధలతో “బోనాలను” నైవేద్యంగా అర్పిస్తారు. వస్త్రాలను, కానుకలను, ఒడిబియ్యాన్ని కూడ సమర్పిస్తారు. ఈ తంతును “ఊరడి” అంటారు.

‘బోనం’ అంటే భోజనం. కుండ అనే మరో ఆర్థం కూడ ఉన్నది. ఇదే దేవికి సమర్పించే నైవేద్యం. కొత్త మట్టి కుండకు పసుపు రాసి కుంకుమ బొట్లు పెట్టి వేపాకులను జడగా అల్లి కుండకు కడుతారు. పూలమాల కూడ కడుతారు. ఆ కుండలో పసుపు కలిపి వండిన అన్నంతో పాటు పాలు, పెరుగు, బెల్లం, అల్లం, పచ్చిపులను, ఆకుకూర మొదలగు వంటకాలను నైవేద్యంగా పెట్టుకొని దానిపై మరో చిన్న కుండను పెడుతారు. దానిని కూడా అలంకరించి దానిలో నీళ్లు పోసి అందులో కొంచెం బెల్లం, పెరుగు వేస్తారు. దీనినే ‘సాక’ అంటారు. ఈ చిన్న కుండపై మట్టి కంచుడు ఉంచి అందుల నూనె పోసి గండదిపం వెలిగిస్తారు. డప్పులతో, పోతరాజు ఆటలతో, మంగళహోరతులతో ఊరేగింపుగా గుడికి పోతారు.

పండుగ మరునాడు పూనకం వచ్చిన శివసత్తులు చేతిలో వేషమండలు పట్టుకొని జూట్లు విరబోసుకొని భోర్లించిన పచ్చి మట్టికుండపై నిలబడి భవిష్యవాణి చెప్పారు. ఈ తంతును ‘రంగమొక్కడు’ అంటారు. భక్తికి చిహ్నంగ భక్తులు రంగురంగుల కాగితపు “తొట్టెల”లను గుడికి కట్టి మొక్కలు తీర్చుకుంటారు.

బోనాల పండుగ జరుపుకున్నప్పుడు ఒక వాడ / ప్రాంతంలోని వాళ్లంతా కలిసి అమృతారి దగ్గరికి ఊరేగింపుగా వెళ్డం, కలిసి జరుపుకోవడం పండుగలోని గొప్పదనం. అట్లాగే బంధువులను, చుట్టుపక్కల వాళ్లను స్నేహితులను పిలిచి జరుపుకోవడం దీని ప్రత్యేకత.

7. చిట్టాల ఐలమ్మ

కింది బొమ్మను చూడండి. ఆలోచించి మాట్లాడండి.

ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పండి

- ◆ బొమ్మలో ఎవరున్నారు? ఏం చేస్తున్నారు?
- ◆ వాళ్ళు ఏం మాట్లాడుతుండవచ్చు?
- ◆ బొమ్మలో ఉన్న వారి గురించి మీకేమర్థమైందో తెల్పండి.

ఉద్దేశం

అన్యాయాన్ని ఎదిరించడం వీరుల లక్ష్మణం. తెలంగాణ ఎంతోమంది వీరులు, వీరవనితలకు నిలయం. వాళ్ళలో ఒకరైన చాకలి ఐలమ్మ గురించి తెలియజేయడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

పిల్లలూ! ఇట్లా చేయండి.

- పాఠంలోని బొమ్మలు చూడండి. బొమ్మల గురించి మాట్లాడండి.
- పాఠం చదువండి. అర్థంకాని పదాల కింద గీత గీయండి.
- గీత గీసిన పదాలకు అర్థాలను మీ మిత్రులను లేదా ఉపాధ్యాయులను అడిగి లేదా ‘పదాలు - అర్థాలు’ అనే పట్టికలో చూసి తెలుసుకొండి.

తెలంగాణ ఎంతోమంది వీరులకు,
వీరవనితలకు పుట్టినిల్లు. అట్టాంటి
వీరవనితల్లో ఒకరు చాకలి ఐలమ్మ..
నాటికాలంలో పాలకులను ఎదిరించి
తెలంగాణ మహిళల వీరత్వం
చాటిచెప్పిన పోరాట యోధురాలు
ఐలమ్మ. ఆమె వీరత్వం గురించి
తెలుసుకుండాం.

పల్లవి: ఐలమ్మి... చాకలైలమ్మి...
తెలంగాణ పోరాటాన వెలుగమ్మి-
|| ఐలమ్మి ||

చరణం: ఓరుగల్లజిల్ల రాయపర్తిలోని
కిష్టపురంలోన పుట్టింది
|| కిష్టి ||

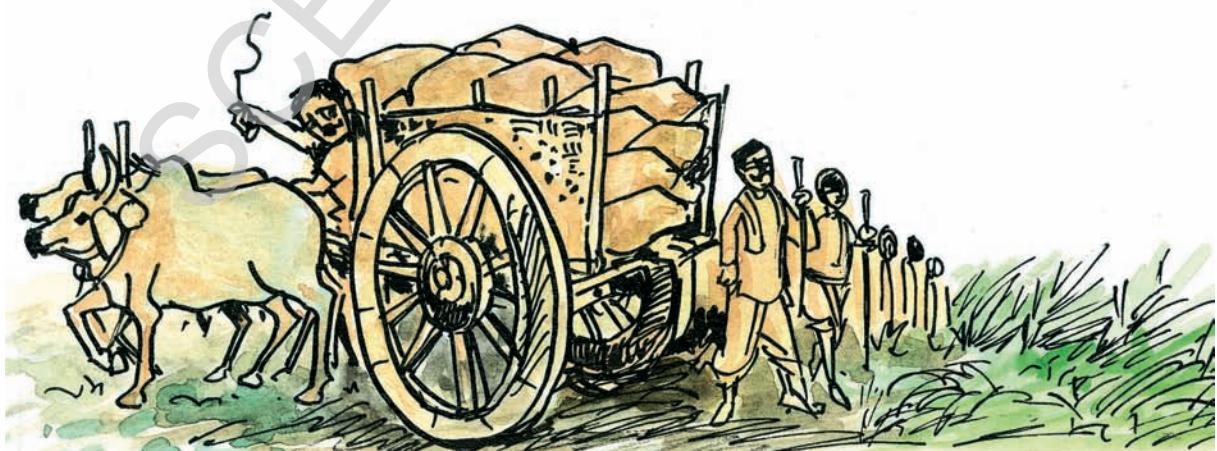
ఓరుగంటి ముల్లమ్మి సాయన్సుల
ముద్దు కూతురయ్య మురిసింది.
రజక కులంలోన రత్నదీపమయ్య
డోరువాడ పేరు వడసింది
|| డోరు ||

* పదమూడో యేటనె పాలకుర్తిలోని
చిట్టాల గ్రామపు కోడలై చేరింది
|| ఐలమ్మి... ||

చరణం: చిట్టాల నర్సింలు సిరుల ఇల్లాలయ్య
మెట్టినింటిలోన మెరిసింది
కులకాయికముతోని కూటికి జాలక
వ్యవసాయమును తలపెట్టింది
|| మెట్టి ||

ముల్లంపల్లి కొండప్రావు భూస్వామి తా
కౌలు యెవుసము జేయ సాగింది
|| కౌలు ||

యేటి కే డాదికి మంచి పంటలు దీసి
సొంత ఇంటిని తాను గట్టుకున్నాదమ్మి
|| ఐలమ్మి... ||

చరణం: ఐనవారి రీతిగైన ఐలమ్మను
 పట్టారి చిత్రంగ జాసిండు - ఊరి || పట్టారి ||

 కాలికింది చెప్పులోలే ఉండేటిది
 తలకెక్కుడేమని తలచిండు || తల ||

 కూలి జేసేటోళ్ళు కౌలు పనేందని
 పటపట పండ్లను గౌరికిండు - వాడు || పటపట ||

 * కౌలు బందు జేసి, కూలికి రమ్మంబె
 కయ్యానికే సిద్ధమయ్యింది అయమ్మ || ఐలమ్మ ||

 చరణం: మాటినలేదని మండిన పట్టారి
 పాము తీరుగ పగ వట్టిండు || పాము ||

 దేశిముఖు రామచంద్రరెడ్డిని గల్గి
 కుట్టలెన్నొతాను జేసిండు || కుట్ట ||

 పొలమంత నాశన మొనరించి, ఆగక
 పంట నింటికి గౌంచ వోయ్యిండు || పంట ||

 * వాని అన్యాయాన్ని మానక యొదిరించి,
 కొంగు నడుముకు జుట్టి కోర్చుల్ల గెలిచింది || ఐలమ్మ ||

చరణం: ఈమె తీరుజూసి రామచంద్రారెడ్డి
 తోక దొకిన్న తాచు అయ్యండు || తోక ||

రోడీలు గూండాలు రజాకార్లనుగూడి
 ఐలమ్మనే అణచ జూసిండు || ఐలమ్మనే ||

ఇల్లు ఇల్లంతాను కొల్లగొట్టిచ్చిండు
 ఇంటికి నిప్పు వెట్టిచ్చిండు || ఇంటికి ||

* పెనిమిట్టి గొట్టిచ్చి, కొడుకుల జంపిన
 దుర్గార్ధలకు ఆమె దుర్గమ్మ అయ్యంది || దుర్గమ్మ ||

చరణం: అందరొక్కటయ్య-అమ్మ దైర్యం జూసి
 ఆమెకు అండగ నిలిచిపు || ఆమెకు ||

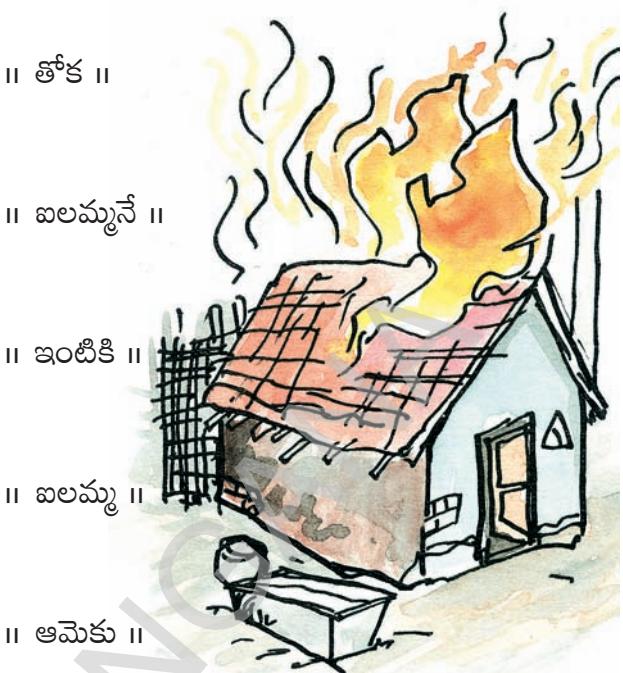
న్యాయ పోరాటాన నాయకత్వంలోన
 వెనుకుండి ఆమెను నడిపిపు || వెనుకుండి ||

జిత్తుల మారుల చిత్తుగ ఓడించి
 కొత్త చరిత్రను రాసింది || కొత్త ||

* కంటినీటి నుండి మంటలు రేగంగ
 కాళికాంబగమారి చీల్చిచెండాడింది || ఐలమ్మ ||

చరణం: స్త్రీ శక్తి రూపము - ఐలమ్మ
 పోరాట దీపము - ఐలమ్మ
 నారీ శిరోమణి - ఐలమ్మ
 నాతి కిరీటము - ఐలమ్మ
 దానము దైర్యము - ఐలమ్మ
 మానము-ప్రాణము - ఐలమ్మ

* ఘన సాయుధ తెలంగాణ పోరాటాన
 తనదైనముద్రను ధరపైన నిలిపిన || ఐలమ్మ ||

అవి చేయండి

I. వినడం, ఆలోచించి చెప్పడం

- (అ) గేయాన్ని రాగ, భావ యుక్తంగా పాడండి.
- (అ) “వెనుకుండి నడిపిన్న” అంటే మీకు ఏమర్థమయ్యాందో చెప్పండి.
- (ఇ) ఐలమ్మపంటి వీరనారి / ప్రైమూర్తి మీకు ఇంకెవరైనా తెలుసా? వారి గురించి చెప్పండి.

II. ధారాళంగా చదువడం, అర్థం చేసుకొని చెప్పడం, రాయడం

- (అ) పారంలో ఐలమ్మ వీరత్వాన్ని తెలిపే పదాలు గుర్తించండి. వాటిని రాయండి.

- (అ) ఈ కింది చరణం చదివి ప్రత్యులకు జవాబులు రాయండి.

ఐనవారి రీతిగైన ఐలమ్మను

పట్టారి చిత్రంగ జాసిండు - ఊరి || పట్టారి ||

కాలికింది చెప్పులోలే ఉండేబిది

తలకెక్కుడేమని తలచిండు... || తల ||

కూలిజెసేటోళ్ళు కొలు పనేందని...

పటుపటు పండ్లను గౌరికిండు - వాడు || పటుపటు ||

కౌలు బందు జేసి, కూలికి రమ్మంటే-

కయ్యానికే సిద్ధమయ్యాంది ఆయమ్మ - || ఐలమ్మ ||

- (1) పట్టారి ఐలమ్మను చిత్రంగా ఎందుకు చూశాడు?

(2) కాలికింది చెప్పులోలే ఉండాలని ఎవరనుకున్నారు?

(3) పట్టారి పటపట పండ్లను ఎందుకు కొరికాడు?

(4) కయ్యానికి సిద్ధమవడం అంటే ఏమిటి?

(5) ఐలమ్మ కయ్యానికి ఎందుకు సిద్ధమైంది?

III. అలోచించి సాంతమాటల్లో రాయడం (స్వీయరచన)

(అ) “దుర్మార్గుల పాలిట ఐలమ్మ దుర్మార్గు అయింది.” ఎట్లాగో విపరించి రాయండి.

(అ) ఐలమ్మ వీరత్వం గురించి సాంతమాటల్లో రాయండి.

IV. పదజాలం

(అ) కింది వాక్యాలు చదువండి.

కడుపు మండింది, కాలికి బుధి చెప్పు... వీటిని జాతీయాలు అంటారని తెలుసుకదా!

మరికొన్ని జాతీయాలు చూడండి. వీటితో సాంతవాక్యాలు రాయండి.

(1) తలప్రాణం తోకకు వచ్చినట్లు

(2) పొయ్యెలో ఉప్పువేసినట్లు

(3) తోక తొకిన్న తాచు

(4) అరికాలి మంట నెత్తికెక్కినట్లు

(5) తంతె పరుపులో పడ్డట్టు

(6) పోయింది పొల్లు ఉన్నది గట్టి

(అ) కింది పదాల వరుసలోని భాషీలలో తరువాత వచ్చే వరుస పదాలు రాయండి.

ఉదా: పొలం, _____, _____, ధనం.

పొలం, పంట, అంగడి, ధనం.

- (1) దొంగలు, _____, _____, జైలు.
- (2) దుష్టులు, _____, _____, శిక్ష.
- (3) వడ్డు, _____, _____, అన్నం.
- (4) నది, _____, _____, వంట.
- (5) చెరువు, _____, _____, మత్తడి.

(ఇ) కింది పదాలు ఒకే వాక్యంలో వచ్చేలా సాంతవాక్యం రాయండి.

- (1) పుట్టింది, మరిసింది _____
- (2) చేరింది, మెరిసింది _____
- (3) కూలీ, బియ్యం _____
- (4) పంట, ధర _____
- (5) పొలమంత, మెరిసింది _____

V. సృజనాత్మకత / ప్రశంస

(అ) పారం ఆధారంగా మీకు తెలిసిన వీరనారి / స్త్రీ మూర్తి గురించి కింది పదాలు ఉపయోగించి గేయం రాయండి.

గేయం: స్త్రీశక్తి రూపమూ, పోరాట దీపమూ,
నారీ శిరోమణీ, నాతి కిరీటమూ,
దానమూ ధైర్యమూ, మానమూ ప్రాణమూ,

VI. భాషను గురించి తెలుసుకుండాం

(అ) కింది వాక్యాలు చదువండి. వాటిలోని పదాలలో కర్త, కర్మ, క్రియలు గుర్తించండి.

- (1) విద్యార్థులు ఊరేగింపులు నిర్వహిస్తున్నారు.
- (2) తాతయ్య స్నేహాను సర్వస్తున్కు తీసుకొని పోయాడు.

-
- (3) పింగళి వెంకయ్య త్రివర్ధనాకాన్ని రూపొందించాడు.
- (4) రజిత గేయం రాసింది.
- (5) అమ్మ పాపాయికి పాలు ఇచ్చింది.
- (6) కృష్ణ మామిడి పండ్లు తెచ్చిందు.
- (7) మంగ శుభలేఖను చదివింది.
- (8) సందీప్ నాయనమ్మను కథలు చెప్పుమని ఆడిగాడు.

ప్రాజెక్టు పని

వివిధ జిల్లాలలోని తెలంగాణ వీరనారీమఱల
వివరాలు సేకరించండి, తరగతి గదిలో ప్రదర్శించండి.

నేనిని చేయగలనా?

1. వీరనారీమఱల గురించి మాట్లాడగలను. అవును / కాదు
2. చరణం ఆధారంగా ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలను. అవును / కాదు
3. పలమ్మ వీరత్వం గురించి సాంతమాటల్లో రాయగలను. అవును / కాదు
4. గేయం ఆధారంగా నాకు తెలిసిన వీరనారి / స్త్రీమూర్తి గురించి పదాలనుపయోగించి గేయాన్ని రాయగలను. అవును / కాదు

“వీకోచితంగా చేసే పనులు విరజిమ్మే పరిమళమే కీర్తి”

- సోక్రటీస్

8. వృధాచేయం

కింది బొమ్మను చూడండి. ఆలోచించి మాట్లాడండి.

ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పండి

- ◆ బొమ్మ చూడండి. ఏమి జరుగుతున్నదో చెప్పండి.
- ◆ షై బొమ్మలోలాగ జరగడం వల్ల ఏమవుతుంది?
- ◆ షై బొమ్మలోలాగ జరగకుండా ఉండాలంటే మనం ఏం చేయాలి?

ఉద్దేశం

నీరు, విద్యుత్ వృధా, గురించి అవగాహన కలిగించడం, పోస్ట్ రును పరిచయం చేయడం. ఈ పారం ఉద్దేశం.

పిల్లలూ! ఇట్లా చేయండి.

- పారంలోని బొమ్మలు చూడండి. బొమ్మల గురించి మాట్లాడండి.
- పారం చదువండి. అర్థంకాని పదాల కింద గీత గీయండి.
- గీత గీసిన పదాలకు అర్థాలను మీ మిత్రులను లేదా ఉపాధ్యాయులను అడిగి లేదా ‘పదాలు - అర్థాలు’ అనే పట్టికలో చూసి తెలుసుకొండి.

సాధారణంగా డబ్బును పొదుపు చేయాలని మనకు తెలుసు. అట్టే నీటిని పొదుపుగా వాడాలని కూడా తెలుసు. మరి ఇంకా వేటిని పొదుపుగా వాడాలో కూడా తెలుసుకోవాలి.

శైలజ, లక్ష్మి, రాధలు మంచి మిత్రులు. వాళ్ళు ఒక మంచి విషయం గురించి మాట్లాడుకున్నారు. దేని గురించి మాట్లాడుకున్నారు? ఏమేం చేయాలనుకున్నారో పారం చదువండి. తెలుసుకోండి.

ఆ రోజు అదివారం. శైలజ హడావిడిగా అన్నం తిని ఆటలకు బయల్దేరింది. తోవలో ఆమె చూపు గోడపై అతికించిన పెద్ద కాగితంపై పడింది. ఏమిటిది? అనుకొని, ఆసక్తిగా ఆ కాగితం వైపు అట్లా చూస్తున్నది. ఇంతలోనే శైలజ స్నేహితులు లక్ష్మి, రాధ, సరిత, అనిరుధ్ం అక్కడకు వచ్చి “ఏంది గోడవైపు అట్ల గుడ్లపుగించి చూస్తున్నావు?” అన్నది లక్ష్మి. దానికి శైలజ “గోడమీద అతికించిన ఈ పెద్ద కాగితంలో ఏమున్నదో చూస్తున్నా” అన్నది. అందరు కలసి గోడ దగ్గరికి వెళ్ళి, ఆ కాగితాన్ని చదివారు. అందులో ఈ విధంగా ఉన్నది.

ఒక్క నిమిషం ఆలోచించండి!

విద్యుత్తు వినియోగదారులకు విజ్ఞాపి,

విద్యుత్తు విలువ మీకు తెలుసు. దాన్ని ఎంత పొదుపుగా వాడుకుంటే అంత మంచిది. లేకపోతే భవిష్యత్తు అంధకారమవుతుంది.

విద్యుత్ పొదుపు చేయడానికి సూచనలు :

- ◆ ఇంట్లో ఉన్నప్పుడు, పగటిపూట బల్బులు వేసుకోండి.
- ◆ సి.యఫ్.యల్ బల్బులను మాత్రమే వాడండి.
- ◆ గాలి, వెలుతురు కోసం ప్యాసు, ఎ.సి., కూలర్లకు బదులు కిట్టికీలు తెరిచి ఉంచుకోండి.
- ◆ ఇంటి నుండి బయటకు వెళ్తున్నప్పుడు విద్యుత్తును నిలిపివేయండి.
- ◆ మాటి మాటికీ ప్రైజెను తెరువవద్దు.
- ◆ గీజర్ / హీటర్, లిప్పులు మొదలగువాటిని తక్కువగ వాడండి.
- ◆ ఎలక్ట్రిక్ కుక్కర్, మైక్రోవేవ్ ఓవన్కి బదులు గ్రౌన్ పొయిని వాడండి.
- ◆ ప్రతిరోజు కాకుండా కొన్ని రోజులకు అవసరమైన ఆహార పదార్థాలను, దినుసులను రుచీ పెట్టుకోండి.
- ◆ విద్యుత్తును సామర్థ్యమున్న (ఐదు సక్కత్తాలు) ఎలక్ట్రానిక్ పరికరాలను మాత్రమే వాడండి.

“నేటి విద్యుత్తు పొదుపు - రేపటి జాతికి వెలుగు”

రాష్ట్ర విద్యుత్తుశాఖ, తెలంగాణ

“ఇందులో విద్యుత్తుకు సంబంధించిన వివరాలు ఉన్నాయి.” విద్యుత్తును పొదువు చేయమని రాసి ఉన్నది” అన్నరు లక్ష్మీ, రాథ, అనిరుధ్.

పెద్ద పెద్ద కాగితాలు గోడలకు అతికించి ఉండటం చూస్తూ ఆడుకోవడానికి మైదానం వైపు ఉరికారు.

ఇంతలో నర్సర అక్కడకు రావడం చూసి, పిల్లలందరూ సంతోషంతో “అక్కా!” అని ఆమె చుట్టూ చేరారు.

నర్సరు : ఏం మాట్లాడుకుంటున్నారు?

శైలజి : అక్కా! గోడలపై పెద్ద పెద్ద కాగితాలు అతికించి ఉండటం మేం ఇక్కడికి వస్తుంటే చూశాం. దాని గురించే మేమందరం మాట్లాడుకుంటున్నాం.

నర్సరు : అదా సంగతి! నేనుగూడ ఇటు దిక్కు వస్తుంటే గోడలపై చూశాను. దాన్ని పెద్ద కాగితం అనగూడదు. ‘పోష్టరు’ అనాలి.

రాథ : మరి దాన్ని ఎవరు అక్కడ అతికించారు?

నర్సరు : విద్యుత్ శాఖవారు అతికించారు. ఇటువంటి పోష్టర్లు మీరు ఇంకా ఏమైన చూశారా?

సరిత : ఇంతకన్న కొంచెం చిన్న పోస్టరును మన ఊరి జాతరలో చూశాం. ఫిబ్రవరి 4వ తేదీ వసంతపంచమి నాడు అనంతసాగర్లో సరస్వతీమాత ఉత్సవం జరుగుతుందని రాసి ఉన్నది.

నర్జుడు : ఇంకా ఎవరైనా ఇటువంటి పోస్టరు చూశారా?

అనిరుధ్ : సినిమా పోస్టరు చూశాను. దాని మీద హార్లో బొమ్మలు, ఇంకా వేరే బొమ్మలు కూడా ఉన్నాయి. సినిమా పేరు, దర్శకునిపేరు, నిర్మాతపేరు, ఇంకా వేరే పేర్లు కూడ రాసి ఉన్నాయి.

శైలజ : చిన్న పిల్లలకు పోలియో చుక్కలు వేంఱించాలని మన ఊర్లో పోస్టరు అతికించారు.

లక్ష్మీ : ఈ పోస్టర్లు ఎందుకు అతికిస్తారు?

నర్జుడు : సమాచారం అందరికీ తెలవడం కోసం, ప్రజలను చైతన్య పరచడం కోసం కార్యాలయాల్లో, చౌరస్తాలో, జననమృదురంగా ఉండే చోట పోస్టర్లను అతికిస్తారు. ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలను గురించి తెలియజేయడానికి, వ్యాపార నంస్థలు తమ నంస్థల గురించి, ఉత్సవుల గురించి ప్రచారం చేసుకొనుటకు పోస్టర్లను ముద్రించి గోడలమీద అతికిస్తారు.

అనిరుధ్ : సర్వ్ గురించి తెలియజేసేవి కూడా అతికిస్తారు గదా!

నర్జుడు : అవును.

అనిరుధ్ : విద్యుత్ గురించి పోస్టర్లో ఏమున్నది అక్కు?

నర్జుడు : కరెంటును తెలుగులో విద్యుత్తు అంటారు. ఫ్రైజ్, ఇస్ట్రీపెట్టె, రైన్కుక్కర్, మిక్సీ, వాషింగ్ మెషీన్ మొదలైనవి విద్యుత్తుతో వని చేస్తాయి. వంటచేలలో బోర్వెచార్లు వని చేస్తుంటాయి. ఎలక్ట్రిక్ రైలు నడవడానికి విద్యుత్తు అవసరం. కాబట్టి విద్యుత్తును పొదుపు చేయాలని పోస్టరు ద్వారా ప్రచారం చేస్తున్నారు. అందరికీ తెలిసేటట్టు చేస్తున్నారు.

రాథ : ఇన్ని అవసరాలుండగా విద్యుత్ సరఫరాను రోజులో ఎక్కువసార్లు ఎందుకు నిలిపివేస్తున్నారు?

నర్జుడు : జలాశయాల్లో నీళ్ళు అడుగంటడం, బొగ్గునిల్వలు తగ్గిపోవడం దీనికి కారణం. అందుకని విద్యుత్తుకోత తప్పనిసరి అఱ్యంది.

అనిరుధ్ : విద్యత్తు కోతకు నీళ్కు సంబంధం ఏందక్కా?

నర్వద : విద్యత్తు ఉత్పత్తికి నీటిని వినియోగిస్తారు. వానలు లేక జలాశయాల్లో చాలినంత నీరులేక విద్యత్తు మన అవసరాలకు తగినంత తయారవడం లేదు.

శైలజ : అయితే బొగ్గుకు, విద్యత్తుకు ఉన్న సంబంధం గురించి గూడా చెప్పా అక్కా!

నర్వద : మన తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ఎక్కువ విద్యత్తు ఉత్పత్తి బొగ్గుతోనే జరుగుతున్నది. కొత్తగూడెం, రామగుండంలలో థర్బల్ పవర్ స్టేషన్లు ఉన్నాయి. విద్యత్త తయారీ అధిక ఖర్చుతో కూడుకున్నది. అందుకొరకు మనం విద్యత్తును ఆదా చేయాలి. పొదుపుగా వాడితే దానిని ఉత్పత్తి చేసినట్టే లెక్క.

సరిత : ఆదా చేయటమా? అంటే?

నర్వద : మన ఇంటిలో అవసరంలేకున్న ఫ్యాన్ వేయడం, ఫ్రైజ్ తలుపు మాటి మాటికి తీయడం, ఇంట్లో ఎక్కువ బల్బులు వాడడం, పగటిపూట గూడ లైట్లు వెలిగించడం మొదలైన వాటితో విద్యత్తును వృధా చేస్తున్నం. ఇవన్నీ తగ్గిస్తే విద్యత్తును ఉత్పత్తి చేస్తున్నట్టే. అందుకని విద్యత్తును వినియోగించేముందు ఒక్క నిమిషం ఆలోచించాలి.

పిల్లలందరూ : సరే అక్కా! ‘ఈ రోజు నుంచి మేమంతా మా ఇండ్లలో విద్యత్తును వృధా చేయం’ అని ప్రతిజ్ఞ చేస్తున్నాం.

అని పిల్లలందరూ నర్వద అక్క దగ్గర నుంచి వెళ్ళి ఆటల్లో మునిగిసోయారు.

అణి చేయండి

I. వినడం, ఆలోచించి చెప్పడం

- (అ) ఈ పారం ద్వారా ఏమేమి, ఎందుకు వృధా చేయకూడదని తెలుసుకున్నారో చెప్పండి.
- (అ) మీ ఇంట్లో వేటికోసం విద్యత్తును వాడుతున్నారు? వీటిలో దేనికి ఎక్కువ విద్యత్తు అవసరమవుతున్నది?
- (ఇ) మీ గ్రామంలో / పీథిలో విద్యత్తును అవసరం మేరకే వినియోగిస్తున్నారా? లేక వృధా చేస్తున్నారా? ఎట్లాగో తెలుపండి.

II. ధారాళంగా చదువడం, అర్థంచేసుకొని చెప్పడం, రాయడం

(అ) కింది పోస్టరును చదువండి. జవాబులు చెప్పండి. రాయండి.

గ్రామ ప్రజలారా! జాగ్రత్త పడండి!

గ్రామ ప్రజలకు విజ్ఞాప్తి

నీటి వృధాను అరికట్టండి.

- ◆ నీరు మనకు ప్రాణాధారం.
- ◆ ప్రతి నీటి చుక్క విలువైనదే!
- ◆ నీటిని పొదువుగా వాడుకుండా!
- ◆ మనం అవసరం మేరకు మాత్రమే నీటిని వినియోగించాం!
- ◆ నీరు ఎక్కడైనా పంపలు నల్లాలలో వృధా అవుతుంటే వెంటనే మునిసిపాలిటీ / పంచాయితీ వారికి తెలియజేయండి.
- ◆ నల్లాను వదిలేసి పనులు చేయకండి. బకెట్లో పట్టుకొని నీటిని వాడండి.
- ◆ వాడుకొన్న నీటిని మొక్కలకు మళ్ళించండి.
- ◆ వర్షపు నీరు వృధా కాకుండా ఇంకుడుగుంత ద్వారా భూగర్భజలాలను వృద్ధి పరుద్దాం.

**గ్రామ పంచాయితీ,
జముదాపురం**

(1) పోస్టరు దేన్ని గురించి తెలియజేస్తున్నది?

(2) పోస్టరును ఎందుకోసం అతికించారు?

(3) పోస్టరు ద్వారా నీవు తెలుసుకున్న మూడు ముఖ్యమైన విషయాలు ఏవి?

(అ) పారంలోని పోస్టరును చదువండి. దాని ఆధారంగా మీ ఇంట్లో ఏమేమి అమలు చేస్తున్నారు? ఏమేమి అమలు చేయడంలేదో రాయండి.

అమలు చేసేవి	అమలు చేయనివి

III. అలోచించి సాంతమాటల్లో రాయడం (స్వీయరచన)

- (అ) “విద్యుత్తును పొదుపు చేస్తే, దాన్ని ఉత్పత్తి చేసినట్టే” దీన్ని సమర్థిస్తూ నాలుగు వాక్యాలు రాయండి.
- (అ) విద్యుత్తును పొదుపుగా వాడాలని తెలుసుకున్నారు కదా! ఇంకా వేలైని, ఎందుకు పొదుపు చేయాలో రాయండి.
- (ఇ) ‘పోస్టరు’ను ఎందుకు వాడుతారు? విద్యుత్తులుగా మీరు ఏవి విషయాలు ఇతరులకు తెలుపడానికి పోస్టరును తయారుచేయాలనుకుంటున్నారో రాయండి.

IV. పదజాలం

- (అ) విద్యుత్తుతో పనిచేసే కొన్ని వస్తువుల పేర్లు రాయండి.

- (అ) కింది పదాలతో సాంతవాక్యాలు రాయండి.

- (1) పొదుపు : _____
- (2) జాతర : _____
- (3) పోస్టరు : _____
- (4) ఉత్పత్తి : _____

(ఇ) కింది వాక్యాలను ఒకే పదంతో సూచించండి.

- (1) వృథా చేయకుండుట. _____
- (2) సమాచారాన్ని పెద్ద కాగితం మీద ప్రదర్శించేది. _____
- (3) పిల్లలు ఆటలాడుకునే స్థలం. _____
- (4) దేవాలయం దగ్గర ప్రతి ఏటా జరిపే ఉత్సవం. _____
- (5) ఎక్కువ నీరు నిలువ ఉండే చోటు. _____

V. సృజనాత్మకత / ప్రశంస

(అ) విద్యుత్తు శాఖ వాళ్ళ పోస్టరు చూశారు కదా! అట్లాగే మీ గ్రామంలో మొక్కలు నాటాలని సూచించేలా ఒక పోస్టరును తయారుచేయండి. ప్రదర్శించండి.

VI. భాషను గురించి తెలుసుకుండాం

(అ) కింది వాక్యాలను చదువండి. క్రియాపదాల కింద గీత గీయండి.

- (1) పిల్లలు చెట్టు కింద ఆడుకొంటున్నారు.
- (2) వెంకటయ్య నిద్రపోతున్నాడు.
- (3) పోతన గౌప్యకవి.
- (4) కుంటాల జలపాతం అంద్మైనది.

1, 2 వాక్యాలకు, 3, 4 వాక్యాలకు గల భేదమేమి? 3, 4 వాక్యాలలో క్రియాపదం లేకపోయినా పూర్తి అర్థాన్ని ఇస్తున్నాయి కదా! ఇలాంటి వాటిని ‘క్రియరహిత’ వాక్యాలు అంటారు.

మరికాన్ని క్రియరహిత వాక్యాలు రాయండి.

ఉదా: సీతయ్య అమాయకుడు, మా ఊరు రామాపురం.

(అ) కింది వాక్యాలు చదువండి.

ఉదా: సైనికులు యుద్ధంలో పాల్గొన్నారు. వీర సైనికులు యుద్ధంలో పాల్గొన్నారు.

రెండవ వాక్యంలో ‘సైనికులు’ ముందు ‘వీర’ అనే పదం ఉంది కదా! ఇది ‘కర్త’ గురించి తెలిపే విశేషణ పదం. అలాగే కింది వాక్యాలు చదువండి. కర్తకు ముందు విశేషణ పదాలు చేర్చి రాయండి.

(1) నక్క సింహం దగ్గరకు వెళ్ళింది.

(2) మల్లెలు తోటలో విరబూశాయి.

(3) వెన్నెల ఆకాశం నిండా పరుచుకున్నది.

ప్రాజెక్టు పని

మీ గ్రామంలో ఏ ఏ అంశాల మీద పోస్టర్లు వేశారో అవి వేటికి సంబంధించినవో వాటిలోని వివరాలు రాయండి. తరగతిలో చెప్పండి.

నేనిని చేయగలనా?

1. విద్యుత్ వినియోగం, పొదుపు గురించి సొంతమాటల్లో చెప్పగలను. అవును / కాదు
2. నీటి వృథాపై పోస్టరు ఆధారంగా ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలను. అవును / కాదు
3. విద్యుత్ వినియోగం, పొదుపును సమర్థిస్తూ సొంతమాటల్లో రాయగలను. అవును / కాదు
4. మొక్కలు నాటడంపై పోస్టరును తయారుచేసి ప్రదర్శించగలను. అవును / కాదు

**వృథా చేయకపోవడమంటే
సంపాదించడమే.**

చదువు - ఆనందించు

క్రిస్తుస్

ప్రపంచ వ్యాప్తంగా జరుపుకుంటున్న పండుగలలో క్రిస్తుస్ పండుగ ఒకటి. ఈ పండుగ క్రైస్తవులకు అతిపెద్ద పండుగ. ఇది ప్రతి సంవత్సరం డిసెంబర్ 25వ తేదీన జరుపుకుంటారు. ఈ పండుగను క్రిస్తుస్ రూవ్, క్రిస్తుస్, బాక్షింగ్ దినం అనే మూడు రోజులుగా జరుపుకుంటారు. ఇవి ప్రతి సంవత్సరం డిసెంబర్ నెలలో 24, 25, 26 తేదీలనాడు వస్తాయి.

సంప్రదాయ కథనాల ప్రకారం జీసస్ ఒక పశువులశాలలో, పశువుల మధ్య పుట్టడని, జన్మించగానే అయిన తల్లి మేరీ మాత అయినను వస్త్రాలతో చుట్టి వారున్న ధర్మశాలలో భారీ లేనందున పశువుల కొట్టంలోనే ఉంచవలసి వచ్చిందని ‘బైబిలు’ చెబుతున్నది. అయిన పుట్టిన రోజు రాత్రి ఆ ఊరికి పక్కనున్న పొలాల్లో కొందరు పశువుల కాపర్లు తమ గౌరెల మందలను కాపలా కాస్తున్నారు. అప్పుడు ఒక దేవదూత ఆకాశం నుంచి వారి ముందుకు దిగి వచ్చాడు. ఆ దూత చుట్టూ ఉన్న వెలుగుకు గౌరెల కాపరులు భయపడ్డారు. దేవదూత వాళ్ళతో “భయపడకండి ఇదిగో! మీకొక సంతోషకరమైన శుభవార్త. ఇవ్వాళ్ బెత్తహేంలోని ఒక పశువుల పాకలో లోకరక్షకుడు పుట్టాడు. ఆయన అందరికీ ప్రభువు. ఒక పసికందు పొత్తిగుడ్డలో చుట్టబడి పశువులశాలలో ఉన్న దాణాత్మణ్ణెలో పడుకుని ఉంటాడు. ఇదే మీకు ఆనవాలు”. దేవదూత ఇలా చెబుతుండగా పొలమంతా దేవదూతులతో నిండిపోయింది. వాళ్ళంతా దేవునికి స్తుతి గీతాలు పాడి మాయమయ్యారు. గౌరెల కాపరులు హాటాహాటిన వెళ్లి దేవదూత చెప్పిన పశువుల పాకకు చేరుకున్నారు. అక్కడ తొట్టెలో పడుకుని ఉన్న శిశువును చూశారు.

అలా 2000 సంవత్సరాల కిందట డిసెంబర్ 24వ తేదీ అర్ధరాత్రి ఏసుక్రిస్తు జన్మించాడు. అందుచేత ఆ మరునాడు అంటే డిసెంబర్ 25వ తేదీ క్రిస్తుస్ పండుగని జరుపుకుంటున్నారు.

ఈ పండుగకు క్రైస్తవులు తమ ఇళ్ళను, వర్షిలను అలంకరిస్తారు. వెదురుబద్దులతో, రంగు కాగితాలతో ఒక పెద్ద నక్కతాన్ని తయారుచేసి ఇంటికప్పు మీద ఎత్తులో పెడుతారు. రాత్రివేళ దీపాలంకరణలతో ఇళ్ళు, చర్చీలు అందంగా ఉంటాయి. ప్రతిఇంట్లోనూ ఒక క్రిస్తుస్ చెట్టును ఏర్పాటు చేస్తారు. ఇది ఈ పండుగ ప్రత్యేకత. ఈ చెట్టును రంగురంగుల కాగితాలతోనూ, కాగితపు నక్కతాలతోనూ, చిరుగంటలతోనూ, చిన్నవిన్న గాజు గోళాలతోనూ అలంకరిస్తారు. మరొక విశేషం ఉన్నది. క్రిస్తుస్ కిందటి రాత్రి శాంతాక్లూబ్ (ఫాదర్ క్రిస్తుస్) ఆకాశం నుండి ధ్రువపు జింకలు లాగే బండిలో వచ్చి పిల్లలకు బహుమతులు ఇస్తాడని నమ్ముతారు. క్రిస్తుస్ రోజున బంధువుల ఇళ్ళకు మిత్రుల ఇళ్ళకు వెళ్లి ప్రేమాభిమానాలతో క్రిస్తుస్ శుభాకాంక్షలు చెబుతారు. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం క్రిస్తుస్ పండుగను అందరు ఆనందందోత్సాహాలతో జరుపుకోవాలని రెండు రోజులు సెలవులు మంజూరు చేసింది.

9. గోపి ఉప్ప

కింది బొమ్మను చూడండి. ఆలోచించి మాట్లాడండి.

ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పండి

- ◆ బొమ్మలో ఏమేమి అమ్ముతున్నారు? వాటిలో మీకు తెల్పినవి ఏవి?
- ◆ బొమ్మలోని పిల్లలు పీకలు అమ్మేవానితో ఏం మాట్లాడుతున్నారు?
- ◆ బొమ్మలో కనపడుతున్న వస్తువులలో నీ కిష్టమైనది ఏది? ఎందుకు?

ఉండ్రేశం

మనం ఇతరులకు చేత్తున సహాయం చేస్తే మనకు కూడా మేలు జరుగుతుంది. దీనివల్ల అస్త్రైన అనందం కలుగుతుంది అని చెప్పడమే ఈ పారం ఉండ్రేశం.

పిల్లలూ! ఇట్లా చేయండి.

- పారంలోని బొమ్మలు చూడండి. బొమ్మల గురించి మాట్లాడండి.
- పారం చదువండి. అర్ధంకాని పదాల కింద గీత గీయండి.
- గీత గీసిన పదాలకు అర్థాలను మీ మిత్రులను లేదా ఉపాధ్యాయులను అడిగి లేదా ‘పదాలు - అర్థాలు’ అనే పట్టికలో చూసి తెలుసుకొండి.

“పేదలకు, నిస్సహయులకు సహాయం చేయడం వల్లనే క్రత్రచక్రం నాకు ఇష్టమైన డప్పగా మారింది.”
ఇట్లా ఎవరు అనుకున్నారు? ఎందుకు? కథ చదివి తెలుసుకొండి.

రామాపురం గ్రామంలో గోపి అనే పిల్లవాడుండేవాడు. అతడు వాళ్ళ నాయనమృతో పాటు ఉండేవాడు. గోపి వాళ్ళ నాయనమృతో ఎంతో కష్టపడి బతుకు వెళ్లడినేది.

బకరోజు నాయనమృతో గోపితో “బరే పిల్లగా! నేను కట్టేలు అమ్మడానికి అంగడికి పోతున్నావచ్చేటప్పుడు నీకేమైనా తేవాల్నా” అన్నది.

గోపి నాయనమృతో... “నాకేమి వద్దగానీ బజారులో డప్పు దొరికితే తీసుకురావా? డప్పు వాయించడమంటే నాకు చాలా ఇష్టం. దానితో ఆడుకుంట” అన్నాడు. నాయనమృతో సరే అన్నది.

అంగడిలో కట్టేలు అమ్మినంక నాయనమృతు ఒక బోమ్మల దుకాణంలోనికి పోయి “నేటూ! ఈ డప్పు ధర ఎంత?” అని అడిగింది. “ఇరవై రెండు రూపాయలు” అన్నాడు దుకాణదారు. కానీ నాయనమృతు దగ్గర పదిహేను రూపాయలే ఉన్నాయి. “అయ్యా! మనుమని కోసం డప్పు కూడా కొనలేకపోతినే” అనుకుంట నిరాశగా ఇంటికి బయలుదేరింది.

తోవలో ఆమెకు ఒక గుండ్రని కర్త చక్రం కనిపించింది. “పోనీ దీనైనా తీసుకపోతా. నా మనుమడు ఆడుకుంటడు” అని ఆ చక్రాన్ని సంచిలో వేసుకుని ఇంటికి తీసుకపోయింది.

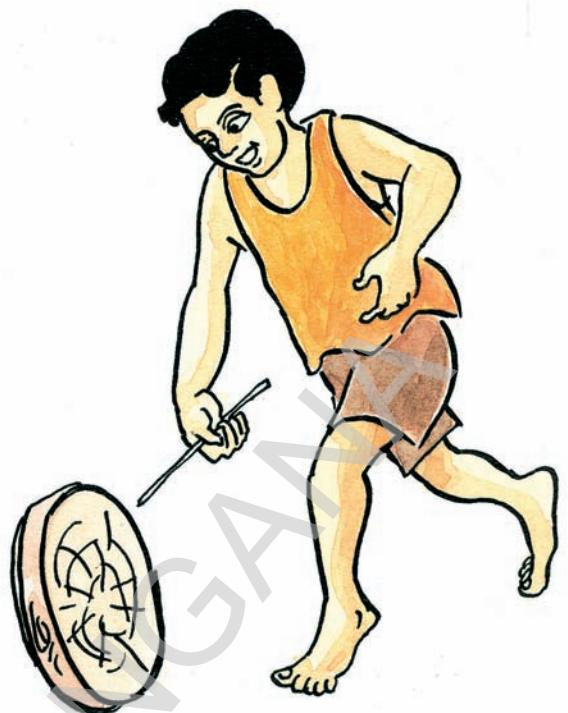
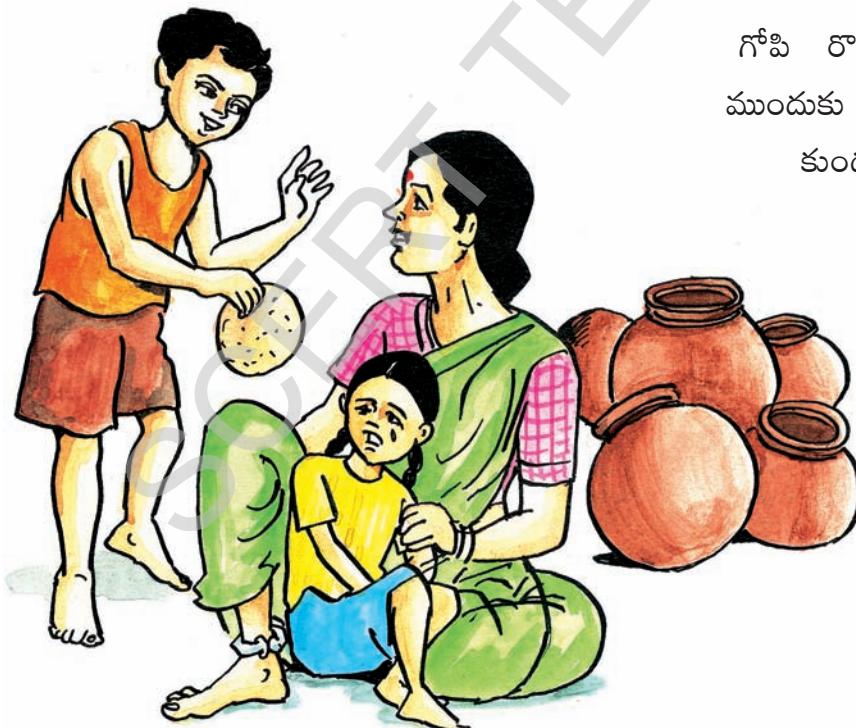
గోపి ఉరుక్కుంట వచ్చి నాయనమృతును చుట్టేశాడు. “నాయనమృతు డప్పు తెచ్చినవా?” అని అడిగాడు. “డప్పు మరెప్పుడైనా తెస్త... ఈ చక్రంతో ఆడుకో” అని కర్త చక్రాన్ని తీసి గోపికి ఇచ్చింది.

గోపి ఏమీ మాట్లాడకుండా కర్ర చక్రాన్ని తీసుకొని
దాన్ని దొర్లించుకుంటా ఊరిలో తిరుగసాగాడు.

చక్రంతో ఆడుకుంటా పోతుంటే గోపికి ఒకచోట
ఒక ముసలమ్మ పొయ్యి ముందర కూర్చొని ఏడవడం
కనిపించింది. ఆవే దగ్గరగా వెళ్ళి “అవ్యా
ఎందుకేడుస్తన్నవ్వ?” అని అడిగాడు. “బాగా ఆకలిగా
ఉన్నది. ఇంట్లో విండి ఉన్నది గానీ పొంచ్చు
వెలిగించడానికి కట్టేలు లేవు. రొట్టేలు ఎట్లా
చేసుకోవాలెనో తెలుస్తలేదు” అన్నది.

“అవ్యా! ఏడువకు. నా దగ్గర కర్రచక్రం ఉన్నది.
దీంతో పొయ్యి వెలిగించుకొని నీ ఆకలి తీర్చుకో”
అని చక్రాన్ని ఆమెకు ఇచ్చిందు.

ముసలమ్మ గోపి జాలి గుణానికి సంతోషించింది. ఆ కట్టేతో పొయ్యి వెలిగించి, రొట్టేలు చేసుకున్నది.
“ఒరే పిల్లగా! నువ్వెంతో మంచోడివి. నా ఆకలి తీర్చినవు. నీకిప్పడానికి నా దగ్గర ఏమీ లేదు. ఇదిగో ఈ
రొట్టే తీసుకో. ఆకలైనప్పుడు తిను” అని ఒక రొట్టే ఇచ్చింది.

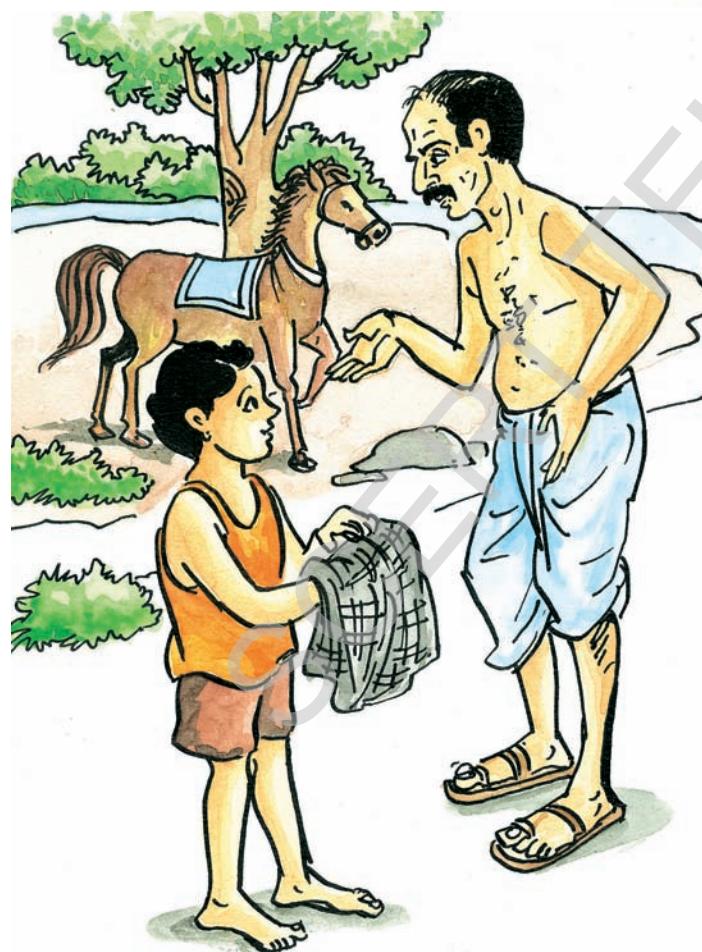
గోపి రొట్టేను కాగితంలో చుట్టుకుని
ముందుకు పోయాడు. కొంతదూరం పోగానే
కుండలు చేసే కనకయ్య కూతురు
సరిత వాళ్ళమ్మ ఒడిలో కూచుని
ఏడుస్తూ కనిపించింది.
“చిన్నమ్మా! మీ అమ్మాయి
ఎందుకేడుస్తన్నన్నది”? అని
అడిగాడు గోపి.

“ఆకలికి ఏడుస్తన్నన్నది”
అన్నది బాధగా. “చిన్నమ్మా! ఈ
రొట్టేను తీసుకో” అని తన
చేతిలోని రొట్టేను ఆమెకిచ్చాడు.
పాప ఆకలి తీరి నవ్వసాగింది.

“బిడ్డ! ... నువ్వు ఎంతో మంచోడివి.
నా బిడ్డ ఆకలి తీర్చినవు. నీకివ్వదానికి నా
డగ్గర ఈ మట్టిపాత్ర తప్ప ఏమీ లేదు” అని
గోపీకి మట్టిపాత్ర ఇచ్చింది.

గోపి మట్టిపాత్రను తీసుకొని
కొంతదూరం పోయాక బట్టలు ఉతికే రాజయ్య
కనిపించాడు. రాజయ్య కొడుకు కుండను
పగుల గొట్టాడు. దాంతో రాజయ్య కొడుకును
మందలిస్తున్నాడు. రాజయ్య కొడుకు
ఏడుస్తున్నాడు.

“చిన్నాన్నా!... అతన్ని ఏమీ అనకు. ఇదిగో ఈ
మట్టిపాత్ర తీసుకో” అని మట్టిపాత్ర ఇచ్చాడు. దాంతో
రాజయ్య “బాబు!... నువ్వేంతో మంచోడివి” అని
చెప్పి మట్టిపాత్రకు బదులుగా లోపలి నుండి పాత
గొంగడి తెచ్చి గోపీకి ఇచ్చాడు.

గోపి గొంగడి భుజాన వేసుకుని నది డగ్గరకు
పోయాడు. అక్కడ ఒక వ్యక్తి ఒంటిమీద సరైన బట్టలు
లేకుండా చలికి గజగజ వఱుకుతూ నిలబడి
ఉన్నాడు. అతని పక్కనే ఒక గుర్రం ఉన్నది.

గోపి ఉరుక్కుంటూ పోయి గొంగడి అతనికిచ్చి
కప్పుకోమన్నాడు. ఆ వ్యక్తి గొంగడి కప్పుకొని
అందులో ముదుచుకు పోయాడు. అతని చలి తగ్గింది.
అప్పుడతను “నేనొక వ్యాపారిని. పట్టుంలో వ్యాపారం
చూసుకుని వస్తుంటే దొంగలు దాడిచేసి నా డబ్బు,
నగలతో పాటు ఒంటిమీద బట్టలు కూడా

దోచుకుపోయారు. నాకు గొంగడి ఇచ్చి ప్రాణం కాపాడావు. నీకివ్యదానికి నా దగ్గర ఈ గుర్తం తప్ప మరేమీ లేదు” అని గుర్తాన్ని గోపికి ఇచ్చాడు. గోపి గుర్తం కళ్ళెన్ని చేత్తో పట్టుకుని అలా నడుచుకుంటూ పట్టుంలోకి ప్రవేశించాడు.

పట్టుంలో అతనికో ఊరేగింపు కనిపించింది. కానీ ఆ ఊరేగింపు ముందుకు కదలడం లేదు. అందరూ నిశ్చబ్దిగా నిలబడి ఉన్నారు. అది చాలా పెద్ద ఊరేగింపు. అక్కడి బ్యాండుమేళం వాళ్ళ దగ్గర సన్నాయి, దోలు, డప్పు ఇట్లు రకరకాల వాద్యాలున్నాయి. ఊరేగింపు ఎందుకు ఆగిపోయిందని అడిగాడు గోపి.

“ఈ రోజు నా కొడుకు లగ్గం. ముహూర్తం సమయం దాటిపోతున్నది. కానీ మేము మాట్లాడుకున్న గుర్తం ఇంకా రాలేదు” అన్నాడు పెళ్ళికొడుకు తండ్రి.

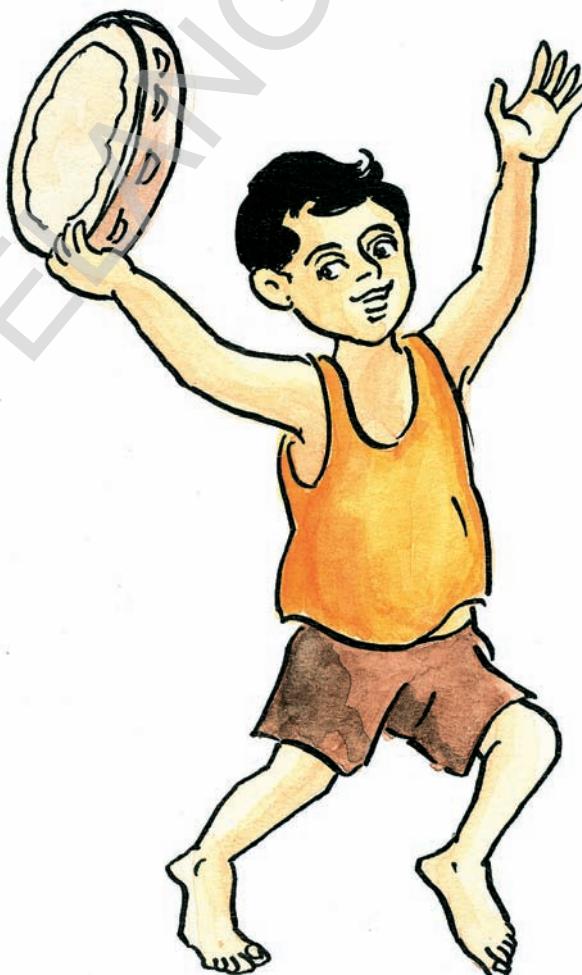
“అయ్యో తాతా! ... దీనికి మీరింత బాధపడాలా? నా దగ్గర గుర్తం ఉన్నది. దాన్ని తీసుకుని ఊరేగింపు ప్రారంభించండి” అని గుర్తాన్ని తీసుకువచ్చి ఇచ్చాడు. ఊరేగింపు మొదలైంది. పెండ్లి ఘనంగా జరిగింది.

“నాయనా! నువ్వు చాలా మంచోడివి. నేనీ ఊరిలో ధనవంతుడైన షాపుకారును. నీ గుర్తానికి ఎన్ని రూపాయలు కావాలో అడుగు” అన్నాడు షాపుకారు.

గోపి “తాతా! నాకు డబ్బులు వద్ద. ఆ బ్యాండుమేళంలోని డప్పు కావాలి. డప్పంటే నాకు చాలా ఇష్టం” అన్నాడు గోపి.

షాపుకారు ఎంతో సంతోషించి ఆ డప్పుతోపాటు పైనలు కూడా ఇచ్చాడు. పైనల సంచీని భుజాన వేలాడేసుకుని, డప్పు కొట్టుకుంటూ ఇంటికి పోయాడు గోపి.

“ఇంటినుండి బయలుదేరేటప్పుడు నా దగ్గర ఒక చక్రం ఉండె కానీ ఇతరులకు సాయం చేయడం వల్లనే కర్రచక్రం నాకు ఇష్టపైన డప్పుగా మారింది” అని అనుకున్నాడు.

అపి వేయండి

I. వినడం, ఆలోచించి చెప్పడం

- (అ) గోపి డప్పు కథను మీ సాంతమాటల్లో చెప్పండి.
- (అ) మీరు చూసిన ఏదైనా పెళ్ళి ఊరేగింపు గురించి వర్ణించి చెప్పండి.

II. ధారాళంగా చదువడం, అర్థంచేసుకొని చెప్పడం, రాయడం

- (అ) పారం చదువండి. పారం ఆధారంగా గోపి ఎవరెవరికి, ఏమేమి ఇచ్చాడు? ఏమేమి తీసుకున్నాడో రాయండి.

ఎవరికి ఇచ్చాడు?	ఏమిచ్చాడు?	ఏం తీసుకున్నాడు?

- (అ) పారం చదువండి. గోపి అడిగిన ప్రశ్నలు రాయండి.

III. ఆలోచించి సాంతమాటల్లో రాయడం (స్వీయరచన)

- (అ) గోపిని అందరూ మంచివాడని పొగిదారు కదా! మరి మిమ్మల్ని మంచివాళ్ళని ఇతరులు అనాలంటే మీలో ఏ ఏ మంచిగుణాలు ఉండాలి?
- (అ) గోపి గురించి ఐదు వాక్యాలు రాయండి.

IV. పదజాలం

(అ) పారంలో ‘మట్టిపాత్ర’, ‘కర్మచక్రం’ అనే పదాలున్నాయి కదా! వాటిలో రెండేసి పదాలున్నాయి. రెండో పదం వస్తువు అయితే, మొదటిపదం ఆ వస్తువు దేనితో తయారైందో చెబుతుంది. అలాంటి పదాలు రాయండి.

ఉదా: బట్టసంచి, _____, _____, _____

(అ) కింది వాక్యాలలో గీతగీసిన పదాల స్థానంలో అదే అర్థాన్నిచేసే మరో పదాన్ని చేర్చి వాక్యాన్ని తిరిగి రాయండి.

ఉదా: పొయ్యి వెలిగించడానికి కట్టెలు లేవు : పొయ్యి మండించడానికి కట్టెలు లేవు.

(1) నా బిడ్డ ఆకలి తీర్చావు.

(2) గోపి పరుగెత్తుకొని వచ్చి నాయనమ్మను చుట్టేశాడు.

(3) ఒంటి మీది బట్టలు కూడా దోచుకపోయారు.

(4) ముహూర్తం సమయం దాటిపోతున్నది.

(5) డప్పు కొట్టుకుంటూ ఇంటికి బయలుదేరాడు.

(ఇ) కింది పదంలోని గీతగీసిన పదం (అంత్యపదం) వచ్చేలా ఇంకొన్ని పదాలు రాయండి.

ఉదా: రామాపురం

కాపురం _____

V. సృజనాత్మకత / ప్రశంస

(అ) గోపి ఒక వస్తువును ఇచ్చి, దాని బదులు మరో వస్తువును పొందాడు కదా! దానిని గేయం రూపంలో రాసి, పాడండి.

ఉదా: చక్రం పోయి రొట్టె వచ్చే టూం టూం టూం

VI. భాషను గురించి తెలుసుకుండాం

(అ) కింది వాక్యాలను చదువండి. గీత గీసిన అక్షరాలను, పదాలను గుర్తించండి.

- (1) పాలు, సేమ్యాతో పాయసం చేస్తారు.
- (2) జయ కోసం రామన్న బొమ్మలు తెచ్చాడు.
- (3) శివ గురించి వాళ్ళ అమ్మ బడికి వెళ్ళింది.
- (4) సుస్మితకు ప్రజ్జ్ఞ చాకెట్లు ఇచ్చింది.
- (5) హనుమంతుడు రాముని యొక్క దూతగా లంకకు వెళ్ళాడు.

పై వాక్యాలలో గీత గీసిన అక్షరాలను, పదాలను గమనించారు కదా! ఇవి లేకుంటే వాక్యాలు పూర్తి అర్థాన్ని ఇప్పుడం లేదు కదా! అంటే ఇవి వాక్యంలో పదాల మధ్య సంబంధాన్ని ఏర్పరుస్తున్నాయి. ఇలాంటి అక్షరాలను, పదాలను ‘విభక్తి ప్రత్యుహాలు’ అంటారు.

(అ) కింది వాక్యాలు చదువండి. విభక్తి ప్రత్యుహాల కింద గీత గీయండి.

- (1) నిఖిల్ వాళ్ళ పెద్దమ్మతో ఊరికి పోయాడు.
- (2) తొలికోడి కూతతో మేల్కొంటారు.
- (3) మహిళలను పేరంటానికి పిలిచి తాంబూలాలు ఇస్తారు.
- (4) ముగ్గులలో గొబ్బిళ్ళు పెడుతారు.

ప్రాజెక్టు పని

రకరకాల సంగీత వాద్యాల బొమ్మలను సేకరించండి.

మీకు నచ్చిన ఒక వాద్యపరికరం గురించి వివరాలు రాయండి. తరగతి గదిలో ప్రదర్శించండి.

నేనిని చేయగలనా?

1. గోపి డప్పు కథను సొంతమాటల్లో చెప్పగలను. అవును / కాదు
2. పారం ఆధారంగా గోపి ఎవరికి ఏం ఇచ్చాడు, ఏం తీసుకున్నాడో గుర్తించి పట్టికలో రాయగలను. అవును / కాదు
3. గోపి గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలను. అవును / కాదు
4. గోపి ఇచ్చిపుచ్చుకున్న వస్తువులను సూచించేలా చిన్న గేయం రాయగలను. అవును / కాదు

పరోపకారాన్ని మించిన గుణం లేదు.

10. చింతచెట్టు

కింది బొమ్మ చూడండి. ఆలోచించి మాట్లాడండి.

ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పండి

- ◆ బొమ్మలో ఏమేం కనబడుతున్నాయి?
- ◆ బొమ్మలో ఎవరెవరు ఏమేం చేస్తున్నారు?
- ◆ బొమ్మ ఆధారంగా చెట్టు ఎవరెవరికి ఏ విధంగా ఉపయోగపడుతున్నదో చెప్పండి.

ఉద్దేశం

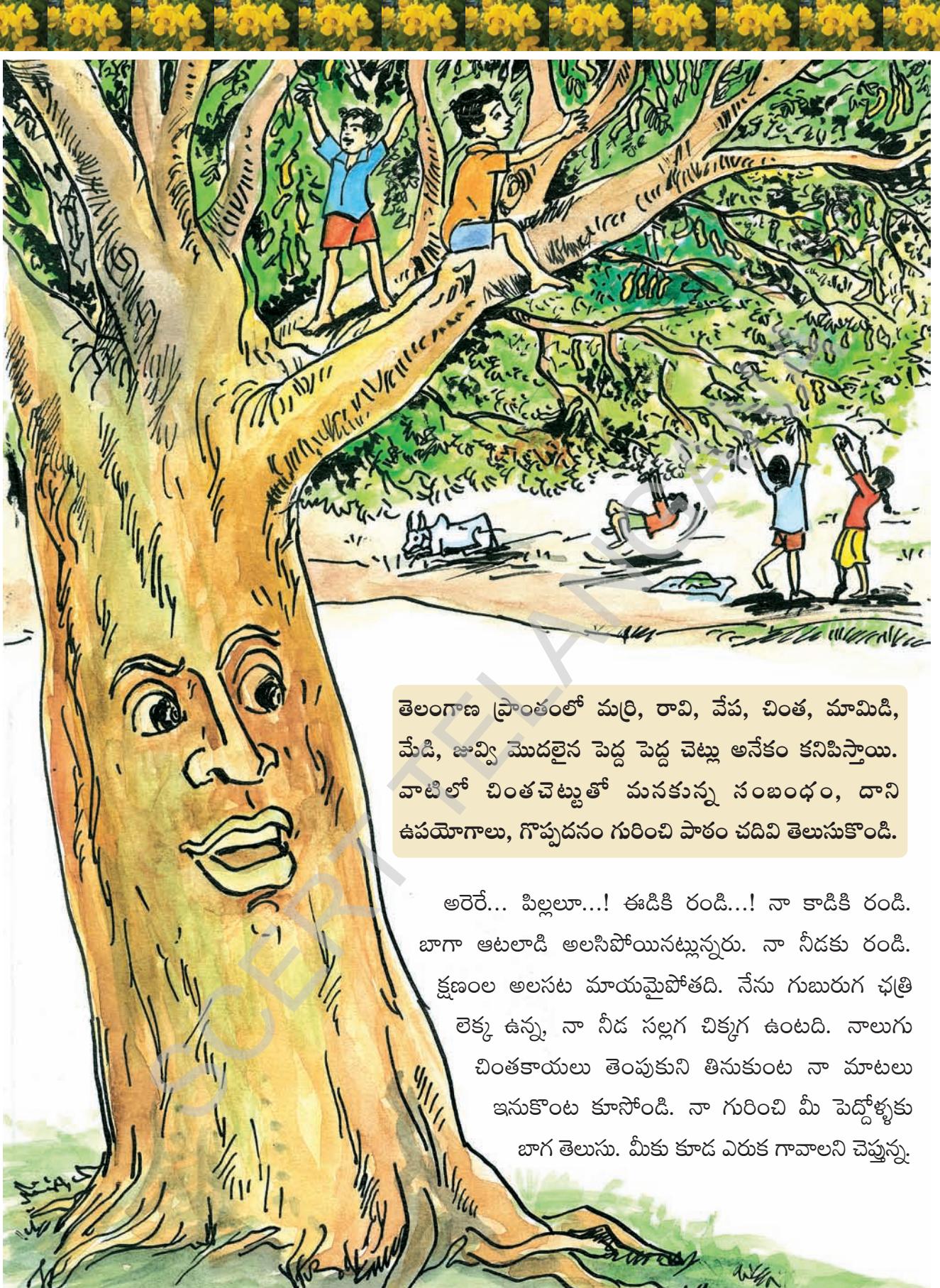
చెట్లతో మనకు అవినాభావ సంబంధం ఉన్నది. చెట్లు, ఆకులు, పూలు, కాయలు మొదలుకొని కాండం వరకు అనేక రకాలుగా ఉపయోగపడుతున్నాయి. అటువంచి వాటిలో ఒకటైన చింతచెట్టు గురించి తెలియజేస్తూ చెట్లను పెంచితే అవి మనలను కాపాడుతాయని చెప్పడమే ఈ పారం ఉద్దేశం.

పిల్లలూ! ఇట్లా చేయండి.

- పారంలోని బొమ్మలు చూడండి. బొమ్మల గురించి మాట్లాడండి.
- పారం చదువండి. అర్థంకాని పదాల కింద గీత గీయండి.
- గీత గీసిన పదాలకు అర్థాలను మీ మిత్రులను లేదా ఉపాధ్యాయులను అడిగి లేదా ‘పదాలు - అర్థాలు’ అనే పట్టికలో చూసి తెలుసుకొండి.

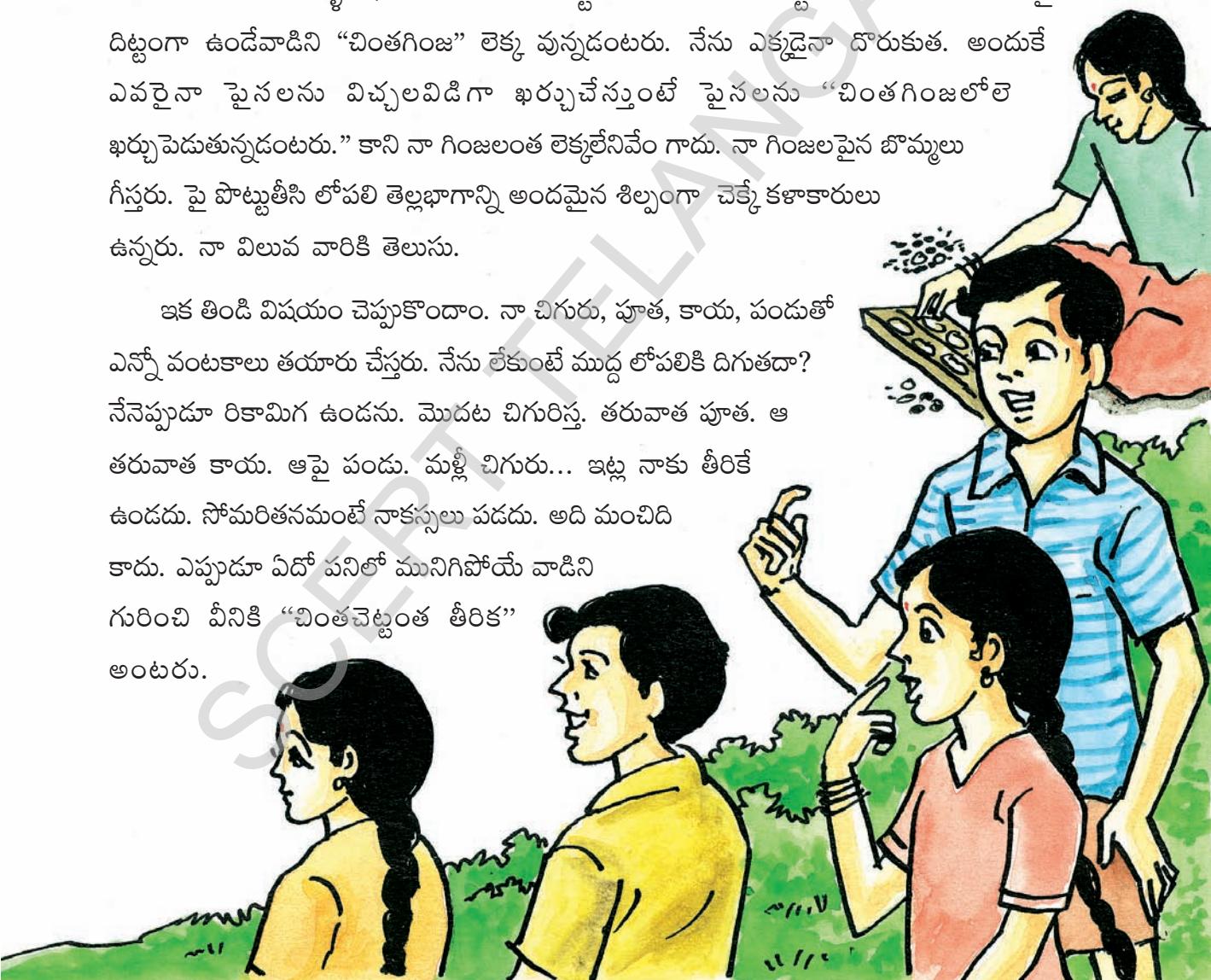
తెలంగాణ ప్రాంతంలో మరి, రావి, వేప, చింత, మామిడి, మేడి, జూవీ మొదలైన పెద్ద పెద్ద చెట్లు అనేకం కనిపిస్తాయి. వాటిలో చింతచెట్టుతో మనకున్న సంబంధం, దాని ఉపయోగాలు, గొప్పదనం గురించి పారం చదివి తెలుసుకొండి.

అరెరే... పిల్లలూ...! ఈడికి రండి...! నా కాడికి రండి. బాగా ఆటలాడి అలసిపోయినట్టున్నరు. నా నీడకు రండి. క్షణంల అలసట మాయమైపోతది. నేను గుబురుగ ఛత్రి లెక్క ఉన్న, నా నీడ సల్లగ చిక్కగ ఉంటది. నాలుగు చింతకాయలు తెంపుకుని తినుకుంట నా మాటలు ఇనుకొంట కూసోండి. నా గురించి మీ పెద్దోళ్ళకు బాగ తెలుసు. మీకు కూడ ఎరుక గావాలని చెప్పున్న.

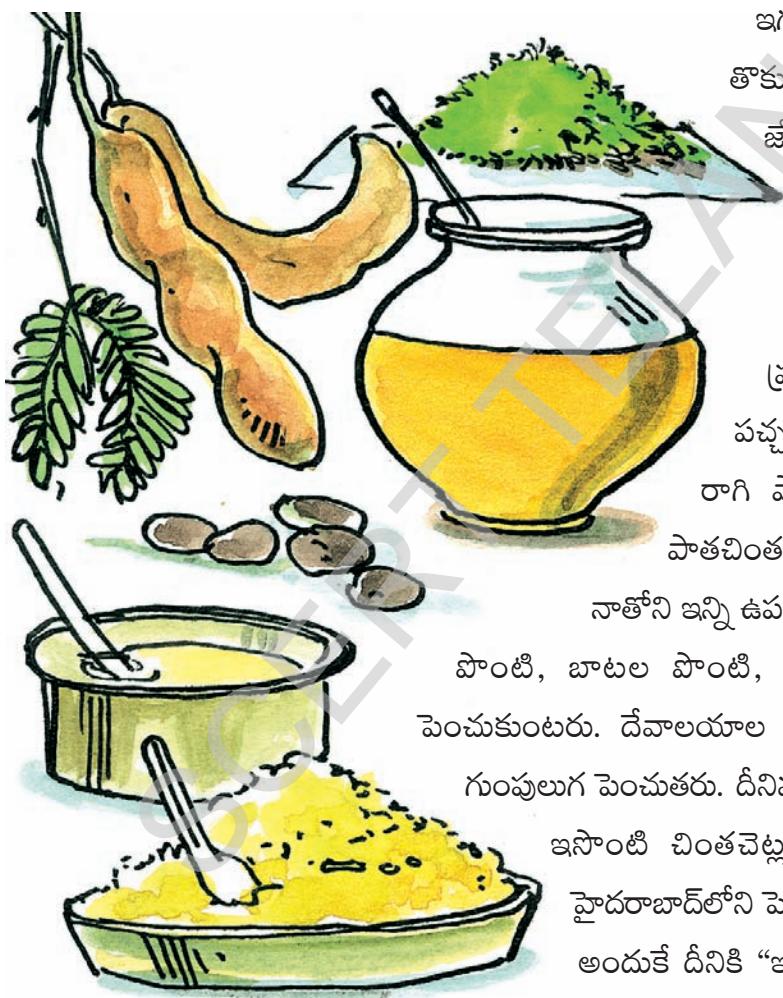
ఆట పాటలంటే మీకెంతో ఇష్టం కదా! నా కొమ్మలకు తాళ్ళను కట్టి ఉయ్యాలలూగుతుంటే ఎంత సంబురం! చెప్పనీకి మాటలు చాలవు. ఊగి చూడండి. మీకు తెలుస్తది. తాళ్ళు తేలేదని బాధపడకండి. నా కొమ్మలను పట్టుకొని ఊగొచ్చు, కొమ్మలిరిగి కింద పడ్డమని భయపడొద్దు. నేను గట్టిదాన్ని. కొమ్మలమీద ‘కోతికొమ్మచ్చి’ గూడ ఆడుతరు. ఈ ఆటలో ఎంతమజా! నా మానుకున్న తొర్పులోకి తొంగి చూడండాకసారి. దాగుడు మూతలు ఆడేటప్పుడు దీంట్లో దాక్కునేటోళ్ళు.

నా గింజలను పగులగొట్టి చిత్తుబొత్తు ఆట ఆడుతరు. పందెంవేసుటకు గవ్వలకు బదులు నా గింజలను ఆడుతరు. అష్టచెమ్మ, పులిజాదం, వామనగుంటలు, పచ్చీసు... ఇట్లాంటి ఆటలు ఆడాలంటే నేనుండాల్సిందే. ఇప్పనీ తెలివిని పెంచే ఆటలు, కొత్తాటలొచ్చినంక ఇప్పనీ ఎనుకకు బోయినయి. ఎనుకలీకి లెక్కలు నేర్చటందుకు నా గింజలనే వాడేవాళ్ళు. ఇంతకు నా గింజ ముట్టి చూశారా? ఎంత గట్టిగుంటదో! అందుకే ఎవరైనా దిట్టంగా ఉండేవాడిని “చింతగింజ” లెక్క వున్నడంటరు. నేను ఎక్కుడైనా దౌరుకుత. అందుకే ఎవరైనా పైన లను విచ్చులవిదిగా ఖర్చుచేస్తుంటే పైన లను “చింతగింజలో లెఖ్యపెడుతున్నడంటరు.” కాని నా గింజలంత లెక్కలేనివేం గాదు. నా గింజలపైన బొమ్మలు గీస్తరు. పై పొట్టుతీసి లోపలి తెల్లబ్మాగాన్ని అందమైన శిల్పంగా చెక్కే కళాకారులు ఉన్నరు. నా విలువ వారికి తెలుసు.

ఇక తిండి విషయం చెప్పుకొండాం. నా చిగురు, పూత, కాయ, పండుతో ఎన్నో వంటకాలు తయారు చేస్తరు. నేను లేకుంటే ముద్ద లోపలికి దిగుతడా? నేనెప్పుడూ రికామిగ ఉండను. మొదట చిగురిస్త. తరువాత పూత. ఆ తరువాత కాయ. ఆపై పండు. మళ్ళీ చిగురు... ఇట్ల నాకు తీరికే ఉండదు. సోమరితనమంటే నాకస్సులు పడదు. అది మంచిది కాదు. ఎప్పుడూ ఏదో పనిలో మునిగిపోయే వాడిని గురించి వీనికి “చింతచెట్టంత తీరిక” అంటరు.

నా చిగురు, పూతతోని పప్పు, తొక్కు చేసుకుంటరు. ఇగ చింతకాయ... అంటుంటే నోట్ల నీళ్ళారుతున్నయి కదా! చింతకాయంటే మీకు బాగా ఇష్టమని నాకు తెలుసు. బడికి పోయేటప్పుడు చింతకాయలను, ఉప్పును బ్యాగుల దాచిపెట్టుకోవడం నాకు తెలువదనుకున్నరా! ఒకప్పుడు ఎవరన్న తప్పుజేస్తే కొట్టినీకి నా బరిగెనే వాడేటోల్లు. మీ పెద్దలు చింతకాయ అంబలి జేసేటోల్లు. గొంగళ్ల తయారుచేసేటప్పుడు ఈ అంబలిని వాడుతరు. మిరపకాయ నాకు మంచి దోస్తు. నన్ను, పండు మిరపకాయను కలిపి తొక్కులు చేస్తరు. చింతకాయ తొక్కును ఏడాది పొడుగునా నిల్వజేసుకొని తింటరు. పాత చింతకాయ తొక్కు పథ్యానికి మంచిది. బలమైనది కూడ. అందుకే “చింతకాయ తొక్కు - దేవునికి మొక్కు” అన్నరు పెద్దోల్లు. ఈ రెండూ మనల్ని కాపాడుతయని వాళ్ల అలోచన. జరమొచ్చి తగ్గినంక నాలికె రుచి తప్పుతది. అప్పుడు పాత చింతకాయ తొక్కు నాలికెకు తగిలితె స్వర్గం కనిపిస్తది.

ఇగ నా పండు. “చింతపండు”. పప్పు, తొక్కు పచ్చిపులుసు, పప్పుచారు, పులిహోర జేయడానికి నేను కావలసిందే. పచ్చిపులుసు పేదోళ్ల అమృతం. ఎంత రుచిగుంటది, చింతపండు పులిహోర అంటే నోరూరుతది. గుడిల ప్రసాదం గుర్తిస్తుంది కదా! ఉగాది పచ్చడి నేను లేకుండ తయారైతదా! ఇత్తడి, రాగి పాతలను, పంచలోహ విగ్రహాలను పాతచింతపండుతో తోమితే తళతళ మెరుస్తయి.

నాతోని ఇన్ని ఉపయోగాలన్నయి. కాబట్టి నన్ను భాయిల పొంటి, బాటల పొంటి, పొలాలల్ల, ఇండ్లకాడ మురిపెంగ పెంచుకుంటరు. దేవాలయాల పక్కన, జాతర్లు జరిగేచోట గుంపులు గుంపులుగ పెంచుతరు. దీనివల్ల నీడకు నీడ, చల్లదనానికి చల్లదనం. ఇసాంటి చింతచెట్ల గుంపును ‘చింతతోపు’ అంటరు. ప్రాదరాబాద్లోని పెద్ద బస్టాండ్ కట్టింది ఈ చింతతోపులోనే. అందుకే దీనికి “ఇష్టుబన్ బస్టాండ్” అని పేరు. “ఇష్టు” అంటే చింతకాయ “బన్” అంటే వనం.

ఇంకో ముచ్చట

ప్రైదరాబాద్‌లోని ఉస్కానియా దవాభాన ఆవరణలో 1908 సం॥లో మూసీనదికి వరదలొచ్చినప్పుడు దాదాపు 150 మంది దాకా నా మీద ఎక్కి ప్రాణాలు దక్కించుకున్నారు. రోడ్సు విస్తరణ సమయంలో దారికడ్డంగా ఉన్నానని సర్చౌరోళ్ళు నన్ను నరికేస్తానంటే అక్కడి ప్రజలు నన్ను నరకనియ్యలే. ఇప్పటికీ నన్ను భాగ్యానగరపోళ్ళు గౌరవంగా చూసుకుంటున్నారు.

నేను రుచినే కాదు. అరోగ్యాన్ని గూడ ఇస్త. నాలో 'సి' విటమిన్ ఎక్కువగా ఉన్నది. ఇది పెయికెంతో మంచిది. చింతపుల్లలతోటి పండ్లు తోమితే పండ్లకు, చిగుళ్ళకు మంచిది. నా ఆకులతోటి కాపితే పెయి నొప్పులు తగ్గుతయి. నా బెరడు మందులకు పనికొస్తది. చింతపండు పులుసు, చారు మలబద్ధకం దూరం చేస్తది. నీళ్ళలోని ఫ్లోరెడ్ తో వచ్చే రోగాలను కూడా తగ్గిస్తది.

నేను వంటలోకే కాదు. వంటచేయడానికి కూడ కట్టేలిస్త. నా బోగ్గులకు ఒక ప్రత్యేకత ఉన్నది. అవి కణకణ మందుతై. ఎక్కువ కాకను ఇస్తయి. ఎక్కువనేపు కాలుతయి. అందుకే "చింతనిప్పు" అన్నమాట పుట్టింది. కోపంతో కండ్లు ఎప్రగైనప్పుడు ఈ మాట వాడుతరు. అట్లనే ఎటువంటి స్థితిలో అయినా పోరుషంగా ఉండేటోడిని "చింత చచ్చినా పులుపు చావలేదని" అంటరు. నేను అంత సులభంగ రాలను. అందుకే "మంత్రాలకు చింతకాయలు రాలవు" అన్న మాట పుట్టింది. కమ్ముల కత్తితో కోస్తే గుత్తులు గుత్తులు రాలుతయి. ఇది చూసి, ఎవరైనా గుంపులు గుంపులుగా పడితే "చింతకాయలలై రాలిపోతున్నారు" అంటరు. కొద్దిగ గూడ చింత లేకుండ బతికేటోడిని చూసి వీనికి "చింతాకంత చింత కూడ లేదురా!" అంటరు.

విన్నరా! నా పేరును గూడ ఎంత సక్కగ వాడుకున్నారో! తెలిసింది కదా! నేను మీకు ఎన్ని రకాలుగా మేలుజేస్తనో! నాకు ఆయుష్మ గూడ ఎక్కువే! ఎక్కువ కాలం బతుకుత. మీ బతుకు ఆసరవుత. చింతచెట్టు ఉంటేచాలు. మీకు ఏ చీకూ చింతలూ ఉండవు. సరే! మీ అలసట దీరింది కదా! ఇగ్ ఇంటికిపొండి. ఇంకోమాట. నాకాడికి వచ్చినోళ్ళను వొట్టిచేతుల పంపను. ఇగ్ - నా చిగురు తినుకుంట పొండి. ఇన్ని చింతకాయలు తీస్తపోయ్యి అమ్మ కియ్యండి.

అపి చేయండి

I. వినడం, అలోచించి చెప్పడం

(అ) చింతచెట్టును తెలంగాణ కల్పవృక్షమని అనవచ్చా? ఎందుకు?

(అ) చింతచెట్టులాగ మనకు ఉపయోగపడే చెట్టు ఏమేమి ఉన్నాయి? వాటివల్ల ఏమేం మేలు జరుగుతుంది?

II. ధారాళంగా చదువడం, అర్థంచేసుకొని చెప్పడం, రాయడం

(అ) “చింత నిప్పులు” అన్న పదం పారంలో ఉన్నది కదా! వీటిని జాతీయాలు అంటారు. పారంలో అలాంటి పదాలను గుర్తించి వాటికింద గీత గీయండి. రాయండి.

(అ) పారంలో ఉన్న సామెతల కింద గీత గీయండి. వాటిని ఇక్కడ రాయండి.

(ఇ) పారం చదువండి. కింద పట్టిక పూరించండి.

పేరా సంఖ్య	పేరాలో వచ్చిన ముఖ్యమైన పదాలు	పేరాకు శీర్షిక
3		
5		
9		

(ఈ) కింద ఇచ్చిన సూచనల ఆధారంగా పదం కనుక్కొని రాయండి.

(1) రెండక్కరాల పదాన్ని నేను

జంటు మొగ్గను బయటపువ్వును

ఎండకు వానకు అండగుంటను

ఎవరినీ నే నెవరినీ?

(పారంలో 1వ పేరాలో ఉన్నాను. వెతికి రాయండి.) _____

- (2) నేను నాలుగుక్కరాల పదాన్ని
మొదటి రెండుక్కరాలకు అర్థం బాధ, దిగులు
చివరి రెండుక్కరాలు కలిపితే
కాయలల్లో పండ్లుల్లో ఉంటా
(తెలువడం లేదా! పారంలో తివ పేరాలో ఉన్నాను. వెతకండి.) _____
- (3) నేను నాలుగుక్కరాల పదాన్ని
మొదటి రెండుక్కరాలతో ఒక జంతువు పేరు
పారంలో తివ పేరాలో ఉన్నాను.
అర్థం కాలేదా? గుడిలో ప్రసాదాన్ని. _____
- (4) నేను మూడుక్కరాల పదాన్ని
తివ పేరాలో ఉన్నాను
ఎటునుండి చదివినా ఒకటే
చాలా మందికి నా రుచి ఇష్టం.
చదువండి... వెతకండి... _____

III. అలోచించి సాంతమాటల్లో రాయడం (స్వీయరచన)

- (అ) చింతచెట్టు ఉపయోగాలు రాయండి.
(అ) “చింత చ్ఛినా పులుపు చావడు” అంటే ఏమిటి? దీనిని ఏ సందర్భంలో ఉపయోగిస్తారు?
(ఇ) చెట్లను ఎందుకు పెంచాలి?

IV. పదజాలం

- (అ) కింది వాక్యాలను చదువండి. గీత గీసిన పదాల స్థానంలో దానికి వ్యతిరేక అర్థాన్నిచేసే పదాలు చేర్చి వాక్యాలను తిరిగి రాయండి.
ఉదా: అఖిల్ కొత్త బట్టలు వేసుకున్నాడు.
అఖిల్ పొత్త బట్టలు వేసుకున్నాడు.
- (1) మా ఊరికి బడి చాలా దూరం.
(2) రవి ఇల్లు చాలా పెద్దది.
(3) మా ఇంటి ముందర చెట్టు ఉంది.
(4) సీతకు తెలుగులో ఎక్కువ మార్గులు వచ్చాయి.

(అ) పారంలో మీరు చింతకాయ గురించి చదివారు కదా? చెట్లకు కానేవాటిని కాయలు అంటారు. మరి చెట్లకు కాయని కాయ ఒకటుంది తెలుసా అది “తలకాయ” కింది ఆధారాలతో అలాంటి పదాలు రాయండి.

- (1) నత్త కాని నత్త _____ (2) జనం కాని జనం _____
 (3) రాయి కాని రాయి _____ (4) దేశం కాని దేశం _____
 (5) రసం కాని రసం _____ (6) కర్ర కాని కర్ర _____
 (7) తాళం కాని తాళం _____ (8) రాణి కాని రాణి _____
 (9) కోడి కాని కోడి _____ (10) రాజు కాని రాజు _____
 (11) పాలు కాని పాలు _____ (12) మాట కాని మాట _____

(ఇ) కింది కథను చదువండి. భాశీలలో సరైన జాతీయాలు ఉంచి కథను రాయండి.

(మిటి మిటి చూసుకుంటు, బిత్తరపోయి, చింతనిప్పు, అరికాలి మంట నెత్తికెక్కింది,
చీకూచింత, జారుకున్నడు, చిర్రు బుర్రు, చింతాకంత.)

గౌరయ్యకు _____ చింత లేదు. ఎప్పుడూ ఏ _____

లేకుండా హాయిగా ఉంటడు. ఆ రోజు గూడ పొడ్డగాలనే బువ్వదిని నిరందిగ కూర్చున్నడు.

ఇంతట్ల యంజమాని గుడి సెలకొచ్చి గౌరయ్యను _____,

లోలె కండ్లేసుకొని, _____ లాడుకుంట ఇంతెత్తు

లేచిందు. పని ఎగ్గుట్టి ఈడ కూసాని ఏం మామ్లా జేస్తున్నవ్? అని తిట్టవట్టిందు. గౌరయ్యకు

_____. “ఇగొ సేటూ! నేను రీతి దప్పలేదు. ఇయ్యాల ఏ

వారమునుకున్నవు? ఐతారం కాదా! పనికెందుకొస్తు?” అన్నడు. యంజమాని

_____. చూసిందు. కుయ్య కుటుక్కు మనకుండ _____.

V. సృజనాత్మకత / ప్రశంస

- (అ) చింత చెట్టు స్వగతం తెలుసుకున్నారు కదా! ఈ పారం ఆధారంగా మామిడి చెట్టు స్వగతం గురించి రాయండి.

VI. భాషను గురించి తెలుసుకుండాం

- (అ) 'గోపిదప్పు' పారం చదువండి. ఆ పారంలో విభక్తి ప్రత్యుహాల కింద గీత గీయండి. వాటిని చెప్పండి.

- (అ) కింది వాక్యాలను విడదీసి రెండు వాక్యాలుగా రాయండి.

ఉదా: వ్యాసుడు కాశీనగరానికి వచ్చి, తపస్సు చేశాడు,
వ్యాసుడు కాశీనగరానికి వచ్చాడు. వ్యాసుడు తపస్సు చేశాడు.

- (1) మాధవ్ మైదానానికి పోయి, భోభో అట ఆడాడు.

-
- (2) ప్రకాశ్ బడికి వచ్చి, గోడమీద వార్తలు రాశాడు.

-
- (3) మామయ్ రాగిజావ తాగి, పేపరు (దినపత్రిక) చదివాడు.

-
- (4) నిఖిల్ కథల పుస్తకం చదివి, కథను చెల్లెలికి చెప్పాడు.

-
- (5) పిల్లలు బొమ్మలు గీసి, రంగులు వేశారు.

-
- (ఇ) కింది రెండు వాక్యాలను కలిపి ఒకే వాక్యంగా రాయండి.

ఉదా: యాదయ్ పూలు తెచ్చాడు. యాదయ్ పూల గుత్తలు తయారుచేశాడు.

యాదయ్ పూలు తెచ్చి, పూలగుత్తలు తయారుచేశాడు.

(1) చాందిని పొటలు పొడింది. చాందిని బహుమతులు గెల్పుకున్నది.

(2) భాస్కర్ సంచి తీసుకొన్నాడు. భాస్కర్ రైతుబజారు కెళ్ళాడు.

(3) రజని బట్టల దుకాణానికి వెళ్ళింది. రజని పొప కోసం బట్టలు కొన్నది.

(4) రహీం రైల్వేప్సేప్స్‌కు వెళ్ళాడు. రహీం రైలు ఎక్కాడు.

(5) కుందేలు క్యారెట్ తిన్నది. కుందేలు పొడలోకి వెళ్ళింది.

ప్రాజెక్టు పని

చింతపండుతో తయారుచేసే ఏదైనా వంటకం ఎట్లా

తయారుచేసారో అడిగి తెలుసుకొని రాయండి.

నేనిని చేయగలనా?

1. చింత చెట్టును తెలంగాణ కల్పవృక్షమని ఎందుకన్నారో చెప్పగలను. అవును / కాదు
2. పారంలోని జాతీయాలు, సామెతలు గుర్తించి రాయగలను. అవును / కాదు
3. చింత చెట్టు ఉపయోగాలు సొంతమాటల్లో రాయగలను. అవును / కాదు
4. మామిడి చెట్టు స్వగతం గురించి రాయగలను. అవును / కాదు

“పృష్ఠో రక్షతి రక్షితః”

చెట్టును మనం రక్షిస్తే అది మనలను రక్షిస్తుంది.

పదులు - అర్థాలు

అర్థాలు

అ	ఆ	ఇ	ఈ	ఉ	ఊ
అంకుశం	= ఏనుగు కుంభస్థలంపీద పొడిచే సాధనం	ఆదా	= పొదుపు, మిగులు		
అంజలి	= రెండు అరచేతులు తెరిచి ప్రార్థించడం	ఆధునికత	= కొత్తది, నవీనం		
అంటువ్యాధి	= ఒకరి నుండి మరొకరికి వ్యాపించే రోగం	ఆర్యులు	= అస్త్రం		
అండగా	= ఆధారంగా, ఆసర, దన్షుగ, తోడుగా	ఆళి	= శ్రేష్ఠులు		
అంధకారం	= చీకటి	ఇనాం	= గుంపు, సమూహం, వరుస		
అంబరం	= ఆకాశం	ఇరవు			
అంశ	= వంతు, భాగం				
అఖండింపం	= నిరంతరం వెలిగే దీపం	ఉత్సత్తు	= పుట్టుక, తయారుచేయడం		
అజ్ఞుడు	= తెలివిలేనివాడు	ఉర్పివు	= భూమి		
అడకువ	= అణకువ, వినయము				
అధిపా	= ఏలేవాడా! ప్రభువా!	ఉంకె	= ఎప్పుడు, మాటిమాటికి		
అనువు	= అనుకూలము, యోగ్యత	ఉంట	= నీళ్ళారేస్తలం		
అన్యులు	= ఇతరులు	ఉంరడి	= ఉపశమనం, ఉంరట		
అప్రియము	= ఇష్టములేనిది				
అభివాదం	= నమస్కారం	ఎక్కుడు	= ఎక్కువ		
అభిషేకం	= స్నానము	ఎగిసిన	= ఎగిరిన		
అధ్ర	= గది	ఎగ్గులు	= నిందలు, తిట్లు		
అరిష్టం	= కీడు	ఎన్ను	= ఎంచు, లెక్కపెట్టు		
అలంకరణ	= ముస్తాబు, సింగారించుకోవడం				
అలరు	= వికసించు, ఒప్పు	ఒడిసింది	= పూర్తయ్యంది, అయిపోయింది		
అలుగు	= మత్తడి, చెరువు నిండగ ఎక్కువైన నీరు పోయే ప్రదేశం	ఒనరు	= ఒప్పు, కలుగు		
అలుగులు	= బాణములు	ఒరులు	= ఇతరులు		
అవని	= భూమి				
అశాంతి	= శాంతిలేకపోవడం	కడనభీతుడు	= యుద్ధమంటే భయపడేవాడు		
అపోత్తరశతం	= నూట ఎనిమిది	కనికట్టు	= ఇంద్రజాలం, మాయచేయడం		
		కయ్యం	= కొట్టూటు		
ఆకర్షణ	= ఆకట్టుకోవడం	కర్మకుడు	= రైతు		
అత్మవిశ్వాసం	= తనపై తనకున్న నమ్మకం	కరుణావరులు	= దయగలవారు		

కల్పతరువు	= కోరికలు తీర్చే చెట్టు, దేవలోక వృక్షం	జలాశయం	= అధికంగా నీరు నిలవ ఉండేచోటు
కాలుడు	= యముడు, మృత్యువు		ఉదా: చెరువు
కీర్తి	= ఘనత, ఖ్యాతి	జగీరు	= రాజులు బహుమానంగా ఇచ్చిన భూమి
కేతనం	= జెండా, పతాకం	జిత్తులమారి	= మోసకారి
కేరింతలు	= ఉత్సాహంతో వేయు కేకలు		ఉ
కొరగాని	= పనికిమాలిన	టక్కరి	= మోసకాడు
కొల్లగొట్టు	= దోచుకొను		ఉ
కోటు	= థిల్లా, దుర్గం	డైరీ	= దినచర్య రాసే నోటు పుస్తకం
			త
ఖగం	= పజ్చి, పిట్ట	తంతు	= పద్ధతిగా చేసే పని, ఉపాయం
		తనువు	= శరీరము
గండదీపం	= గండాలు / కష్టాలు పోవడానికి పెట్టే దీపం, ఎప్పుడూ వెలుగుతూ ఉండేదీపం	తరుణం	= సమయం
గర్జించిన	= ఉరిమిన	తలపు	= జ్ఞాప్తికి తెచ్చుకొను
గిరాకి	= వస్తువులెక్కువగా అమ్ముడవడం	తివాచీ	= కిందపరిచేది
గిర్ధి	= గింజలను పిండిగా చేసే యంత్రం	తెఱంగు	= విధము, చక్కనిస
గుడ్డపుగించి	= బీరిపోయి	తొవ్వు	= దారి, బాట, మార్గం
గుమ్మి	= ధాన్యం నిలువ చేసేది	త్రివర్ణం	= మూడు రంగులు
			త
ఘనమైన	= గొప్పదైన	దండి	= గొప్ప
		దంతం	= పన్ను
చ		దర్శించు	= చూచు
చలువ	= చలుదనం	దరువు	= చప్పుడు
చతురత	= నైపుణ్యము	దానహినుడు	= లోభి, పీసిడి, దానంచేయనివాడు
చావడి	= ఇంటీముందు స్థలం	దీవెన	= ఆశీర్వాదం
చిత్తం	= మనసు	దుర్గుతులు	= చెడుబుఢి కలిగిన వారు
చురకత్తి	= చిన్నకత్తి	దూప	= దప్పిక, దాహం
చూవె	= చూడుమీ!	దేదీప్యమానం	= బాగా వెలిగేటి కాంతి
చెన్ను	= అందం	దొడ్డ	= గొప్ప, పెద్ద
చైతన్యం	= తెలివి	దోస్తులు	= స్నేహితులు, మిత్రులు
చౌరస్తు	= నాలుగు రోడ్డు కలిసే చోటు		థ
జ			
జననమృద్ధం	= ఎక్కువ జనం	ధర్మజుడు	= విధి, ఆచారము, పుణ్యము, న్యాయము
జన్మహక్కు	= పుట్టుకతో వచ్చే హక్కు	ధర్మము	= పుణ్యము, న్యాయము
జయంతి	= పుట్టినరోజు, జన్మదినం	ధార్మికుడు	= పుణ్యత్సుడు
జలకమాడు	= స్నానం చేయు		

న		పెనిమిటి	=	భర్త
నమ్రత	= వినయం, అణుకువ	పెయ్యి	=	దేహం, శరీరం
నమామి	= నమస్కారం	షాడ	=	రూపు
నరవర	= రాజు	ప్రణామం	=	నమస్కారం, వందనం
నశించు	= నాశనమగు	ప్రత్యక్షం	=	కంటితో చూసింది
నాతి	= స్త్రీ	ప్రతాపం	=	పరాక్రమం, వీరత్వం, శోర్యం
నిగిడి	= తొందరపడి	ప్రధానం	=	ముఖ్యం
నిమగ్నం	= లీనం కావడం	ప్రమిద	=	మల్టితో చేయబడిన దీపవు పొత్తు
నిరాశ	= ఆశలేకపోవడం	ప్రసన్నరూపం	=	ప్రశాంతమైన రూపం
నిష్టరత	= కరినత	ప్రియము	=	ఇష్టం, స్నేహం
నుడువుట	= చెప్పుట	ప్రేతి	=	జిష్టము
నృత్యం	= నాట్యం			ఫ
నేస్తుం	= దోస్తు, మిత్రుడు, స్నేహితుడు	ఫిరంగి	=	తోపు
నైవేద్యం	= దేవునికి నివేదించునది	ఫిర్యాదు	=	ఆరోపించు
నౌక	= ఓడ			ఒ
ప		బ	=	
పంతం	= పట్టింపు	బన్నము	=	అవమానము
పటం	= చిత్రం, బోమ్మ	బల్లి	=	బలం
పట్టుదల	= వదలని పట్టు,	బను	=	విడిది
పత్రాకం	= జెండా	బువ్వ	=	అస్సం, ఆపోరం
పథము	= తోప, దారి	బోళ్ళు	=	వంటపొత్తులు
పస్తీరు	= అత్తరు			భ
పరదా	= తెర	భంగపడుట	=	అవమానపడుట
పర్షణ్యం	= మేఘం	భవిష్యవాటి	=	జరగబోయే దానిని చెప్పేది
పరవశం	= అనందంలో మునిగి పోవడం	భాషులు	=	మాటలు
పరాయణము	= ఆశ్రయము, ప్రాపు	భూతము	=	ప్రాణి
పరాయణపాలన	= ఇతరుల పాలన	భోగం	=	సుఖం
పరులు	= ఇతరులు			మ
పరుషములు	= కరినమైనటువంటి	మండ	=	గుంపు
పలువన్నెలు	= అనేక రంగులు	మత్త	=	మదం
పశ్చాత్తాపం	= చేసిన తప్పు తెలుసుకొని బాధపడడం	మదము	=	గర్వము
పాతకములు	= పాపములు	మధురం	=	తీయనైనది
పుణ్యక్షేత్రం	= పవిత్రస్థలం	మనము	=	మనస్సు
పుష్టిరిణి	= కోనేరు, తామరకొలను	మహిమ	=	గొప్పతనం
పుసంకం	= ఆవహించు	మాసం	=	నెల

విధ్య	= అబద్ధము, బ్రమ, బ్రాంతి	వృత్తము	= సడవడి, సడత
మురిపెం	= ముద్దగాచూడడం	వెండియు	= మరిన్ని మరల
ముస్తాబు	= అలంకరణ		శ
మ్యాజియం	= వస్తు ప్రదర్శనశాల	శపథము	= ప్రతిజ్ఞ, ఒట్టు
మొక్క	= దండంపెట్టు	శరణ	= ఆశ్రయము, రక్షణము
మోదం	= సంతోషం, ఆనందం	శాంతి	= సుఖం, ఆనందం
మోసకార్యం	= వంచనతో కూడిన పని	శార్యం	= బలం
	య	శ్రవణం	= వినుట
యథావిధిగా	= ఎప్పట్లాగనే, విధిని అనుసరించి		ష
యాది	= జ్ఞాపకం, గుర్తు	శేర్వాణి	= ముస్తింలు వేసుకొనేకోటు
యోచించు	= ఆలోచించు		స
	ఱ	సంగ్రహాలయం	= అపురూపమైన వస్తువులను సేకరించి భద్రపరిచే చేటు (మ్యాజియం)
రంగం	= వేదిక	సంప్రదాయం	= పరంపర, ఆచరించునది
రావం	= శబ్దం	సంబంధం	= సంతోషం
రికాపి	= తీరిక	సజ్జనులు	= మంచివారు
రుసరుస	= కోపవడు	సత్కువ	= బలం, శక్తి
రౌద్రం	= భయంకరం	సమరం	= యుద్ధం
	ల	సమృతం	= అంగీకారం
లగ్గం	= లగ్గం, పెండ్లి, వివాహం	సరోవరం	= తామరకొలను
లోభము	= పిసినారితనము, అత్యాశ	సహనం	= ఓపిక
లాలన	= కోరిక	సాధించుట	= నెరవేర్చుట, సమకూర్చుట
	వ	సామము	= మంచితనము, శాంతము
వచనములు	= మాటలు	సింగిడి	= ఇంద్రధనుస్ని
వధించిన	= చంపిన, సంహరించిన	సింతజేయక	= ఆలోచించక
వనం	= ఆడవి	సిపాయి	= సైనికుడు
వర్షాభావం	= వర్షంలోకపోవడం	సిరులు	= సంపదలు
వలువలు	= బట్టలు, వస్తుములు	సుప్రత	= పుణ్యకార్యము
వాకిలి	= ఇంటిముందు భాగం	సువేష	= చూడుమీ!
విత్తము	= ధనము	సౌకర్యం	= సుఖం
వినయము	= అంకువ, నమ్రత	స్వాతంత్ర్యం	= స్విచ్ఛ
విముక్తం	= విడవబడింది		షూ
వివేకం	= తెలివి, జ్ఞానం	హడలెత్తించు	= భయపెట్టు, బెదరగొట్టు
విహీనుడు	= లేనివాడు	హితము	= మేలు

